JOHANNIS DECKHERRI,

Doctoris & Imperialis Cameræ Judicii Spirensis, Advocati & Procuratoris

DE SCRIPTIS ADESPOTIS, PSEUDEPIGRAPHIS, ET SUPPOSITITIIS CONJECTURÆ,

CUM

Additionibus Variorum

Editio tertia altera parte auctior

AMSTELÆDAMI.

Apud ISBRANDUM HARING Bibliopolam, A°. 1686.

Nobilissimo & Experientissimo

DOMINO

THEODORO JANSONIO AB ALMELOVEEN,

Illustri Medico

S. D.

JOH. DECKHERR. D.

SI mihi unquam in animum escendisset, DOMINE, de Scriptis Adespotis &c. aliquid ex professo, ut lo-

quuntur, litteris consignare, vel, consignata quæ erant, adaucta, in publicum dare, majori apparatui conquirendo operam dedissem: Et quicquid vel domesticæ diligentiæ labor, vel florentius, quod mihi cum Eruditis est, commercium, vel felicioris seculi scripta, omni amœniore vi in societatem, & grata legentibus avocamenta arcessenda fuissent: Verum ab hisce sevocant me negotia supremi, cui servio, Judicii; unde litibus, his componendis, his jure dirimendis, illis recipiendis repellendisve, ut fortuna forensis, sæpius omni prudentia major, sortes clientum dispensare imperat, in-

cubare cogimur. Fortuita erat hora, quæ tenue hoc exclusit, nec forte Academiis videndum; quæ solitudinem non semel invidenda adsociatione solata est; quæ ingratissimas curas animo sæpius excussit, liberaliori studiorum disciplina consecranda; ut Dialogi de jactura temporis illi rei fidem facturi sunt. Sevocaverunt me etiam, quod ex necessitate adscribo, ab omni ferme augmento parando, non ganeonum, vulturum, hirundinumque molestæ, ast bonis auribus blande ferendæ, vociferationes; sed calumniosa scripta & epistolæ, quæ refutando *Illustri* PLACCIO has conjecturas

 de-

destinatas, qui tamen mihi solus in hanc materiam manuductor fuit, & summe æstimandus, impudentissime vulgaverant; unde amœnioris cum eo commercii declinatio & mox, cui non inique indoleo, casus; quem ita excidisse nollem: Hisce visis, cur nihil prolixius subnotatum sit, ut singulari confidentia & humanitate desideraveras, facile, qui amicus est, coniiciet: addidi tamen de Patribus nonnulla ingens ubique disputandi argumentum; fori quoque negotiorum subinde memini; nec novos scil. Philosophos transire permisi; junctis non, ut puto, injucundis digressionibus,

bus, innocuis cenſuris, & carminibus; vel delectationi ſervituris, vel puſilla temporis jactura redimendis. Hanc itaque degenerem filiolam meam; quæ inter breve tempus omnem ſuum mundum, omnia veſtimenta, neglexerat, ruperat, tertiûm veſtitam Nobiliſſ. Dignationi Tuæ neſcirem, an ſub tectum, & in longe meis feliciores lares, ac ſacra familiæ alienæ adſciſcendam? niſi de adoptatoris in me meamque fide & affectu certus eſſem, honorifice commendo; ubi aſſenſu Tuo firmabitur, lætam; ſi eo deſtituetur, correctionem inter baſia ſuſcepturam; parituram ubique. Et his Te optime

valere, & rei litterariæ promovendæ natum ſero mori deſinere, & poſt Stephanorum vitas Plantinianam etiam edi, ut promiſiſti, omni animo opto. Vale. Scrib. Spiræ Kal. Jan. cIↃ IↃC LXXXVI.

CONSPECTUS EPISTOLÆ.

De Anonymorum & Pseudonymorum instituto laudabili, vel secus: in Theologicis, Jure, Medicina, & Philosophia: de Polemicis, Historicis, Satyricis, & liberali Apologia, brevis dissertatio.

SECTIO I.

III.

IX.

CON-

CONJECTURARUM de SCRIPTIS ADESPOTIS, PSEUDEPIGRAPHIS, & SUPPOSITITIIS, EPISTOLA.

De Anonymorum & Pſeudonymorum inſtituto; laudabili vel ſecus: in Theologicis, Jure, Medicina & Philoſophia: de Polemicis, Hiſtoricis, Satyricis, & liberali Apologia, brevis diſſertatio.

CONJECTURAS ſe appellat hoc, quicquid eſt, Epiſtolaris *ad Conſultiſſ. Dom.* VINCENTIUM PLACCIUM IC. *Hamburgenſem*, ſcri-

quuntur, litteris consignare, vel, consignata quæ erant, adaucta, in publicum dare, majori apparatui conquirendo operam dedissem: Et quicquid vel domesticæ diligentiæ labor, vel florentius, quod mihi cum Eruditis est, commercium, vel felicioris seculi scripta, omni amœniore vi in societatem, & grata legentibus avocamenta arcessenda fuissent: Verum ab hisce sevocant me negotia supremi, cui servio, Judicii; unde litibus, his componendis, his jure dirimendis, illis recipiendis repellendisve, ut fortuna forensis, sæpius omni prudentia major, sortes clientum dispensare imperat, in-

cubare cogimur. Fortuita e-
rat hora, quæ tenue hoc ex-
clusit, nec forte Academiis
videndum; quæ solitudinem
non semel invidenda adsocia-
tione solata est; quæ ingra-
tissimas curas animo sæpius
excussit, liberaliori studiorum
disciplina consecranda; ut
Dialogi de jactura temporis
illi rei fidem facturi sunt. Se-
vocaverunt me etiam, quod
ex necessitate adscribo, ab
omni ferme augmento paran-
do, non ganeonum, vultu-
rum, hirundinumque mole-
stæ, ast bonis auribus blande
ferendæ, vociferationes; sed
calumniosa scripta & episto-
læ, quæ refutando *Illustri*
PLACCIO has conjecturas

 de-

deſtinatas, qui tamen mihi ſolus in hanc materiam manuductor fuit, & ſumme æſtimandus, impudentiſſime vulgaverant; unde amœnioris cum eo commercii declinatio & mox, cui non inique indoleo, caſus; quem ita excidiſſe nollem: Hiſce viſis, cur nihil prolixius ſubnotatum ſit, ut ſingulari confidentia & humanitate deſideraveras, facile, qui amicus eſt, coniiciet: addidi tamen de Patribus nonnulla ingens ubique diſputandi argumentum; fori quoque negotiorum ſubinde memini; nec novos ſcil. Philoſophos tranſire permiſi; junctis non, ut puto, injucundis digreſſionibus,

bus, innocuis censuris, & carminibus; vel delectationi servituris, vel pusilla temporis jactura redimendis. Hanc itaque degenerem filiolam meam; quæ inter breve tempus omnem suum mundum, omnia vestimenta, neglexerat, ruperat, tertiûm vestitam Nobiliss. Dignationi Tuæ nescirem, an sub tectum, & in longe meis feliciores lares, ac sacra familiæ alienæ adsciscendam? nisi de adoptatoris in me meamque fide & affectu certus essem, honorifice commendo; ubi assensu Tuo firmabitur, lætam; si eo destituetur, correctionem inter basia suscepturam; parituram ubique. Et his Te optime

valere, & rei litterariæ promovendæ natum sero mori desinere, & post Stephanorum vitas Plantinianam etiam edi, ut promisisti, omni animo opto. Vale. Scrib. Spiræ Kal. Jan. cIↃ IↃC LXXXVI.

CON-

CONSPECTUS EPISTOLÆ.

De Anonymorum & Pſeudonymorum inſtituto laudabili, vel ſecus: in Theologicis, Jure, Medicina, & Philoſophia: de Polemicis, Hiſtoricis, Satyricis, & liberali Apologia, brevis diſſertatio.

Sectio I.

III.

IX.

CON-

CONJECTURARUM de SCRIPTIS ADESPOTIS, PSEUDEPIGRAPHIS, & SUPPOSITITIIS, EPISTOLA.

De Anonymorum & Pſeudonymorum inſtituto; laudabili vel ſecus: in Theologicis, Jure, Medicina & Philoſophia: de Polemicis, Hiſtoricis, Satyricis, & liberali Apologia, brevis diſſertatio.

CONJECTURAS ſe appellat hoc, quicquid eſt, Epiſtolaris *ad Conſultiſſ. Dom.* VINCENTIUM PLACCIUM IC. *Hamburgenſem*, ſcri-

ptionis; Neque ita, nisi cum justa ratione! Notitiæ Scriptorum Adespotorum & Pseudepigraphorum Argumenta duo eminent; *Conjectura*, *Authoritas*; nam, qui se ipsos prodidissent, scriptores, rari inventi sunt. Hæc duplex, *propria*, & *aliena*; utraque, si origines intuearis, conjectasse videtur, firmioribus alia, reliqua tenuioribus firmamentis, levioribusque præsumptionibus inducta. Primus itaque *Conjecturis* locus ex merito assignatus, & æstimatio; ut, si forte peccatum esset, vel à Bibliothecæ suæ incola, vel advena extero (quod ulla ratione penitus evitari posse, genius materiei non patitur) involuntarium errorem spetiosi refugii titulus occuleret; Illisque solis, si de Scriptoribus ante propiora secula natis oratio instituitur; sive Biblici illi sint, sive Patres Ecclesiæ Christianæ,

ut,

ut vocamus, conſiderentur: aut juxta Hiſtorias Germaniæ priſcæ quis hæc metiri velit: aut Jurisconſultos, Medicos, Philoſophos quis in exemplum ex veteribus ſeculis repetat. Eorum autem, qui proximis temporibus, vel Patrum ævo ſe prodidêre ex hoc ſcriptorum ordine facilior certiorque ratio iniri poteſt,& hactenus aliis nobiſque inita; geniis ſeculi auctorumque promptius ſeſe oſtentantibus, & concurrente cum conjectura probatiſſima alîus authoritate. Inter *Conjecturas* vero magni æſtimant ex temporibus editi ſcripti, eorumque temporum genio, ſtatu fatoque collectas: inde ex convenientia ſtyli, adſertionumque alibi ejuſmodi Scriptori probatarum, &, quæ ſunt in his dignoſcendis Criticorum curioſa judicia, ingenii, judicii, orationis, quæ à

multis dissimulari non posse, ajunt, Emblematibus, veritatem eruere intendunt: nec dedignantur porro Officiorum, Consiliorum, Professionis & Vocationis fortunas in consilium & subsidium adhibuisse. Fictionis & detectionis eventus sortemque, quæ sequuntur, pauca, apertura.

AUTHORITAS autem laudatur ejus, cui cum Anonymo Pseudonymove coæva ætate vivere datum; porro, quem Officii, Voti, Consiliique ratio cum Scriptore conjunxit: reliqua in testimoniis probatæ integritatis Virorum consistunt: quæ sequiora sunt, ut dictum, ad Conjecturas spontanea revolutione relabuntur: Unde vel approbatio, vel neglectus, sæpe & dedignatio ex necessitate sequitur; Indignatio autem justissima, ubi in detegendis autho-

thoribus librorum minus probæ notæ aut caſtigatæ lectionis temeritati ſuæ nonnullos indulſiſſe deprehenſum. Exempla peſſime nominatorum Balduini, Caſtalionis, Caſſandri, Puffendorffii in promptu; detectores malè dimiſſi; ut inferius conſignatum.

ANONYMUS ſcriptor ſua, ſine omni prorſus nominis deſignatione, vel ſub litteris ſolis initialibus, hiſque iterum vel perverſis, vel ſecus, publicat: PSEUDONYMUS, ficta præſcribit nomina; idque duplici ratione facere adſolent noſtri: Aliena Eruditis jam nota nomina uſurpando; vel nova fingendo: Illud ſæpius accidit; hoc plerumque in uſu eſſe videmus. Prius non poteſt non averſari, qui Confuſiones, in Scriptis Patrum maxime conſpicuas, aut, in Bibliotheca Orbis Eruditi-

 ti-

ti quacunque, metuendas altius perpenderit. Posterius felicissime adsecuti, qui ingenioso Anagrammatismo usi; qui adsumptis ex aliena lingua appellationibus se ferme non nominant; qui Officiorum nomina retinuere; unde cognosci possent, qui serio latere vel omnino noluerunt, vel se detectum iri detectosve jam sua ingenuitate freti, non erubescunt. In qua multifaria omnium usurpatione multorum ingeniorum felicitas, ambitio, metus, fiducia, temeritas, ut summatim enunciem, deprehensa: prout scriptionis argumentum auctorum, vel commodo, vel dispendio, vel famæ vel infamiæ esse potuit. Et erat profecto, de quo conquereretur in ejusmodi Scriptis, ingenuum, honestum, generosum boni seculi Monumentum & Thesaurus; apertæ frontis Bibliotheca:

quod

quod averſaretur temporum integritas; ſcripta ſæpe, aut non ingenua, aut ſervilia, quin & ſpuria; adeſpota omnia vel infide tecta publice proſtitui, ſub libertatis, & quidvis non audendi temeraria præſcriptione publicari arripique: quod denique culparet ſaltem cordatior. Unde pro animorum vario habitu multa per averſionem damnata; pauca rude donata & dimiſſa; ſiniſtra contra omnes præſumptio omnibus retenta. Ob id maxime in Rempublicam Venetam, fatale & decretorium Pontificis fulmen feriit, quod contra Tridentini Concilii Decreta, ab ipſa ſolemni deliberatione ſine exceptione probata Fratris Pauli Servitæ & Joh. Gerſonis Opuſcula cum præfatione Anonymi qui idem Paulus agnitus fuerat, adeoque de rebus ſacris, libros ſine Authoris nomine

Jac. Aug. Thuan. lib. cxxxvii Hiſt. pag. 1258.

typis mandari passa fuerit; contrariæ causæ Patrono Roberto Bellarmino perorante; Et hisce
„ calamitosis temporibus infit
„ sæpius cum elogio dicendus
Lib. iv. Resol. 17. pag. 63. „ Covarruvias, tot hæresibus
„ Religionem Christianam op-
„ pugnantibus, totque libris ab
„ hæreticis sine auctoris nomi-
„ ne, ut minime repudientur in
„ publicum editis Tridentina
„ Synodus, ut tot malis obvia-
„ ret, eos imprimi, vendi &
„ penes se retineri prohibuit,
„ sanctissime! ita Vir summe Catholicus: vel juste, vel injuste, vel absurde! ita Sarpius, Servita: vel vagè; ita Pallavicinus. Nostra tenuitas ita censet; cum concurrant cum hac latitatione *Suppositio*, & *Plagium*, &, ut Ærodius vult, *furtum*: quorum illa temeraria vel ambitiosa manus sua sub alius Scriptoris nomine, fide & emendicata autho-

Lib. vj. Hist. Conc. Trid. pag. 418. & 429.

Lib. xv. Hist. Conc. Trid. cap. 18. 19.

Lib. vj. Rer. Jud. cap. 2.

thoritate Rei litterariæ imponit: Hoc improbus furtivus calamus alienis laboribus indignissimum nomen præfigit: Illam sine discrimine improbandam fore; sive id sceleris in Sacris, quod nefandum! commissum, sive profanis: ratio sententiæ jam reddita! Hunc temeratorem protinus, in flagranti crimine deprehensum: Illa suppositi partus rea est; Hunc Fabia de plagiariis, aut de furto XII Tabularum Lex, Prætorisve Edictum punitura erunt, ex notis hinc & inde peti solitis infligendarum pœnarum argumentis. Ab his dispar Nostrorum, ita appellare liceat Anonymos & Pseudonymos, census, quis enim eorum, quorum nomina vel incuria seculûm vel injuria, aut senectute labentis in peiora temporis intercidêre, scriptorum fidem, nisi illos

malitia huc raperet, in judicium malæ fidei insontes probosque accusandos vocaverit? Absit id.

Hoc etiam penitus; ut probentur latebræ ejus, qui in THEOLOGICIS., emendicato nominis occulti vel transformati velo se tuetur, nisi hoc honestissime utatur! Neque enim, si pro Gloria Dei & Sacrosancta Ecclesiæ fide scribitur, habet vel Deus hac umbra opus, vel Euangelium. Neque secreti Commentatorum metus, si modo vocatio justa præcessit, justus; quia in adjutorium Deus, pro innocentia testis legitima & inculpabilis vocatio; Si extra oleas agunt, sapiuntve, vituperium non evadent. Si neglecta in libris Dei & Ecclesiæ cura, amorque proximi; & nomen, sicubi adest & velum improba sunt: & eo scelestior est scriptor, quod pietatis & Religionis specie fallit; sub

Balth. Schupp. *in Opcr. poss.*

Nicol. Rigalt. *in Apolog. pro Ludov. xiij. Gall. & Nav. Rege cap. 1. princ.*

ſub Theologi pallio graſſatur hoſtis Dei & Imperii. Nomen occultat pantherina fraude; abſcondit odioſiſſimum caput, & ſimulatæ pietatis odore allicit incautos: cœca manu &c.

De JURISCONSULTIS, MEDICIS & *reliquarum* honeſtiſſimarum Diſciplinarum Doctoribus largius ſentire licet. His plura indulgere poterit, qui tanti periculi, quale in prioribus vertitur, rem non eſſe crediderit; de his itaque breviter in ſequentem formam cenſeo: Si de permiſſione, juſta vel ſecus, quæſtio ſuboritur, liberam his adſeruero ſcribendi rationem: nam nonnullos intimarum ſcientiarum ſcrutatores decora & amœna ratione, quidquid novum arduumque ab ipſis inventum, a principio ſine nomine edidiſſe, ut, ſi probaretur eruditio, confidentiora ſint ſequentia;

&, ut post tabulam Apelles, judicia, publico, vel confirmando vel reformando quæ edita, profutura, exciperentur, periculumque suæ intentionis facerent; palam est. Si de justitia consilii; ipsi in publicis judiciis viderint! Si de authoritate, vel pro se, vel adversus tertium; modicam, vel si rei status id ita fieri exigit, nullam. Inutilem erronem, fugitivumve servum, filiumve, qui vel à Domino Parenteve projectus vel protrusus foràs non potest, vel, qui malæ fidei, Domino invito sui furtum commisit, vel Patrios Lares deseruit, non vult, nisi cum crimine, nominare! Inepte prætendit quondam in miseriam expositus infans splendidos natales, rarissime fidem de his facturus, nisi se S. P. esse, cum dedecore confessus.

POLEMICA autem omnium cu-

cujuscunque fidei sortisque sint, hominum, monumenta; in Publicis Imperiorum fatis, ciendis seditionibus, evertendis nocentibus æque ac innocentibus, armandis in Magistratus Regesque subditis (quod Henrico III. Gallorum Regi necem attulit:) in subditos Magistratibus Regibusque, committendis diversarum Religionum civibus, instruendisque lanienis Sathanica media; seditiosas chartas ex abdito infami orco, obvelatis authoribus in vulgus spargere: Ita & in privatis privatorum in re litteraria litibus, nisi modestissima pro salvando temerato honore meditatione erecta; non tantum contemno, quod vile esset, sed abominor. Ita fieri jubent salus publica, quæ est lex suprema, malorum immanitas, & bonorum religiosa detestatio & ejuratio. Cui enim ignota
sunt

ſunt mala peſſima rei principia: invehi in quoſcunque dira exprobratione, ex occulto abditoque proximi ſui perſonam, famam, eruditionem, honores improbo auſu diſcerpere, & venenato telo publica impietate lædere: Calumniari audacter: ſemper enim aliquid hæret, libris, ut Thuanus ait, Carnificis manu puniendis: Exempla ſuus inferius deſignatus locus deteſtabitur. His malis hoſpitio eſt ſecurus ſub Anonymiæ & Pſeudonymiæ ferali antro receptus; hos ultore igne ſcrutetur Majeſtas, conquiſitos lectitatosque, vel minus, libellos corrumpi, exuri jubeat, juxta vetus Neronianum contra Fabritium Vejentonem præjudicium. „Sed & hi plerumque „occultantur & eduntur, do„nec habendi licentia oblivio„nem afferat: nimirum nulli ſunt

J. A. Thuan. *lib. ij. de vita ſua pag.* 10.

Tacit. *l. iv. Ann.* 50. *verſ.* 1. 3. Ulpian. *in l. cætera* 4. *§. Mala. t. P. fam. erciſc.* Tacit. *iv. Ann.* 35. 4 *& d c.* 50. *in fin.*

ſunt Romani, qui Orbi do- " Förſtner.
minentur ; & Typographiæ " *ad d. lib.*
luxu in plures ſparguntur li- " *iv. Tac.*
bri, nec prohibitio ultra pro- " *pag.* 613.
hibentis territorium extendi- "
tur. Ergo qnod in Italia ſcri- "
bi non poterit, in Germania "
poterit ; & quod ibi non lice- "
bit, Galli edent, &c. "

HISTORICO quoque, hic enim memoria excidere non debuit, occultandi nomina ſua artes neglectas ſpretaſque velim. Si vera loquitur, ut Hiſtoriarum lex exigit ; ſi virtutes & vitia hominum, ſi bene geſta cum male factis non injurioſa animoſitate poſteritati traditurus eſt, nunquam diſſimulandum nomen ; tum, ne unius ſimulationis culpa reliquis, etiam veriſſimis, fidem vel affligat vel abroget ; ut prioris ævi Francorum Hiſtoria de Statu Regni & Religionis in Regno Galliæ ;

Vita

Vita Catharinæ Mediceæ Reginæ Matris; Caſparis Colinii Ammiralii, Principis Condæi, aliorumque, Proteſtantibus acceptæ & pro veris agnitæ; ab Adverſariis pro libellis famoſis jactatæ, non ſecus ac nova Gallorum aliarumque Gentium exempla hæc ignorantem inſtituent: tum, ne metuas, præſenti potentia extingui poſſe ſequentis ævi memoriam, aut juſte quæſitam famam & nomen: *Neque mors neque venenum!* ut Thuanea ſibi in Inſcriptionibus gratulantur.

Tacit. 4. l. iv. cap. 35. 5.

SATYRAS quoque, vel omnino removeri, vel præſcriptis non fucatæ integritatis titulis in publico verſari terique ex re publica eſt. Corrigendis mali ſeculi improbitatibus non improbandum remedium & cenſura; ſi modus ſervatus; ſi id fieri neceſſitas vel vocatio jubeant

beant; si personis tangendis, materiis irridendis, honestati styli, &, ut paucis dicam, Reipublicæ optima maximaque fide cautum; tunc enim, qui probus est, honestissimis ausibus se quoque præscripturus erit: Si illis minus rite cautum; & ubi virtutem commendant, omnia opinio continuæ atrocitatis corrumpet: Quod si è latebris quem quis imitari vel æquare desperat, ignobili invidia conatur opprimere, & sine nomine laborem & cum opere nomen, sicubi invenietur, melius execrabitur seculum. Hæc sigillatim, & dissertatorie!

Barcl. *p. 3. Euphorm. in princ.*

Hodie ferme aliter, ita nostrûm plerique, neque enim APOLOGISTÆ desunt, observatur. Non adimi posse, generaliter præfati, Domino rei suæ arbitrium; formam Authori liberam, lege non ademptam:

hanc

hanc poteſtatem & licentiam ipſi relinquendam inviolabilem! Ita; ſi id fieri ſine diſpendio probitatis poteſt. Dein, excuſabilem eſſe timorem ejus, qui ineptiſſimi vulgi procellis innocenti refugio ſe ſubducit; Victimam ejus quoque ſacram, qui averſa fronte invidiæ litat; qui modeſtiam, ſi non ambitioſam! prætendit; qui gloriam, quam vulgo adfectant, deſerit, qui virtutem ſibi per vindictam adſerit in abdito, publicam hujus vel alterius æſtimationem procul habiturus; qui innocentem ſuam conſcientiam à proximi ſui læſione, publica rei fraude, impoſtura & deceptione alienam; ſuam bonam fidem, procuratæ aliorum utilitatis induſtriam, religioſa adſeveratione teſtatur. Ita eſt! & cum in libera litteraria Republica, luxuque ſcriptorum his adeo de-

Dan Heyder. *in Reichs Vogt. Apolog. à princ.*

Henr. Oldenburg *in in Epiſt. x. ad S.*

delicate, ut res exigebat, prævideri non potuisset; ἐπ' αὐτο φώρῳ etiam deprehenderentur qui nomina sua, cum eos ineptæ, proletariæ & triobolaris evulgatæ schedæ liquido puduisset, solicite suppresserant, repetita fideli Parænesi, ad cujusque conscientiam animi studiorumque decora, æstimationem famæ, curamque publicæ salutis observandam facta, discessum.

Tu vero LECTOR siste gradum, hujusque Epistolæ, inter negotia forensia & seria alia domestica studia, divertendi animi causa fortuito, & quasi ab aliud agente, scriptæ CONJECTURAS, si legeris, si perpenderis, boni consule!

SE-

SECTIO I.

De Authoribus Biblicis veteris fœderis; & nonnullis ex novo; cum digressionibus.

IN SCRIPTORIBUS BIBLICIS, à quibus & in Deum pietas, & in Scriptores reverentia ordiri nobis jubent, detegendis ſtudia ſua abſolverunt litteratiſſimi ex omni Religione Theologi; tractavere dubiam rem Iuris-Conſulti, & invaſerunt ſcenam Philoſophi.

Principio autem nihil rei Epiſtolæ erit cum *Iſaaci* PEYRERII *Syſtemate Theologico de Præ-Adamitis*, aut *Leviathane* HOBBESII, ferme non omnibus ſacris monumentis fidem detracturis; aut cum illis, qui tempore captivitatis Babyloni-

cæ omnes Antiquitates Judaicas vetusque fœdus intercidisse putant (quem ambiguum casum se non sperare profitetur Christ. Besold. *ad Dig. coroll.* 16.) ab ESDRA vero divini Numinis afflatu denuo conscriptas, editumque adserunt: quod cum Antiquitate plus facere, existimaverim; Aut cum recentiore Philosopho, qui PENTATEU-
„ CHUM integrum à Mose
„ non profectum, sed ab Esdra
„ compositum; sequentibus
„ temporibus, restitutum uni-
„ versum prisci fœderis Opus à
„ sola Pharisæorum secta, ex-
„ clusa Saducæorum, proba-
„ tum; & denique ætatum suc-
„ cessu, & traditionum invale-
„ scentia vim divini operis sor-
„ titum. Id præfiscine addendum, SUPPLEMENTUM DEUTERONOMII, Cap. XXXV. Historiam mortis & sepul-

pulturæ Moysis Prophetæ consignans, ipsi servo Dei Moysi (quod penes se constituerat Joh. Henr. Ursinus *in Nov. Prometh. Præ-Adamit. Plaste, Exerc. II. cap. 2.* §. 1. ubi de Mose Numine afflato & vaticinante, sine omni legitimo subsidio agitur:) tribui non posse, cum præterita, non futura, memoret; (vid. Th. Brownei *Relig. Med. sect. xxiix. in fin. & ibid.* Molck *pag.* 182. *& ad sect. xxij. pag.* 150.) & miracula non sint multiplicanda præter necessitatem: Placuit itaque nonnullis, qui non negant id à Prophetis (quibus in memoratione præteritorum nulla opera,) aliisve viris sanctis eodem, cum Mosaico Spiritu, eademque cum fide Ecclesiæ Judaicæ retentum JOSUÆ filio Nun debendum. Moysen etenim ab illo capite conjectura notata; ab omnibus novi Philo-

losophi removent. DEUM immediate scripsisse Israelitisque tradidisse, probabile non est. Reliqui more solito, imo invalescente, ad Esdram referunt.

At cur à Mose dicendi primordia sumpta? Nihil itaque ante ipsum Divinæ sapientiæ & Canonicæ authoritatis scriptum editumque? Sane JOBUM de quo ilicò res erit, librum Canonicum Moseque seniorem esse, fere omnes fatentur: Et „ tamen Ursinus *d. l.* §. 4. *ita*: „ quæ de Libris Henochi, *in-* „ *quit*, Justorum, Bellorum „ Domini, Jobi, Christiani „ quidam Doctores in speciem „ contraria huic effato; & quæ „ à Sabæis, à Magis, ab Hæ- „ reticis, aliisque nugatoribus „ afferuntur de libris SETHI, „ NOHÆ, ABRAHAMI & similibus, partim non difficilem (neque tamen adjectam, quod con-

convincendis imposturis summe „ necessarium:) habent expli- „ cationem, partim Diabolicæ „ præstigiæ & quisquiliæ sunt &c. An ad irritandum Peirerium? an alio fine? nescio. Antequam illos libros ad Diabolicas præstigias referamus? an sine selectu? an sine judicio in illos reddito? prolixius informandi sumus; quia in illo libello affectus sæpius non serviunt, sed imperant: cum & Judas Apostolus *in Epist. vers* 14. 15. librum *Enoch* alleget ejusque testimonio, licet *hodie* Apocrypho, utatur: ex Augustino & Hieronymo; juncta præfatione Beati Rhenani *ad Tertull. de Cult. fœm. p. m.* 501. & splendido elogio ipsius Tertull. *d. l. pag.* 506. *n.* 3. scio, „ *inquit*, in scripturam, Henoch „ non recipi à quibusdam, quia „ nec in armarium Judaicum „ admittitur. Opinor, non putaverunt

taverunt illam ante cataclysmum editam, post eum casum Orbis omnium rerum abolitorem, salvam esse potuisse; (dein, interjecta de successibus Traditionum Historia, pergit:) sed cum Enoch eadem Scriptura etiam de Domino prædicârit, à nobis quidem nihil omnino rejiciendum est, quod pertinet ad nos &c. nec utique mirum hoc, si Scripturas aliquas Judæi non receperunt de Christo locutas, quem & ipsum coram loquentem non erant recepturi &c. & *in libr. de Idololatr. p. m.* 737. Selden. *de Jur. Nat. & Gent. lib. V. cap.* 9. *pag.* 609. Peirer. *Syst. Theol. lib IV. cap.* 2. Sed quorsum, inquis, hæc inania de libro, qui aut non extitit, aut inter rudera tot millium annorum satis quiete compositus & sepultus est litigia! aut

de quo Europa informari nescia est? Imò vero, & visus est, & extat, & reddi Orbi terrarum poterit! En locum plane insignem & memorabilem apud Gassendum *in Vita Peirescii lib. V. pag. 395. ad annum 1633.* „ Sub
„ ipsum tempus ex Ægypto re-
„ diit Vir omninò bonus Ægi-
„ dius Lochiensis, è Capucci-
„ norum familia, ubi toto
„ septennio linguis Orientali-
„ bus operam navarat. Memo-
„ rabile est eum inter cœtera
„ animadvertisse, MAZHA-
„ PHA EINOK, seu PRO-
„ PHETIAM ENOCHI, de-
„ clarantem ea quæ ad finem
„ usque seculi eventura sunt,
„ Librum Europæ pridem in-
„ visum, illeic autem charactere
„ ac Idiomate Æthiopico, seu
„ Abyssinorum, apud quos is
„ fuerat servatus, conscriptum:
„ ideo Peireskius sic fuit ac-
cen-

census ejus quoquo pretio "
comparandi studio, ut nullis "
parcens sumptibus ipsum de- "
nique sui fecerit juris &c. "
Eruntne & hæ præstigiæ? adde de ejusdem generis libro in Hispania invento Historiam apud Gobelin. Person. *Cosmodrom. ætat. VI. cap. 65. pag. 236.*

Historiam JUDICUM Israëlis, Historiam RUTH, & LIBRI I. SAMUELIS *capita priora XXIV.* in Augustiss. Bibliothecę Vindobonensis descriptione, non ita pridem suis fatis defunctus Illustris Petrus Lambecius, ex antiquissimis documentis ipsi Prophetæ Dei SAMUELI filio Elkanæ & Hannæ adserit.

Inter scripta Hagiographa ESTHERIS libellus Ecclesiæ Dei semper agnitus; itidem de supplemento, nimirum cap. X. XI. XII. XIII. XIV. XV. & XVI. horumque authore lis

est. Lyran. *in fin. Comm. Esth.*
„ *Josepho* tribuit, qui, ut homo
„ litteratus & eloquens, ideo
„ excogitavit, ut ostenderet,
„ qualiter Aman potuit decen-
„ ter describere machinatio-
„ nem suam colorando appa-
„ renti bonitate, & quomodo
„ Mardochæus revocatorias lit-
„ teras potuit decenter dictare,
„ honore Regis servato &c.
(quæ censura nimis frigida est,
nec seria!) eò probabilius tamen
Josephus dicitur, quo magis evi-
denter cap. XIII. & XVI. de
verbo ad verbum ex Joseph. *lib.*
XI. *Antiq. cap.* 6. desumpta sunt.
Sixtus Senensis *lib.* 1. *Bibl.* 2. *p.* 20.
incertum Græcum scriptorem ex
diversis Historiis, & partim ex
Iosepho hęc compilasse putat. Ipse
autem Estheris libellus *Canonici*
monumenti fidem dudum adse-
cutus fuit, explosa Eusebii opi-
nione; authorem Esdra recentio-
rem;

rem; ut & Philonis Judæi, IOACHIMUM, Iesu Sacerdotis magni filium, Hebræorum Pontificem: & denique Latinorum, MARDOCHÆUM ipsum nominantium; ex Hebræorum Christianorumque consentiente sententia ESDRÆ Librorum Veteris Testamenti Canonicorum compilatori vindicandus videbatur Ioh. Gerhard. *Confess. Cathol. lib. 2. spec. p. 1. art. 1. cap. 1. pag.* 38. 39. add. Covarruv. *lib. IV. Var. Resol.* 14. *n.* 5. *pag.* 34. cum singularibus ibidem notatis.

IOBI quoque liber non unius labor est: cassata quippe appendice, quæ præmissa erant, nostris Canonica habentur. Porro, duo priora capita & ultimum Idiomate Hebraico, reliqua Arabico scripta sunt. Denique, illa orationem solutam, liber ligatam, versuque, ut videtur, mensuram enim & numeros perdiffi-

cile fuerit ostendere Hexametro, carmineque Heroico præ se fert: procemium & libri finis Historicæ sunt narrationes; reliqua meri, nec sibi conformes, dialogismi. Alii, frustra quæri, ajunt, de ejus libri scriptore, quem Spiritum sanctum fuisse non dubitetur: ita, si probarent! Alii Iobum ejusque Amicos conjunctis inter ipsos operis perscripsisse. Sed quis consilio adsedit? Reliqui Moysen apud Midianitas peregrinantem; vid. Theod. Bezæ *Jobum Anno* 1589. *Genevæ editum, pag.* 2. Accuratius conjectat, quis enim rei testis fuit? Hieron. Drexel. *in Job. Divin. Prov. theatr. c.* 2. *pag.* 21, 22, *& cap.* 3. *pag.* 35. Moysen, cum
„ in Arabia, pastorem ageret
„ libello Iobi capita 1, 2. & ult.
„ quæ ad historiam pertinent
„ addidisse, eumque Hebraicæ
„ linguæ reddidisse, qui Iobo
ipsi

ipsi juste non abjudicandus. "
Quibus hactenus consentire possumus; add. Schupp. *tom.* 1. *Oper. pag.* 293. *& ibi citatum* Torniellum: omnia pene negante Hobbes. *d. c.* 33. *pag.* 178. 179. argute subscribente: Versus "
neque illis, qui in magnis do- "
loribus constituti sunt, ut "
Iob, nec illis, qui miseros con- "
solaturi veniunt, ut Amici "
ejus, stylus usitatus est, sed "
Philosophis Moralibus priscis "
frequentissimus. Nec dissen- "
tit alter ex Novat. *cap.* X. *pag.* "
130. quæ in eo continentur, "
ut etiam stylus, non viri inter "
cineres misere ægrotantis, sed "
otiose in Musæo meditantis, "
visa, visusque. Verum opinioni nostræ cum adjunctis patrocinatur. Did. Covarruv. *lib.* IV. *Var. Ref. cap.* 14. *pag.* 33. &, ab uno scriptum, una methodo, uno sensu, nemo, ut puto, sine

„ contradictione adfirmaverit;
„ & species ipsa Carminum do-
„ cet, non impetu & instinctu,
„ nec uno ore fluens. Tacit
XIV. *Annal.* 16. 2. Eruditissime
tamen, qui celsus illi in his genius
est, ostendente *Frederico*
SPANHEMIO in particulari
opere, librum ætate Salomonis
scriptum; nominante & subministrante
exemplar Illustr. Dn.
Dn. MAURITIO, *supremi nostri
judicii eminentissimo Adsessore.*
In quo post infinitæ eruditionis
documenta præcipuè miramur,
Historias Originesque Dearum
à Gentilibus in Africanis & confinibus
Regionibus adoratione
quondam cultarum ad tres Jobi
filias IEMIMAM, KEZIAM
& KERENHAPUCH summa
diligentia & acumine revocatas:
manifesto indicio; Iobum,
cum in acerba & dubia, de perantiqua,
Gentilium sapientissimis,

mis, & præ aliis Senecæ trutinata quæstione, Cur malis & improbis hominibus prosperi successus contingant? bonorum virorum sortes vel malæ vel neglectæ conspiciantur, cum unus sit Deus. Cum Deo & Amicis depugnata lucta victor abiisset, in posteritate non solam admirationem meruisse, sed & adorationem.

SUPPLEMENTA LIBRI DANIELIS; quæ sunt, *Oratio Hazariæ*, *Hymnus trium puerorum*, *Historia Susannæ* & *Belis* narratio; prorsus non esse Prophetæ Danielis de tribu Iuda; sed partem alicujus historiæ, quam de alio quodam Daniele Sacerdote filio Abdæ scripsit HABACUC filius Iudæ, de tribu Levi, vel, ex Iulii Africani sententia, Græci alicujus Scriptoris commentum; probat Sixt.

Senenſ. *lib.* 1. *Bibl. ſect.* 2. *p.* 22. Gerhard. *Confeſſ. Cathol. d. l. pag.* 44. 45. Et ſic tamen, præ aliis cœleſtis ſpiritus ſcriptis, procul ablegatis, ut dictum, hi errones in jus civitatis Bibliothecæ Biblicæ, vel intruſerunt ſe, vel intruſi fuere, magno incommodo & nullo merito.

Liber quoque SAPIENTIÆ, nullius minus, quam Salomonis eſt magis autem PHILONIS Iudæi Alexandrini, Athenis nutriti, & in Lingua Græca & Chaldaica peritiſſimi, qui dicta Salomonis undique diſperſa, & in lingua Græca ſcripta, prout diverſi Sapientes ab ipſo exceperant redolente eloquentia (ſed itidem Græce:) ſub adſcito Salomonis titulo (non movente libri cap. 9. verſ. 7. 8.) compilata publicavit. Iac. de Valent. *in Præf. Cantici*, SYRACIDI, uti

uti sunt, qui contendunt, minime adscribi potest. Quæ vero de duplici Philone disputantur, evolvit Gerhard. *Confess. Cathol. d. l. pag.* 57. 58. 59. & inter IC. Covarruv. *d. l. IV. cap.* 14. *pag.* 32. sed omnia, quæ de illo libro, ab Hebræis solis confecto, homines mentiuntur, falsa esse & absurda, qui vel solum Neandrum Soraviensem legerit, cognoscet.

Librum TOBIÆ, suo Authori cognomine affini, alii restituunt: Torniell. *in Ann.* 3329. *n.* 4. alii malunt, authorem ejus libri incertum esse, decernere: adnotante Gerh. *d. l. pag.* 49. & cespitante Covarr. *d. l. pag.* 33. qui in his nimius, & ferme pro ostentanda horum Scriptorum Patrumque notitia, & reverentia Concilii ultimi ambitiosior! Sed, quid porro fatigaret Tobiana Fabula? hæc enim, & sa-

tis incongrua eſt, ad ſtudia adlegatorum Virorum.

Idem prorſus accidit SYRACIDIS monumentis; Quæ nonnulli certiſſimo JESU *filio Syrach*, Hieroſolomitæ, Jeſu Sacerdotis magni nepoti adſignant: ſecundus prorſus abjudicat, ſubſtituto ex Patrum ſententia Salomone (quæ cum imaginationibus lepidus luſus fuiſſe videtur!) Qui ſuperſunt, ſolam tranſlationem Syracidi relinquunt: ut videre eſt apud Gerhard. *d. l. pag. 61. citatos.*
„ Dixerim, & hæc falſa eſſe!
„ Arrepta ſunt à Judæis elegan-
„ tiora, quæ ex diſciplina Gen-
„ tium terræ, haberi poterant;
„ adoptata in jus Hebræorum;
„ impoſita nomina eorum, qui
„ apud eos maxima authorita-
„ te valebant, vel fama pruden-
„ tiæ quondam valuêre; indi-
„ geſti operis moles! add. Covarruv.

varruv. *cit. loc. p.* 32. & alleg. Philoſophos; à quibus omnibus bona cum gratia nec divertendum, nec cum ſingulis coaleſcendum, ne ex amoribus, vel odiis, vel mediis prehenſis opinionibus, intricatiſſimæ diſputationi maximi Juris Conſultorum Covarruviæ *d. L. IV.* & Hobbeſii *d. Cap.* 33. aut cujuſcunque Novatoris ulla ratione immergi videamur.

De Novi Foederis, ſeu Teſtamenti ſcriptis, ſcriptorumque principiis noviſſimus Philoſophorum periculoſa pleraque, & tacenda, *in Cap. XI.* prodidit. Matthæi *Euangelium* Hebraice ſcriptum, conſtat; ejus in Græcam linguam tranſlatio, an Matthæi ſit? an Jacobi? Pauli? an Johannis? Salmaſius docebit; Hunc enim cum Grotio, Riveto, Spanhemio in his ſingulari in eorum erudi-

ruditionem observantia commendamus: ex Juris-consultis Noster Covarruvias:

MARCUM, qui Christum non vidit, Euangelium suum scripsisse, dictante Petro, ex Origene & aliis:

LUCAM, adjutum colloquio, convictu & familiari consuetudine Pauli cæterorumque Apostolorum:

JOHANNEM vero sui authorem fuisse, quod sub temporibus Iuliani in quodam sub Templi Hierosolymitani fundamentis inventum dicitur; qui & de cap. VIII. ejusd. Euang. vel genuino vel supposito, *d. l. pag.* 39. non temnenda producit.

Epistolam AD HEBRÆOS, de qua Calixtus *Epit. Theol. pag.* 49. vulgo quidem in Authore suo incognitam, testimonio tamen Ecclesiæ & Patrum à

Paulo

Paulo ſcriptam; à *Luca* in Græcam linguam tranſlatam; vel à *Clemente I.* Pontifice, vel à Luca ex Pauli Apoſtoli dictis transſcriptam & editam, ibidem adſerens; quæ omnia ſuo loco & dignationi piè relinquenda; ſi quis enim vagas, vanaſque, nulla probabili ſyllaba jutas, divinatorias Conjecturas in rigoroſius judicium vocare vellet, magnam earum rerum converteret opum & authoritatis vim.

De Salvatore nostro vulgata ſunt etiam, ſed ſub ſeculo minus erudito & civili, quædam, quæ exhibebimus: *Epiſtola Jeſu ad Abagarum* Regem (ita Covarruv. *d. l. IV. pag.* 72.) ſive ad Agbarum Edeſſæ Civitatis ultra Euphratem Regem, (ita Pontifex *in. c. ſancta Romana Eccleſia.* 3. *diſt. xv.*) & reſponſio Jeſu ad eandem; quarum hic ſenſus formaque apud Euſeb.

lib.

lib. I. *Hiſt. Eccleſ. cap.* 14. *pag.* 14.
convincendæ ſimplicitati hominum ſerviliter credentium, transſcribenda:

„ AGBARUS *Toparches Edeſ-*
„ *ſenus* IESU *Servatori* bono in
„ regione Hieroſolymitana
„ comparenti Χαίρειν! Rela-
„ tum eſt ad me, quomodo una
„ cum tuis ſanitatem abſque
„ pharmacis, & herbis morta-
„ libus conferas. Etenim, ſic-
„ ut fama refert, cœcis ut re-
„ ſpiciant, claudis ut ambulent,
„ præſtas, leproſos etiam mun-
„ das, ſpiritus impuros ac Dæ-
„ monas ejicis, eos qui diutinis
„ ac prolixi temporis morbis
„ torquentur, curas, ac mor-
„ tuos excitas. Et ubi hæc
„ omnia de te audivi, alterum
„ ex his duobus eſſe cogitavi,
„ nimirum, quod, aut Deus ſis,
„ cœlitusque delapſus iſta fa-
„ cias, aut Filius Dei exiſtens
hæc

hæc opereris. Quapropter "
his ad te litteris scriptis pre- "
cor, ut molestiam hanc ad "
me veniendi suscipias, passio- "
nemque, qua premor, cures. "
Nam & hoc percepi, quod "
Iudæi adversum te murmu- "
rent, teque affligere conentur. "
Est autem mihi civitas admo "
dum exigua & honesta; quæ "
tamen utrique sufficiet. "

Respondit Salvator Agbaro:

Agbare, beatus es quod in "
me credidisti, cum non vide- "
ris me. Scriptum enim est de "
me, non credituros in me, "
qui viderint me, ut qui non "
viderint credant & vivant. "
De quo verò ad me scripsisti, "
ut ad te veniam, scias, mihi "
cuncta, quorum gratia missus "
sum, hoc loco esse adimplen- "
da: & postquam ea compleve- "
ro, mox ad eum redeundum, "
qui me misit. Ubi autem as- "

" sump-

„ ſumptus fuero, mittam tibi
„ aliquem ex Diſcipulis meis,
„ qui paſſioni tuæ medeatur,
„ vitamque tibi,& iis qui tecum
„ ſunt, præſtet.

Quibus quædam Syriaca adjecta de rei eventibus, & expeditione Iudæ Thaddæi; quæ ſi non ab Euſebio, Nicephoro & Euagrio, nimium tamen & ſuperſtitioſe credulis, traderentur, inter aniles fabulas, & rem barbaro ſeculo dignam numerarentur. Stolida enim ſunt, Ieſum petiiſſe textum linteum, in eoque prius loto faciem ſuam expreſſiſſe, & ad Abagarum miſiſſe; deinde, Choſroë obſidente Edeſſam impreſſæ imaginis divina virtute, quicquid in obſidione apparatus ignem capientis erat, conſumptum. Co-
„ varruv. *cit. loc.* legi poſſe, &
„ Chriſtiana ſinceritate obſer-
„ vari, ut exiſtimemus, vere

po-

potuiſſe contingere, tametſi " non cogamur illis omnino " credere. Quæ omnia falſura " ſunt, & inania. Nec quæ Anno noſtri ævi XXIII. à Parentibus viſa Ieſu Chriſti manu ſcripta id commercium litterarium digna ſinceritate adfirmare auſa ſunt.

De eodem gloriosissimo Salvatore locus eſt, non quidem divinus, Chriſto tamen non prorſus indignus, neque per averſionem repudiandus apud Ioſeph. *lib. XVIII. Antiq. Jud. cap.* 4. quod fue- " rit Vir ſapiens, ſi modo Vir " nominandus; mirabilis in O- " peribus ſuis; Doctor verita- " tis, &c. maximis Theoſophis probatus; nonnullis neglectus; aliis ſpretus; quem diligenti commentatione ſua exequitur D. Ioh. Chriſt. Rumetſch. *in Conject. ultimi temporis ſect. 3. n.* 7.

&

& seq. Nam, ſicut obfirmandæ fidei Chriſtianæ in Flavio Ioſepho mihi ſemper inſufficiens habitus, (enunciando enim hiſtoriam frigidius fatur, quam ut Chriſtianus cenſeri poſſet) ita nondum me hercle id neceſſitatis deprehenſum, ut teſtimonium Viri aliàs cordati, falſitatis nec ab adverſa parte rite damnatum, protinus foràs proturbemus; Chriſtianos, interpolati operis, admiſſi falſi, uſurpatarumque piarum fraudum veloci præjudicio incuſantes. Rita ergo & firma ſit loci ſingularis authoritas; non ſemel in ſalutem, in ſolatium, in authoritatem advocanda!

Sed obſignanda eſt tractatio, quæ prolixos Commentarios, non Epiſtolam, ſibi poſtulat, paucis, aliena & peregrina fide reddendis:

„ *Ex* GASSENDO: Pluris

nihil

nihil fecit Peireskius, inquit *lib. V. pag.* 438. quam Volumen quatuor Euangeliſtarum Eleuphtice ſeu Coptice ſcriptum, Arabiceque declaratum; & maxime propter appoſitos annos, quibus ſinguli Euangeliſtæ ſcripſerunt. Quippe tametſi initio defuit præfatio in Matthæum, qua annus contineri debuit, & præfatio in Iohannem mendoſe viſa eſt ſe habere, ſcriptam hiſtoriam anno ſexto Imperii, TARSOS, & Dominicæ Aſcenſionis trigeſimo; quod tamen ſpectat ad duas alias, altera in Lucam, planum fecit, ſcriptam ab eo Antiochiæ, anno Claudii duodecimo, & Adſcenſionis vigeſimo: altera vero, quæ in Marcum, ſcriptum ab ipſo Euangelium anno quarto ejusdem Claudii & XII Ad-

„ ſcen-

„ ſcenſionis, &c. quam animadverſionem nollem neglectam!

Ex Philoſophorum ultimo, & ejus *pag.* 131. An ſcriptura eatenus „ tantum ſacra ſit, quatenus per „ ipſam intelligimus res in ea„ dem ſignificatas, at non qua„ tenus verba, ſive linguam & „ orationes, quibus res ſignifi„ cantur, intelligimus: & præ„ terea libri, qui res optimas „ docent, & narrant, quacun„ que demum lingua, & à qua„ cunque natione ſcripti fue„ rint, æque ſacri ſint?

Ex hujus ANTECESSORE, *cap.* XXXIII. *pag.* 180. „ An Libri Teſtamenti Novi „ ab altiore tempore derivari „ non poſſint, quam ab eo, quo „ Rectores Eccleſiarum illos „ collegerunt, probaverunt, &, „ ut ſcriptos ab Apoſtolis & „ Diſcipulis Chriſti, quorum „ nominibus inſcribuntur, no-

bis

bis commendaverunt? "

Ex Covarruv. *d.l.pag.*30. An aliunde quis ſcire non " poſſit, ſcripturas eſſe Divinas " aut Canonicas, quam ex Ec- " cleſia, quæ traditionibus " Apoſtolicis, magiſterio Spi- " ritus Sancti ejuſque lumine " edocta decrevit & profeſſa " eſt? cum Canonicum ſit Eu- " angelium Marci, qui Chri- " ſtum non vidit, nec tamen ad- " miſſum Euangelium Nicode- " mi, qui Chriſtum vidit & au- " divit? &c.

Sed hæc omnia, ut & ex veteri novoque Fœdere hic non recenſita; ab allegatis Scriptoribus in dubiam ancipitemque cenſuram truſa; & generalia jam propoſita Philoſophorum attentata exequantur Theologi.

SECTIO II.

De Versionibus Bibliorum; Latina, Græca, Syriaca, Dalmatica, Gothica &c.

DE VERSIONIBUS BIBLIORUM in Linguas cuique Genti vernaculis Theologi, ut solent, prolixe commentantur; conferente rei absolvendæ lectu dignissima Gerhardo, *Confess. Cathol. d. l. cap.* 20. Hîc ex nostris privatis lectionibus, adsequendo Epistolari scopo, salvis quorumcunque opinionibus nostræ meditationi intentis, sermo faciendus est. Celebriores sunt Latinæ, Græca, Syriaca, Dalmatica, Gothica, &c. de quibus stricte:

Inter LATINAS eminet vulgata, HIERONYMO tributa, sed male, ut ostendit Ger-

Gerhard. *d. loc. pag.* 130. *& seq.* quam acriter per satyram perstringit Ioh. Himmel. *in Apolog. Disp. quæst.* 4. *pag.* 69. Et, contra, splendide defendit Albericus Gentilis, in Epistola ad filium de Latinitate versionis veteris Bibliorum Hanoviæ Anno 1606. edita; quamque emendare ausa est, quæ

Sequitur, à SEBASTIANO CASTALIONE, præfixo nomine Basileæ Anno superioris seculi LXXIII publicata: de qua ita censet Illustriss. Thuanus *tom.* I I. *Hist. libr.* 35. *pag.* 212. Sebastianus Castalio Allo- " brox, cum puriorem lingua- " rum cognitionem ad Theo- " logicam scientiam adjunxisse " se putaret, impuras manus, " multorum judicio, ad sacra " tractanda attulit, cum à re- " bus ad tantum opus necessa- " riis, homo imparatissimus, "

C ,, no-

„ novam Bibliorum interpreta-
„ tionem insolenti temeritate
„ molitus est, à Gallicis & Hel-
„ veticis Ecclesiis, quarum a-
„ lioqui doctrinam amplecte-
„ batur, in quibusdam diffidens
&c. Versio certe, quam habeo, quam vidi ego, legique non indecora est; Omnia Hebrææ linguæ ænigmata solvere, non est hujus neque futuri seculi; nec magis hominis Latine, & non Prophetias aut mysteria, scribere volentis. Hæc ut necessaria scitu monituque per transitum!

GRÆCA versio publicis manibus exposita, & Anno MDXXVI Argentinæ excusa (hoc enim unum exemplar post Roberti mihi contigit) quod ab imperitioribus male LXXII Interpretum labor credatur, eleganter vulgus convicit Gerhard. *d. l. & Theolog. pass.*

Ob

Ob versionem SYRIACAM Emanueli Tremellio subtractam, justene, an injuste plagii à quibusdam postulatus fuerit *Guido Fabritius* Boderianus, Peregrinarum Linguarum Interpres, Autographum Parisiis Anno MDLXXXIV editum docebit; nec sane sine successu! Si enim ille Versionis, vel solus, vel cum aliis Author, ut certe ex Historia Editionum *in præf. pag.* 16. 17 probabile est, quid in Clariss. Viro culpæ, vel reatus? Si non est, neque hunc Fabritium se venditasse, probari potest; in fronte etenim libri nulla penitus Fabritii mentio: in laudata autem ad Henricum III. Galliæ & Poloniæ Regem præfatione ipse sibi soli (socius enim laborum erat Nicolaus Fabritius frater, & alii:) nihil adscripsit meriti, quamvis iteratam suam editionem com-

mendet; in utrumque casum criminali judicio eximendus. Quis enim crederet Professorem Regium, non solum in præsentia tot illustrium censorum furari, sed & rem furtivam in sinu tanti Principis abscondere ausum? quid ni restem vel petiisset, vel metuisset?

Inde & de Interprete Bibliorum *Paraphrascus*, Sahadia Gaone: & *Persica*, Jacobo Tavasio, vel Pavone: itemque Chaldaicis, Arabicis, Æthiopicis, Armenicis versionibus nobilissima notitia, publico profutura usui, comparanda.

GOTHICA Lingua Novum Testamentum donasse ULPHILAM; quem alii *Gulfilam*; alii *Wulfilam*, Gothorum Episcopum, vocant, author est Herm. Conring. *de Const. Episc. Germ. th. 5. circ. fin.* Verum scriptores alii de gente Gothica, Isidorus etiam

etiam & Jornandes universæ scripturæ versæ meminere. Franciscus Iunius pure Gothicam versionem esse putat: Iohannes Loccenius ex veteri Gothica & Teutonica Lingua mixtam: ipsum autem Ulphilam, qui post Christum Anno 370, vel 380, vel 415 docuit Gothicarum litterarum inventorem; Ulphilæ litteras cum veteribus Runis, vel quoad characterem, vel quoad ipsum idioma & linguæ genium convenire, prorsus negat. *Antiq. Sueco-Gothic. lib. II. cap. XIV. pag.* 70.

DALMATICA, sive Sclavonica, Versio auctorem ex conjectura Petri Galedini, *in tr. de Interpr. Bibl.* nacta est B. HIERONYMUM. ex Cromeri sententia *lib. 1. Rer. Polon. cap.* 15. CYRILLUM, vel METHODIUM, ex quibus hic Prophe-

tico Spiritu claruisse Bohemicis Scriptoribus narratur, vel creditur; ita docente Melch. Goldasto *lib. V. de Regno. Bohem. cap. 2. pag. 556. & 560.*

Qua occasione pauca notanda ad Gerh. Meyeri *Bibl. Theol. contr. lib. 1. cap. 1. §. 12.* &c. cujus „ hæc sunt verba: Novas pla- „ ne totius scripturæ transla- „ tiones dederunt &c. Rudolphus Gualterus: (de quo nulla, quod sciam, sive apud Historicos, sive ejus temporis Theologos, Editoresve ejus scriptorum fuit conjectura: nam præter Homilias, unde Homiliasta dicitur Thuano, *tom. IV. Hist. lib. LXXXV. pag.* 114. quarum aliquot tomi Tiguri prodiêre, „ pauca supersunt) quam pluri- „ mi per errorem VATABLI „ Professoris Hebraicæ Lin- „ guæ Parisiensis esse puta- „ runt: (sane de Vatablo jam

tum

tum constabat, ipsum, sive naturali pigritia, quod ipsi exprobratum est, sive morte præventum, nihil omnino scripsisse, satisque habuisse sacræ linguæ arcana discipulis diligentioribus aperire, illustri nominis sui fama & alieno præconio contentum. Thuan. *lib.* III. *Histor. pag.* 98.) eò, quod Henricus "
Stephanus (imò verò Robertus Stephanus, Pater, ut ex ejus responsione ad censuras Theologorum Parisiensium Anno MDLII edita liquido constat) eam Parisiis edidisset, "
hac inscriptione: cum versione & Notis Vatabli (Interpres horum Robertus, *d.l.pag.* 14. solas Notationes Vatabli à discipulis exceptas; versionem alius esse, palam confessus) Decepit inscriptio ejus Hispanos, quibus ea versio adeo placuit, ut Salmanticæ typis "

„ recuſa fuerit, quam tamen, „ ſi ſciviſſent Reformatorum „ eſſe, ad orcum potius damnaſſent. (Fallor, ſi id omnino latuit Hiſpanos, ut ait, deceptos; namque Inquiſitores Hiſpani publicarunt equidem, ſed, ut ex Indice expurgatorio liquet, multis mutatis.)

„ VERITATEM ex his ha„ bemus: *Theodorus* BIBLIAN„ DER, novæ Bibliorum Edi„ tioni Anno CIↃIↃXLIII „ Tiguri publicata, quam Leo „ Judæ inchoaverat, & mo„ riens, ut opus perſequeren„ tur, Collegis, in fidem re„ ligioſe adactis, tranſcripſe„ rat, ultimam manum impo„ ſuit *Conradi Pelicani*, & *Petri* „ *Chollini*, Tugienſis, Græcæ „ linguæ peritiſſimi opera adju„ tus: quam tranſlationem in „ ſua editione biennio poſt ad „ veterem adjecit *Robertus Ste-*

pha-

phanus, suppressa eorum qui "
in illa laborarunt, mentione: "
& Hispani Theologi diu post "
recognitam per Guilielmum "
Rovillium, denuo Lugduni "
excudendam curaverunt. "
Quod eò commemorandum "
duxi, ut Versionis tanti apud "
nos & Hispanos ipsos factæ o- "
rigo cognosceretur, & insi- "
gne documentum extaret, "
quid utilitatis ex adversario- "
rum libris & industria, si se- "
motis odiis charitatem & æ- "
quitatem induamus, ad Dei "
gloriam capi possit. Tantum "
exceptione major. Thuan. *tom. II. Histor. lib.* 36. *pag.* 287. Quæ autem de Roberto Stephano & Vatablo ulterius dicenda, ea consignata sunt ab illustri Medico D. Theodoro Jansonio ab Almeloveen, *in Dissert. de Vitis Stephanorum pag.* 16. 17. 18. & Did. Covarruv. *IV. var. resol. pag.* 68. Ex-

„ tant, *inquit*, Eusebii de Ec-
„ clesiastica Historia libri de-
„ cem ab ipso Græcè scripti, &
„ nuper typis traditi, opera
„ Roberti Stephani, insignis a-
„ pud Gallos Typographi; si à
„ Lutheranis quibusdam hære-
„ sibus typo cudendis abstinuis-
„ set &c. scilicet in crimen vo-
candus erat!

Laudabili etiam, & digno, quod ad posteritatem transmittatur, pietatis exemplo, versionem Bibliorum CROATICAM & TURCICAM procuravit *Johannes Ungenadius*, de *Sonneck*. Thuan. *lib.* XXXIIX. *Histor. pag.* 351.

SECTIO

SECTIO III.

De Scriptis Patrum Ecclesiæ ex ævo antiquissimo.

DE puriore Chriſtianiſmo, hic eſt, VERITAS EUANGELICA, & vera Θεοσοφία præcipue meriti videntur, qui, in THEOLOGIA PATRUM, horum ſcripta germana à nothis & Pſeudepigraphis, ut & erronee cuidam tributis, accurata diligentia diſcrevêre. Horum Catalogum aliquem hîc adnecti publica monet utilitas, ut, vel ſaltem tranſeundo, demonſtretur, quam multa ex illis ſuppoſititia ſint, vel incerta: vel dono vel malo fine ſubjecta; quam infelix ille ſit, qui multis patribus, unus ſuffeciſſet! nimiam fidem defert. Tu, quisquis es, ex Exemplis cognoſce, & decerne!

S. IUSTINO *Martyri* falſo adſcripti libri ſequentes: Expoſitio rectæ fidei. Solutio Quęſtionum 146 ad Chriſtianos orthodoxos. Quæſtiones ad Græcos, cum Græcorum reſponſione, & hujus confutatione. Quæſtiones Græcanicæ ad Chriſtianos, cum reſponſione. Ariſtotelicorum quorundam dogmatum everſio, & appendix ad Græcos. Rationes reddit Abrah. Scultetus *tom.* 1. *Medull. Theolog. Patr. ſub Juſtin. cap.* X. *& ſeqq.*

ORIGENEM authorem non eſſe Commentariorum in Iobum: tres Pſalmos: & Homiliarum quarundam in diverſos Pſalmos, dudum judicavit Eraſmus oſtendente eod. *in vita Origen. cap.* 2. *pag.* 157.

CYRILLI *Homiliæ in Leviti-*

cum,

cum, non ipsum, sed *Originem*, vel nescio aliquem alium genitorem habent; non magnæ " authoritatis fœtus, litteram " Biblicam destruens & mysti- " cos sensus ex capite suo sta- " tuens Gerhard. *Conf. Cathol. d. c.* 1. *pag.* 43.

Inter scripta Q. SEPTIMII FLORENTIS TERTULLIANI, *Carthaginensis Presbyteri* duo tantum notha videntur; liber de Pœnitentia quidem, quia phrasin judicio Erasmi habet à Tertullianea discrepantem; & alter, de Trinitate, quia mentionem fecit Sabellianæ hæreseos (*in Edit. Basil. pag. m.* 608.) cum Sabellii nomen sub ætatem ejus nondum in Ecclesia auditum fuerit; hominis forsitan tum nondum nati. Extat ille in Editione Rhenani Anno MDL curata, *pag.* 477. hic *ibid. pag.* 596. De illo nihil dixerim, cum

„ sem-

„ ſemper varius fuerit in phra-
„ ſi; in Diſputationibus dilu-
„ cidior ac ſimplicior; in Lo-
„ cis Communibus durior &
„ affectatior. Beatus Rhenan. *in vita ejus.* Dedit libellus tamen anſam evulgandæ magni præjudicii Hiſtoriæ de Pœnitentia in Eccleſia, ab omni ferè hujus ævo; de Iohannis Geyleri, gravis ac ſancti Theologi, libello **Von dem Beichtwech** / ſive *de morbo Confeſſionis*, quo negabant eſſe triſtiorem, qui eo tenebantur; de miſeriis & afflictionibus acerbius ad Confeſſiones adactorum &c. conſcriptæ ab eodem *pag.* 468. *cum ſeqq.* quod argumentum ſolicitius commendamus, quo ſolicitius hæc ipſa in Hiſtoria Concilii Tridentini P. Sarpii, *lib. IV. pag.* 312. & 323. à Curioſis tractata & trutinata viſuntur. De hoc, Sculterum *in lib. VII. Med. Patr. Eccl. cap.* 1.

pag.

pag. 172. ita fantem audimus:
Hieronymus Novato adſcri- "
bit. Ego ſic ſtatuo, quisquis "
libri de Trinitate author eſt, "
ſcriptum eſſe illum ex genio "
& ingenio Tertullanico, & "
idcirco merito illius nomine "
allegari; quando tam pulchra "
eſt libri hujus cum nobili illo "
adverſusPraxeam ſcripto con- "
ſenſio. His addendus Ioh. Gerhardus *in Patrologia*; Andreas Rivetus, *in Critica Sacra*; & Diſſertat. de vita & ſcriptis Tertulliani. Libros ejus, de Spectaculis (cujus Epitome à Scultet. *d. l. cap.* 32. *pag.* 268.) de teſtimonio animæ (ab eod. *cap.* 30. *pag.* 263.) & de anima (*ibid. cap.* 31. *pag. eod. & ſeqq.* exhibita:) non reperiri, juxta ſuæ ætatis notitias, modernæ enim prolixiores, dixerat Rhenanus; quæ opinio jam eviluit! add. Iac. Gothofred. *de velandis mulieribus, deque Exuvia*

capi-

capitis Dissertat. ad locum Pauli I. ad Corinth. XI. & Covarruv. *d. l. IV. Var. Res. cap. XVII. n.* 8. *pag.* 70. floruit autem Anno Domini ferme CC sub Severo & Antonino Caracalla, Principibus.

Inter CYPRIANI Opera dubia sunt: Libri duo adversus Iudæos,& tertius ad Quirinum; Epistola contra Novatianum: Oratiò pro Martyribus; & alia quæ sub die passionis suæ dixit: &Libellus de disciplina & bono pudicitiæ. Scultet. *in Vit. Cypr. cap.* 21. *pag.* 355. Supposititia verò omnium consensu præter adnotata: Tractatus de montibus Sina & Sion: de revelatione capitis Iohannis Baptistæ, *d. c.* 22. *pag.* 356. de qua laudatus Covarruv. *d. cap. XVI. pag.* 60. *& seq.* pro-
„ lixior est: Festum, *præmit-*
„ *tens*, quod Ecclesia IV. Cal.
„ Sept. celebrat, non dicendum
„ decollationis Iohannis Baptistæ,

ſtæ, ſed collectionis, aut in- "
ventionis, vel revelationis ca- "
pitis Ioh. nominandum; poſt- "
ea authoritatem libro abro- "
gat, tum, quod mentio ibi "
facta Pipini Aquitanorum "
Regis qui fere quingentis "
poſt Cyprianum annis vixit; "
tum & Theodoſii Principis, "
qui annis plus centum poſt e- "
undem Imperium tenuit; "
quem & de libro, de Inven- "
tione capitis, ducentis poſt "
Gelaſium annis ab obſcuris "
Monachis ſcripto, conſulere "
licebit. Exhortationem verò "
ad Martyrium, ut & Epiſtolam ad Iubajanum ſuo Cypriano vindicat idem Scult. *pag.* 312. *&* 313. Expoſitionem Symboli Apoſtolici, RUFFINO; *pag.* 357. Librum de dupliciMartyrio, ſed dubitanter, ERASMO. *pag.* 359.

ARNOBIO AFRO, quod male adſcribantur, Explicatio-

nes

nes Psalmorum, & fragmenta Notationum in Iohannem & Lucam, confirmat idem, in ejus vita sive *lib. IX. cap.* 1. *pag.* 374. Dialogus vero, OCTAVIUS inscriptus (quem alii, sed minus vere, sub Arnobii octavo adversus Gentes venditarunt) MINUCII FELICIS Causidici Romani, asserit Lactantius *lib. V. de Justit. pag. m. Edit. Ven.* 153. *b. in med. & lib. I. de fals. Relig. pag.* 19. *b. in princip.* Scult. *d. l. IX. cap.* 9. *pag.* 391.

In LACTANTII FIRMIANI suppositiis removendis omnium ferme unus est sensus. Scult. *lib. X. cap.* I. *in fin. pag.* 396: „ His libris adiiciuntur, *inquit*, „ hodie Elegiæ quædam: quas „ Lactantii non esse, vel ex eo „ perspicitur, quod Phœnicem „ nominant Solis Sacerdotem „ & Phœbum loco Dei habent (in Operibus *Venet. excus. pag.* 324. incipit:

Est

Est locus in primo felix oriente remotus,
Qua patet æterni janua celsa poli &c.)

Et scribit Thomasius, inter Opuscula Venantii Fortunati se Elegiam de Resurrectione in Bibliotheca Vaticana invenisse, (incipit *d. l. pag.* 327.

Salve festa dies toto venerabilis ævo;
Qua Deus infernum vicit, & astra tenet, &c.)

de quo Ioh. Baptista Egnatius Venetus ad Anton. Triultium: "Quin etiam Carmen de Resurrectione, quod Lactantio adscriptum inveni non modo dignum ejus viri eloquentiæ mihi visum est, sed ne cum Phœnice quidem, quem cecinit, comparandum: cum ad alia in syllaba etiam claudicet &c. add. Covarruv. *IV. Var. Res. XVII. n.* 8. *pag.* 70.

IGNA-

IGNATII & POLYCARPI Epiſtolæ, an ſint genuinæ? nothæ, vel interpolatæ? diſputat in utramque, & denique etiam tertiam, partem: eas non omnino ſuppoſititias, ab aliis tamen interpolatas eſſe, concludens. Idem *lib. XI. cap. 1. pag.* 439. 440: cui jungendi Iſaacus Voſſius, & Stephanus le Moyne, qui rei indagandæ accuratiores incubuere.

CONSTITUTIONES APOSTOLORUM, à Carolo Capellio Veneto ex inſula Creta adportatæ, & libris VIII de Vita fidelium & Regimine Eccleſiaſtico diſponentes, ſuppoſititiæ ſunt; neque vel APOSTOLIS, vel CLEMENTI *Pont. Rom.* juſtę tribuendæ: conſiderante Eod. *d. l. cap. V. pag.* 455.

Nec

Nec majoris fidei authoritatisque sunt CANONES APOSTOLORUM, CLEMENTI Petri Successori, ab his, ab aliis *Isidoro* cuidam, ab aliis *Severino*; ab ultimis, ipsis *Apostolis*, sed interpolati, adscripti. Vid. Bellarm. *lib.* 1. *de Verb. Dei. cap.* 20. Gerhard. *Confess. Cathol. cit. cap.* 1. *pag.* 68. Rittershus. *in Nov. p.* 1. *c.* 1. *n.* 11. Sultet. *cit. loc. pag.* 463. & inter præcipuos Covarruv. *d. l. n.* 6. *pag.* 68. à CLEMENTE I. difficulter se dimoveri passus; authoritatemque eorum, vel omnium, vel saltem quinquaginta; vel saltem versionem; illos quidem Apocryphos male judicatos; hanc Clementis esse, vindicans; qui cum prolixis allegatis videndus; ut & Fratres Puteani, *in Perronian. lit.* C. *pag.* 42.

CAROLI MAGNI, & aliorum incertorum Authorum de ve-

vetustis Ecclesiæ ritibus & cæremoniis libellus, quis, & qualis sit? &, quod præter Epistolam quatuor paulo amplius pagellis comprehensam, nihil ejusdem sit, probat, & cum connexis deducit Cassander *in Præf. ad Ord. Rom. de Off. Missæ in Ejus Oper. pag. 91. & 92.*

Omnia quoque SUPPOSITITIA sunt, ipsius Bellarmini judicio, quæ prostant: ProtEuangelium & Liturgia *Jacobi*: Euangelium *Nicodemi*; (de quo superius dicta nondum desero:) Historia *Prochori* de Johanne Euangelista; Epistolæ *Martialis*: *Abdias*, de Vitis Apostolorum. Scultet. d. l. cap. VI. pag. 464. *Clementis* Epistolæ in tom. I. Concil. Libri decem *Recognitionum*: *Herma* (de quo Paulus *ad Rom. XVI. vers. 14.*) quatuor visiones; Covarruv. *d. cap. XVII. pag.* 66. quem intensa oratione

ut

ut in omnibus ab ipſo tentatis Antiquitatis & Jurisprudentiæ diſceptionibus, ita & in his materiis, & ad Can. Sancta Romana Eccleſia. 3. Diſt. XV. de Libris Apocryphis, ſive in Eccleſia prorſus non, vel cuſtodite à piis legendis, ferme ultra exemplum ſcribentem, commendamus.

Nonnulla, quæ ad inſtitutum ſunt, excitando, ſi quis contigerit, Lectori, ſubnectamus! dictum Canonem, ut res feret, in veſtigiis lecturi.

EUANGELIA, quæ falſavit *Lucianus*; quis ille? an nepos ex ſorore Eunomii hæretici & Epiſcopi Conſtantinopolitani, qui ſub Arcadio & Honorio in Epiſcopatu Eudoxio ſucceſſit?

Liber PASTORIS; cujus Author HERMES, Diſcipulus

lus Paulinus, ex testimonio Origenis, Hieronymi & Nicephori; de quo supra.

PENTAMETRUM, rectius, *Centimetrum* de CHRISTO, Virgilianis compaginatum Versibus; quod, necessariis & notandis præmissis, ad PROBAM FALCONIAM, Matronam Romanam, Adolphi Viri Pro-Consularis Conjugem; & *Centonem ex Homeri Carminibus de* CHRISTO ad EUDOCIAM, Theodosii junioris Conjugem; Carminum ERYTHROEÆ SIBYLLÆ de Christo Græci idiomatis, versionem in linguam Latinam ad Ciceronem refert: *pag.* 67. quod ante ipsum à nemine observatum fuisse, ait.

Auctor Contradictionis, sive POENITENTIÆ SALOMONIS, quod falsò venditatus sit *Ambrosius*, demonstratur ab eodem, *pag.* 73. Quo omnes Commentarios

tarios ad ſingula Gelaſiani Canonis, in emendanda lectione, examinibuſque ſcriptorum, remittimus; rivum demonſtraſſe contenti, quo quisque ad amnem pervenire poſſit; & denique ad mare!

Sub celebri DIONYSII AREOPAGITÆ nomine libri in Bibliotheca Patrum *quatuor* exhibentur: de Hierarchia Cœleſti, de Hierarchia Eccleſiaſtica, de Divinis nominibus, &, de Theologia myſtica; an ſint *Dionyſii* à S. Paulo, Actor. XVII. converſi, primi Epiſcopi Athenienſis? ut adſerunt Romanæ Fidei defenſores; negant Proteſtantes, & inter illos nonnulli ſingulariores: An *alius* nondum cogniti? An, ut doctiſſimi Viri apud Laurentium Vallam judicaverunt, *Apollinarii?* diſputat cit. Scultet. *d. l. cap. IX. pag.* 483. & inter Juriſconſultos, Anton.

Mornac. *ad l.* 1. §. *sed neque. vers. omnia* C. *de Vet. Jur. enucl. pag.* 114. Librum de Divinis Nominibus, & alterum de Cœlesti Hierarchia S. Dionysio Areopagitæ „ tribuendum non esse inter „ litteratos omnes, qui studio „ non scribunt, sed judicio, „ constare; neque fore, qui di- „ xerit, suppressum fuisse no- „ men tanti cœlestium inter- „ pretis, ab iis, qui Græcè olim „ & Latine de Christiana fide „ scripserunt? ex sententia Ni- „ colai Fabri, Præceptoris Lu- „ dovici XIII. Gall. & Nav. Regis, contendens; non obscure substituto *Dionysio Corinthio*, qui à doctore suo *Hierotheo* inchoata perfecerat, &c. quem sequimur.

ATHANASIO dubitanter adscribenda, vel manifestò supposita, enarrantur ejusdem

Scult.

Scult. *tom.* II. *lib.* I. *cap.* 40. *&* 41. Inter quæ, libros *adversus Sabellium, Photinum* & *Arrium* sub ejus nomine bona mente, sed intentione non usquequaque inculpabili, publicavit VIGILIUS MARTYR, ut ipse lib. V. contra Eutychen fatetur: & accurate docet Caſſander. *in Præfat. ad opera Vigilii, in Edit. Parisſ pag.* 451. 452, juncto sequenti judicio: Illud certum est, *inquit*, hunc au- "ctorem, quamvis dictione, si " superiora vel præsentia tem- " pora inspicias, asperiorem " paulo, & impolitiorem esse, " tamen Eloquentiæ genus, " quod tunc in usu erat, verbis " illud quidem nonnunquam " sordidius & putidius, com- " positionis tamen elegantia, " & numerorum venustate non " penitus aspernandum, felici- " ter adsecutum fuisse: Erudi- " tione certè rerum sacrarum "

„ & Ecclesiasticorum dogmatum, argumentorum soliditate, rationum firmitate, sententiarum gravitate, & orationis vehementia nulli in hoc genere scriptorum inferior extitit; quamvis id cum reliquis quoque Ecclesiasticis Scriptoribus commune habeat, quod in disputatione adversus hæreses magis laborarint, ut multa testimonia congererent, quam ut aptissima quæque deligerent, & ut adversarium etiam pondere & multitudine argumentorum obruerent, non tantum acumine & firmitate configerent &c. *Dialogos quinque contra diversas hæreses* scripsit MAXIMUS, vir doctissimus, ut ex vetusta membrana conjectat Scult. *d. cap.* 41. *pag.* 74. COMMENTARII in omnes Epistolas Pauli, VULGARIO alicui, ei-

eidem *pag.* 90. dubito an recte? adscribuntur; consentio itaque eruditiori conjecturæ in Pseud. *Pl. n.* 93. consignatæ. Inquisivissem etiam altius in genuinos *Athanasii* fœtus, examinatis ingenii ejus & orationis emblematibus: Sed unica lis, *de Symbolo Athanasii supposititio*, abrogandoque illi, quod per tot secula Christianæ Fidei norma existimatum, titulo, animum calamumque fere excussit. Adde Covarruv. *d. cap. XVI. pag.* 51. *&* 52. quod scriptis Patrum speciatim ab eo destinatum, prolixa commendatione non eget: Vitam Sancti ANTONII, conscripsisse ATHANASIUM: *Actus beati Sylvestri*, furciferum & nebulonem; vel, quod ægre sibi persuaderi patitur, EUSEBIUM Cæsariensem, vel DAMASUM Pontificem, pag. 57 inter cætera referens.

GREGORII NYSSENI falſo appellata ſcripta, eadem ratione dijudicat Scultet. *in tom. 3. pag. 238. & ſeqq.* nimirum libros octo *de Philoſophia*, quos Bellarminus huic authori tribuit, non ejus, ſed NEMESII eſſe, teſte Ellebodio Nemeſii Interprete, Edit. Antverp. 1565. *Librum de Vita perfecta*, in vita Moyſis myſtice expreſſa ORIGENEM potius, quam hunc Gregorium ſapere. *Epiſtola de iis, qui adeunt Hieroſolymas*, judicio Morelli & Molinæi, ut & Baronii, genuina dicta, dubitante tamen Bellarmino. Altera, de *Sancta Trinitate*, BASILIO magis, quam Gregorio, tribuenda eſt: quod etiam de tractatu, de differentia Eſſentiæ & Hypoſtaſeos, dici poteſt. Neque author eſt libri de *Trinitate* adverſus Judæos, quia Chryſoſtomum, tanquam patrem, citat, qui Gregorio po-

ſterior

ſterior fuit? Suppoſitus etiam ei *Catecheticus Major*, Annò 1568. à Morello Pariſiis editus. Et in hunc cenſum referenda videntur ſcripta de *Virginitate*, & *Oratio in eos, qui differunt Baptiſma. Epiſtolam* verò *ad Euſtathiam* &c. Caſaubonus, ex quibuſdam argumentis, eidem in Editione Pariſienſi adſeruit.

OPTATO MILEVITANO ſuppoſitus eſt liber ſeptimus adverſus Parmenianum. *Vid. eund. Scult. pag.* 436.

De BASILIO MAGNO ferme eadem, quæ ex prioris ſeculi eruditione habere poterat, cenſet cum enarratis iu PL. Pſeud. *n.* 131. *& ſeqq.* idem in Vita Baſil. *tom.* IV. *cap.* 2. qui eodem tom. *pag.* 321. Hilario ſuppoſitam *Epiſtolam ad Abram*, ſive *Apram*, filiam ad ejus con-

fictorem FORTUNATUM remittit.

De AMBROSII *Commentariis* in Epiſtolas Paulinas HILARIO adſcribendis, teſtatur Conring. *de Conſt. Epiſc. Germ. th. XI.*

Hæc ex alienis, partim & noſtris laboribus colligere opus duxi; non quaſi Sculteti à noſtra Confeſſione alieni, vel alius cujuſdam, authoritatem, teſtimonia, conjecturas, ſine exceptione probare voluiſſem; ſed ut de cujuſque ſcripti fide aliquantiſper conſtaret, firmandis reliquis; tum vel maxime, ut ſerio agnoſcerent, quam temerario, ſaltem lubrico, fundamento inſiſtant, qui juxta Biblica ſcripta Θεόπνευστα, quicquid ſub Patrum nomine venditur, in argumentum fidei Euangelicæ ſalvificæ arripiunt promi-

miscue, & exponunt simplicioribus! Homines enim, non Dii, erant; Fidei, credulitati, erroribus æque, ac mortalium quisquam, obnoxii; sæpè & suæ causæ impigrè servientes: Neophyti multi, multi malis Magistris, alii Philosophiæ " Gentium ineptissimæ dediti. " Quis etenim diffitebitur, mul- " tos, & enormes errores ab " integris hominum cœtibus " pro vera disciplina fuisse re- " ceptos ultrò, patienter ad- " missos, & , veluti sarcinas, " posteritati impositos, quo- " ties ipsa rei, circa quam ver- " santur, origine in longinquo " ac retrò nimis posità, homi- " num seculorumque, à quibus " primò, & per quæ dein' in " posteros id, quod recipitur, " manavit, indoles, verborum " sensus, ratio, interpretatio- " nes, & veluti Mediorum dis- "

„ crimina, Veterumque, qui-
„ bus hæc omnia docentur,
„ teſtimonia, inſuper omninò
„ citra examen ſunt habita. Ita honos Britanniæ Selden. *lib.* 1. *de J. N. & G. cap.* 1. *pag.* 10.

SECTIO IV.

De ſcriptis ad Statum Religionis & Eccleſiæ, junctis huic vicinis, & variis, pertinentibus ex ævo recentiore.

PROVINCIALE ROMANÆ ECCLESIÆ compoſuit TANCREDUS, Juris-conſultus; quod per Epiſcopum Civitatis (ſed quem? vel cujus?) ſub nomine Provincialis omnium Eccleſiarum, ponentis Stylum Cancellariæ Romanæ Curiæ, canonesque pœnitentiales,

les, editum: ſcripſit Joh. Bapt. Zilettus *in Indic. omn. libr. Jur. pag.* 47.

Expositor Romani Ordinis, qui Vir diligentiſſimus, &, ut ea ætas ferebat, integritatis & puritatis in obeundis divinis miniſteriis obſervantiſſimus; adeo, ut inoleſcentes jam abuſus, nondumque univerſali conſuetudine & Romanæ ſedis authoritate, cui plurima, imò omnia deferebat, confirmatos, liberè notârit & reprehenderit, ſe ſub annum 1089 ſcripſiſſe teſtatus, videtur eſſe Bernoldus *Presbyter Conſtantienſis.* Nam & libelli argumentum, & ætas à Tritthemio commemorata ſatis conveniunt. Georgius Caſſand. *in Præf. ad Liturg. pag.* 4. & in Catal. Script. *pag.* 7.

Bruti Fulminus Six-

TI V PONTIF. *adversus Henricos, Navarraeum & Borbonium*, author indubius est *Franciscus* HOTTOMANNUS; in quo „ joculari stylo veteres Sancto„ rum Historiæ, ab obsolete „ devotis viris scriptæ, ridicu„ le discutiuntur. Thuan. *tom. IV. Histor. lib.* 82. *pag.* 48. quam scriptionem sub turbato Gallorum Regno susceptam, concurrente fidei suæ periculo, voluntario secessu ex Patria luit: quo in puncto recte sensit Goldast. *tom.* 3. *Monarch. Imp.* in eo autem minus: dum Anno 1586. librum editum putavit, cum publicatio in Annum 1585. inciderit: nec bene in eo, quando fronti voluminis præscripsit, se exhibiturum Scriptores Catholicos (Pontificios) cum notorium sit, Hottomannum talem non, sed Reformatæ Religioni addictum, fuisse; cum Argentinæ,

tinæ, Basileæ, & apud Genevenses, jura doceret, qua in Religione etiam Basileæ mortuus est. testibus Thuan. *tom. V. Histor. lib. 99. pag.* 100. Melch. Sebizio *in Vit. Profess.* IC. *Argent.* quem errorem quoque admisisse dici posset, in inserta *Joh.* BARCLAII *Pietatie contra Bellarminum* Anno 1612. edita: quo tempore ille adhuc Protestantes secutus fuit; mutata longe post Romæ Anno XVII, cum Pontificia, sua Religione; nisi hoc negaret Barclajus *in Præfat. Paræneseos ad Sectarios*, se inter Britannos Catholicæ Religioni semper addictum fuisse, in ea se vixisse, & moriturum, fervide, ut solet, adserens: de quo illi, quibus rationes vitæ ejus oculatius perspectæ judicare poterunt; & judicavit etiam, ut legimus, ingenio meritisque æstimandus PETRUS GAS-

SEN-

SENDUS, *Philosophus & Medicinæ Professor Parisiensis*, in *vita Peireskii lib. 3. pag.* 222. Johannem
„ Barclajum, post editum de
„ Summo Pontifice Opus
(posthumum scil. Parentis Guilielmi Barclaii, quod est apud Goldast. *tom.* 3. *Monarch.Imp.pag.*
„ 261.) nec jam solita apud
„ Regem suosque pollentem
„ gratia (en catastrophen! basiatum à Britannis, Gallis & Protestantibus virum, & librum tam Parentis, quam proprium, est apud Goldast. *d. tom.* 3. *pag.* 847. in cujus favorem Bellarmini liber adversarius solemni Parlamenti Lutetiani placito damnatus; vid. Ludov. Servin. *in Commenefact. adv. Bellarm. ibid. pag.* 773. Gramond. *lib.* 1. *Hist. pag.* 10. Scilicet,

Ipsa dies quandoque parens, quandoque noverca est,

Aulæ

Aulæ favore excuſſum!) ſubduxiſſe ſe ex Anglia (ſunt formalia ipſi Barclaio *in Præf. Paran.* uſurpata) & in Amici ſinum ſe, cum omni charitate ſua effudiſſe; gratitudinis monumentum etiam Conjuge celſo Peireskio, *ibid. pag.* 254. in carmine ad Viaſſium reddente: dignum, quod in amœniſſimè de ſua Poëſi mentientis illuſtris fœminæ ſpecioſiſſimam memoriam recudatur:

Vera loquor, multum, divine Viaſſie, juvit,
Quo fugerem luctus tunc meminiſſe tui,
Ingentiſque viri, ſervent quem Numina Gallis,
Peireſii; nihil hoc hoſpite triſte dabunt.
Ingenium ſpectes credas de Pallade natum:
Virginis hæc quam ſic ponere nomen amet!
Quicquid erant Muſæ, quicquid prudentia quondam;
Hunc unum Gallis ſcilicet eſſe putes.
Vivat, ametque meum, rata ſint ea pacta, Maritum;
Vivat & in laudes creſcat ubique tuas!

Atque

Atque ita transactum est, arbitro magno Viro, negotium de *Religione*; iisdem fere, quibus cum Julio Pacio à Beriga; Luca Holstenio & aliis actum erat, rationibus & conditionibus suasoriis, & absolutum; cum aliis nullo successu tentatum. Barclajus, non sibi soli, sed omni ævo, victurus erit, qui, præter se solum, in dicendi facultate, & formandi fortunarum ingeniorumque ideas arte vix quenquam parem, superiorem neminem, invenit.

Idem, de quo dictum, HOTTOMANNUS, Anno MDLXXIV suppresso suo nomine (ut allegat Thuan. *tom. II. Hist. lib.* 51. *pag.* 969) Franco-Galliam, celebre opus, publicavit; quod velum hodie remotum est, in id quod ita Boecler. *ad Grot. lib. I. cap.* 4. §. 6. „ *pag.* 275. scribit: Utinam in his (scil. quæstionibus, & historiis

ſtoriis tricarum Langueti, vel
Junii Bruti vindiciis contra Ty-
rannos, aliorumque, non tam
pertinaciter nominari voluiſ- “
ſet Hottomannus, mali uti- “
que Exempli author in Fran- “
co-Gallia ſua: ubis εἰς τὸ ξυνᾴδειν “
τῇ ὑποθέσει etiam hiſtoriam non “
ſemel corrumpit, &c. Quo- “
rum Virorum authoritas, e- “
tiam Viris cætera innoxiis & “
moderatis, illicio amicitiæ “
primo impoſuit, ac horum “
opera deinceps aliis &c. qui- “
bus jungatur idem *ad lib. I.I.* “
cap. 6. §. 8. pag. 215. 216. Ste-
phano (ita habet editio Hano-
viana de Anno MDVC. cum
rectius, & ad hiſtoriam Livia-
nam aptius, L. Junius Brutus,
ut & Boeclerus *ad d. lib. I. Grot.*
pag. 271. ſcripſerat, legeretur.)
Junio Bruto ſubjungi Tra- “
ctatum de Magiſtratuum Ju- “
re in ſubditos, & Officio “
„ Sub-

„ Subditorum erga Magistra-
„ tus, ut mansuetioris ingenii
„ fœtum meretur? An Brutus il-
„ le Mornæus fuerit. An Huber-
„ tus Languetus? cujus Schedas quasdam Lausannæ inventas, (memini Anno LXVII integri libri ibidem inventi mentionem injectam) notavit ex Boecl. *Dn. Placcius*: An Hottomannus cum Lausannæ jura doceret, quod ob temporum distantias difficilius constituitur, materiam igni, qui illis & quæ secuta sunt; temporibus universam pene Galliam lachrymabili furore depastus est, subdiderit? An non Ibericæ fraudes & suggestiones aliquid contulerint? Vid. Alphons. Menesius Benavides, Tarraconensis *ad Galliam: apud Brut. pag.* 200.) non adseruerim; certe nondum

Inscriptum domitis, Brute, *Magister eras*!

Con-

Contra eandem Cenſuram Sixti V. nomine Condæi Principis, affixum eſt Romæ *Programma*; quod ſubſecuta eſt Nobilis cujuſdam Galli *Declaratio* ad pulchram Italiam, Italicè conſcripta, cujus Author *Franciſcus* PERROTTUS, *Gallus*. Thuan. *d. l.* 28. *pag.* 48.

GLOSSA ORDINARIA BIBLIORUM tres habere Authores Noſtratibus dicitur: *Alcuinum*, *Strabum Fuldenſem*; illum, ex allegatione Antonini (ita enim legendum) *p.* 3. *t.* 4. *c.* 15. & Ganguini &c. Hunc ex Trithemii, Sixtique Senenſis fide me hercle! hic conjecturis locus, & eas fingere licet! tertius *Britonem* nominat: & quid ſi labores conjuncti eſſent? Vide autem uberiora apud Robertum Stephanum in Epiſtola Gloſſæ illi præmiſſa; & Dn.

Th

Th. ab Janson. Almeloveen *de Vit. Stephan. pag.*46.

Inter Jesuitica & Ante-Jesuitica, memorandus FRANCISCUS VERONA, cujus extat Apologeticus pro Patribus & Scholasticis Societatis Jesu; qui mutato nomine sistit Illustr. Cardinalem, *Robertum* BELLARMINUM ejus Societatis non ignobile membrum. Idem, occasione litigii cum utrisque Barclaiis author confictus *Franciscus* ROMULUS. Joh. Barcl. *Vindic. cap. VI.* §. 1. &, sub nomine *Matthæi* TORTI latitaturus, ab eodem *in princ. præf.* detectus: quod suo adsensu firmat Meteran. *lib.XXIX. Histor. pag.* 126. Scripsit autem in controversia Britannorum cum Pontifice Maximo, de juramento fidelitatis subditis præscripto adversus Apologiam (de qua luculenter agit PL. Anon. n.177.)

n. 177.) ſub titulo *triplici nodo triplex cuneus*, evulgatum, cujus author vere deſignatus IACOBUS, *Magnæ Britanniæ Rex*, Defenſor Fidei. Ieſuitæ Romano, qui eandem Idiomate Anglico adgreſſus fuit, reſpondit D. *Baclo*, Epiſcopus Lincolnienſis: *Torto* vero *D. Andros*, Epiſcopus Chicheſtrienſis, quorum Tortus Regem, & defunctam Reginam Eliſabetham atrociter traduxit: Magna vero & blanda civilitate Regium animum diſtrahere auſus eſt Anti-Apologetico ſuo Gallice edito M. CHOFFETAN. Ordin. Prædicat. Concion. Aul. Regis Galliarum. Vid. Meteran. *d. l. pag.* 127. Epiſcopus Elienſis, pro quo Thomſonius ſcripſit, eſt nominatus ANDROSIUS. plura inferius dicturi!

ASTROLOGIA ECCLESIASTICA, & ASTRUM EX-

INEXTINCTUM. ex quibus illa de Claritate Ordinum Monasticorum; hoc de Veterum Ordinum honore ac patrimoniis salvandis? solicita sunt, in Editione, quæ mihi, ex officina San-Georgiana Anno 1634. curata, contigit, non in titulo solo, sed & omnibus paginis GASPARIS SCIOPPII, *Cæsarei & Regii Consiliarii*, nomen præ se ferunt. Ejusdem est *Infamia Famiani Stradæ*, sive de Erroribus falsisque ab eo in lib. XX Historiarum de Bello Belgico. Et quis, quæso, magnorum ejus & antecedentis ætatis Virorum, cujus scripta & famam ipse non majori cum infamia polluisset?

Eidem Officinæ, eidemque anno debentur *Fratris* LUDOVICI SOTELI, *Minoritæ*, Regni Oxensis Apostoli ac designati Marty-

Martyris ad Urbanum VIII *de Ecclesiæ Japonicæ statu Relatio:* & Fr. JUNIPERI DE ANCONA Consultatio *de causis & modis religiosæ disciplinæ in Societate Jesu instaurandæ:* quem, & non utramque, certe posteriorem, ob similitudinem styli, connexitatem argumenti, Editionis & anni denique facillime Scioppio adscribo.

Nec omittenda de L. CORNELII EUROPÆI *Monarchia Solipsorum* Conjectura, ubi nec Pecleri opinionem, quamvis in Societatem duram & asperam, adeoque non probabilem, sperno: nec Taboriana de SCIOPPIO (ex Vatiniano in Jesuitas odio omnium ejus generis scriptorum (nam & *Actio Perduellionis in Jesuitas* publico scripto instituta, EJUSDEM est. Conring. *ad Bull. Innocent. pag.* 295.) reo præsumpto) contemno. Id succur-

currit: an non magis libri origo petenda à GABRIELIS BARIACI LERMÆI, *Nobilis Volcæ* laboribus: argumenta sunt utriusque libri tam præfatæ Monarchiæ, quam introductionis in Artem Iesuiticam, eandem; methodus, stylusque consimiles; & promissio tum de ulterioribus præstandis facta: unde Conjecturas in hujusmodi disceptationibus derivari solere in principio ostendimus.

M. WESSELII *Tractatus, de Potestate Papæ & Prælatornm Ecclesiæ*, sub hoc ficto nomine, quod tamen rigide hîc non adseruerim, tegit *Basilium* GANSFORDIUM *Gröningensem*, licet magna sit nominum & doctrinæ cum *M. Johanne de Vesalia* (hunc autem Goldastus diversum ab illo ex Catalog. Test. Verit. facit) non in nominibus solis, sed

ſed & materiis conſpicua in Monarchia Imperii Goldaſti: ex cujus præfixo tomo I. Catalogo Scriptorum & procem. Replic. pro Imperio contra Gretſerum inſignis antiquorum Scriptorum notitia comparari poteſt. Hic, quia liber non in cujusvis manibus eſt, quæ ad inſtitutum erunt, ſuccinctè enotabimus:

Tractatus *de Iuribus & Privilegiis Imperatorum in Imperio Romano*, qui indicante Matthæo Flaccio Illyrico *in Catalog. Teſt. Ver.* ἀνωνύμως prodiit, & in manuſcriptis nullum nomen Authoris præ ſe fert. Eutropii, *Presbyteri Longebardi* eſt, ut Vadiani, Bullingeri, Lavateri & recentiorum teſtimoniis evincunt; exſtat apud Goldaſt. *d. tom. I. Mon. Imp. pag.* 8. ſub Anno DCCCC.

ubi & de ſcriptore *Hiſtoriæ* vetuſtæ à quodam non adeò litterato deſcriptæ, ſcil. *Qua ratione! quibuſve fraudibus quidam Pontifices Cæſarum potentiam imminuerint?* ipſi EUTROPIO, ob nominis ſimilitudinem, nam & ipſe ita adpellabatur, ſubjectæ, plura in deliberationem arceſſi poſſent.

Diſputatio *ſuper Poteſtate Prælatis Eccleſiæ atque Principibus terrarum commiſſâ*, temporibus Bonifacii VIII Pont. Rom. ſub forma dialogi inter clericum & militem conſcripta, (quæ habetur *ibid. pag.* 12.) *M. Wilhelmi* DE OCKAM, *ſive* DE CAMPO, natione Angli, Profeſſoris Regii Pariſienſis, & poſt receſſum ex Gallia, Ludovici Bavari Imp. adverſus Iohannem XXII Pont. rigidi defenſoris merito habetur; cujus memoria prolixe

lixe recolenda fuit Ioh. Georg. Herwarto, *in Ludov. Bav. defenso.*

De Informatione *de Nullitate Processuum Papæ Johannis XXII. contra Ludovicum Bav. Imperatorem* pro superioritate Imperatoris in temporalibus, *M. Joh. de* GAUDUNO, de GANDAVO, vel IANDUNO, adserenda, quæ est *in d. tom. I. pag.* 18. ad ann. MCCCXXXIIX relata, ipse Goldastus, sed, ut videtur, citra necessitatem, monitu Canonici amici sui dubitat; & Conjecturam de Authore, actis quoque gratiis, revocat; sed libellus, ligitiosi elogium, aut non, aut vix meretur, quippe inter ejus seculi monumenta minimus; postmodum tamen *M. Henrico* DE CHALHEM, Monarcho Franciscano, & Ludovici IV. Imp. Cancellario, ex veteris libri testimonio, &,

quod ad oram editionis Freherianæ hoc nomen adſcriptum eſſet, adjudicatus.

Authorem libri *de Ætatibus Ecclesiæ* (eſt *ibid. pag.* 25.) quem ſe inveſtigare non poſſe, Flacius profeſſus fuit, *ad* FR. BONAGRATIAM, *Bergomenſem*,
„ ſed dubitanter, refert Gol-
„ daſtus, & putaverim, his
„ Conjecturis, fermè omnibus,
„ excipiendis ſinum pandiſſe
„ Bullam d. Johannis XXII.
„ Anno MCCCXXX edi-
„ tam, in fatos authores fulmi-
„ nantem.

De WALLTHRAMI, *Epiſcopi Naumburgenſis*, Epiſtola ad Ludovicum Thuringiæ Landgravium, ſive *de Apologia pro Henrico IV. Imp.* fuſe Goldaſt. diſſerit in *Diſſert. Replic. pag.* 22. in omnibus dubitans, in ſingulis hærens. Libri omnino tres ſunt; quo-

quorum sub præscriptione, de Unitate Ecclesiæ ab Hutteno editorum, scriptor, vel VENERICUS *Vercellensis* (sed hunc repudiat Dissertator, quia Apologetes A.D. MXCIII, adeoque post exitum Hildebrandi, scribendo se accinxerat, cum Venericus, vivente etiamnum eodem Pontifice, Anno MLXXVII excessisset) vel CONRADUS *Trajectensis*, (sed nec hic placuit, qui Monachus Hersfeldensis nunquam, qualem tamen author se venditat, *lib.* II, *cap.* 28. 31. & 33. fuerat,) vel SIGEBERTUS *Monachus* (qui quidem absurde in scenam tractus) vel denique WALLTHRAMUS; ut prolixe, suæ intentioni, totique Historiæ serviturus, probat & confirmat idem, qui in limine laudatus, Goldast. *cit. loc.* Sunt & alia apud eundem, de *Authore Gestorum Trevirensium*, Mona-

cho S. Matthiæ Trevirensi, quem GOLSCHERUM fuisse putare noluit. De *Epistola ad Concilium Wormatiense*, quæ est ENGELBERTI, sive Engilberti Archi-Episcopi Trevirensis; ut & in Rationali Constit. Imp.: quæ huc deferre & illustrare mihi non propositum.

PHILOTHÆUS ACHILLINUS, ex somnio Viridarii celebris, potuisset verè designari *Philippus* MÆSERIUS, cum Goldasto, ejusque conjecturis, nisi ipse in eruditissimo *de Regno Bohem. lib. III. cap. 13. pag. 355.* qui & priorum mentionem & sequentium injecit, relicta, ut videtur, prima opinione *Alanum* CHARTARIUM, Auctorem substituisset; & ubique nimium fluctuasset; ex *Prælleo*, *Oresmio*, *Fabro*, *Dormantio*, aliquem certum eligere nescius; à *Dorman-*

tio non videri abludere; num is dormiens hoc sibi somnium finxerit? Verum, si quid Conjecturis fidendum esset, non alienum esse hoc somnium à Philippo Mæserio, consideratis in calce libri verbis, de *Vetulo Peregrino*, sive de se, jam decrepito sene scribente, compositum; proinde non absurdum esse credere ipsum in Viridario Cœlestinorum hæc meditatum fuisse. Qui per me, vel sit, vel non sit: Elegia libri apud Molinæum, Flaccium, Protestantes, Massonum, Verderium, & alios eminentia leguntur. Sed authorem VIRIDARIUM dictum fuisse, ut crediderant Compilatores Indicis Librorum prohibendorum Anno MDLXIV. 24. Mart. Pio IV. Pont. oblati & ab ipso postmodum confirmati, id equidem risum excutit.

Anonymi cujusdam Græci *Disceptatio cum Cardinalibus Romanis de Primatu Papæ*, exhibita in Mon.Imp. *d.l.pag.* 242. NILI, Archi-Episcopi Thessalonicensis opus esse, fertur; non adeò verisimiliter! cum Nilus nomen suum nunquam supprimere solitus fuerit. Sunt tamen, *in-* " *quit Editor*, qui putent *Nico-* " *laum* CALBASILAM scripti " authorem extitisse, qui tem- " pore Concilii Constantiensis, " ut putat, vixerit, eamque " disceptationem Constantino- " poli cum Legatis Romani " Pontificis habuerit: ex Con- " jectura!

De MARSILII PATAVINI *Defensore Pacis* nulla dissensio est; præfixit autem Editor Præfationem, sub persona LICENTII EVANGELI, Sacerdotis, qui à Goldast. *cit. loc. in fin. Dissert.* ex Ludovici Lavateri,

teri, Tigurini teſtimonio BEATUS RHENANUS, Seleſtadienſis, dicitur; quod non inficias iverim, licet ejus vitæ diligentiſſimus ſcriptor Johannes Sturmius, nihil de hac, generatim tamen de Præfationibus ab ipſo editis mentione facta, adnotaverit; ut videndum in Edit. Anni MDLI.

Johannis PURVÆI (qui circa Annum 1390, vel 1421. vixit) *Commentarii in Apocalypſin* in Germania Anno 1528, ſed ſine nomine authoris *Johannis* WICLEFI, Angli, ſunt, à Purvæo ex prælectionibus ejus collecti. Gerhard. *Confeſſ. Cathol. p. 2. l. 2. art. 4. cap. 6. pag. 723.* Dogmata Wiclephi videat Lector ad admirationem apud Goldaſt. *Diſſert. de Auth. Mon. Imp. ſub quatuor.* †. De *Squaloribus Romanæ Curiæ*, emiſit in publicum tractatum P. LURZIUS,

quod ſcriptum non magis genuinum, quam ullum priorum; igitur veritas detegenda in perſona *Matthæi* DE GRACOIO, *Epiſcopi Wormatienſis:* ea de cauſa maximè latitantis, quod adverſus ſedem, tunc omnibus agnitam adeo cordata cum ſinceritate ſcribere, magni diſcriminis res viſa; majoris, ab Epiſcopo talia ſine velò publicari.

HILDEBERTO, porro, *Cenomanenſi Epiſcopo*, perperam adſcriptum librum, *de Corrupto Eccleſiæ Statu*, idem Gold. teſtis eſt; cum ſit genuinus *Nicolai de* CLEMANGIS, *Archi-Diaconi Bajocenſis* fœtus, ſub illo nomine latitantis, add. GERHARD. *cit. loc. pag.* 724.

De Libello, *de Officii Viri Pii in hoc Religionis diſsidio*, tanta non eſt ſicut olim, contentio; cum Editio Operum Authoris, Anno hujus ſeculi XVI Pariſiis pro-

procurata, cultu & ingenio eximia & illuſtria ſcripta publicans, *pag.* 780. & ea, quæ poſſideo, fidelia manuſcripta, hunc quoque non diſſimulato nomine CASSANDRI, volumini inſeruerint. VERANIUM etiam MODESTUM, ſe ipſum eſſe, profitetur, idem Caſſander. *Oper. pag.* 798. Rationes vero judiciorum, de magno, & Concordiæ Eccleſiæ nato viro, ferendorum, remitto ad lectu digniſſima Thuanea *in Præf. Hiſtor. ad Henr. Gall. Reg. & tom. II. Hiſtor. lib.* 36. *pag.* 46. *ut &*, 286. *&* 363. Actaque ipſa in ejus Operib. *pag.* 896. *& ſeqq*; Ego Symbolum boni Viri, & neceſſaria plura addo:

> Quando *erit, ut* Tandem *diſcordia noxia ceſſet,*
> *Concordi, ut celebrent omnia, mente, Deum!*

Ceſſabit enim cum Chriſtiani,

 glo-

gloriosissimi, quem præferunt, nominis JESU CHRISTI, ejusque præceptorum, memores, justitiam & charitatem sincere induent Cujus Christianæ, scilicet! Charitatis monumentum, erga librum Cassandri innocentissimum, Anonymum, usurpatæ, ex necessitate, sine cujusvis præjudicio, adferendum; nam, quicquid actum fuit *Historiam* DE DETECTIONE NOMINUM, nimis quam propinque, tangit, & in exemplum futurum! Attulerat ad Colloquium Possiacenum, permissu Caroli IX. Galliarum Regis CIↃ IↃ LXI. habitum *Franciscus* BALDUINUS, *Juris-Consultus Atrebas*, Consultationem Theologorum Wittebergensium de S. Cœna; post in Aulam veniens, librum de Officio Pii Viri in Religionis dissidio; Verum, cum liber

sine

ſine Authoris nomine vendi- "
taretur, præjudicio perſonæ, "
quæ librum extrudebat, ſta- "
tim à Proteſtantibus damna- "
tus, & in eum, tanquam à "
Balduino, quem illi *deſertorem*; "
& alterum *Ecebolium* voca- "
bant, factum, ſumma petulan- "
tia debacchati ſunt; & quidem "
virulento admodum ſcripto, "
Johannes CALVINUS, contra "
eum ſcripſit; qui poſt modum aculeatè reſpondit &c. (Thuan. *lib. XXIIX. Hiſt. tom. II. pag.* 16.) Calvini Criminationum formula eſt in Operib. Caſſandri, *pag.* 799. Reſponſionum Balduini, *in huj. Oper.*) Monitus interim de jacienda dubia alea *Calvinus*: ne ſe immergeret tam vaſto gurgiti; damnatum hominem ex præjudicio, qui forſan ejus adverſarius non eſſet; ſi inveheretur in innocentem convitiis, prœlium cum umbra male ceſſurum; ejus quoque ani-

animi habitus, cum sociorum periculo, periculosius expositum iri censuræ prætereuntium; acquiesceret; donec de Pio illo Viro evidentiorem lucem dies attulisset; &c. hæc Amici. *Balduinus*, non temere cessurus, virulenta reposuit; & interim detectum, Pium Officium pientissimum *Cassandrum*, dissidentibus in Germania Galliisque Religionibus pio Zelo exhibere voluisse. Unde *Calvinus*, (nam rem uti se habet integram, sine calumnia memorabimus:) Balduino infensior, errori suo indignatus, neque tamen eum confiteri, sed hostis cervicibus, quicquid sedatiores obloquerentur, atrocius imminere certissimus, (uti erat vir acri,
„ & vehementi ingenio, & ad-
„ mirabili facundia præditus,
„ Thuan. *lib. XXXVI. Histor. tom. II, pag.* 287.) tenta tunica obtorto-

toque collo, jam ipso jure liberatum, in jus scenamque retrahit, & scandalose objurgatur: (Acta sunt in Oper. Cassandr. " *pag.* 807. *&* 808: & tunc in- " nocentissimus optimus, do- " ctissimus, ac purissimus sua " ætate Thologus (ita Thuan. " *d. l. XXIIX:*) qui tot dotibus " instructus nunquam fastu in- " tumuit, contumeliis petitus " nunquam paria reddidit, nul- " lumque ullius arrogantiæ fe- " rocis vestigium, vel in mori- " bus, vel scriptis deprehendi " sivit, (Thuan. *libr. XXXIIX. pag.* 363:) qui Calvinum nulla per omne ductæ vitæ tempus Syllaba læserat, ab ipso, homo ab " hominum consuetudine re- " motus, nec noscendus; qui " ex solitudine ἀνθηλίαν ita con- " traxisset ut omnes fere ejus " sensus obstupefecerit morosi- " tas; lamia & larva ex suo an- "

"tro,"

„ tro, ubi latuit, extracta; ja-
„ cens in ſterquilinio ſuo Colonienſi; cum aliis &c. appellatus. Reſpondit miraculoſa modeſtia *Caſſander* in Defenſione inſontis libelli, de Officio Pii Viri, adverſus iniquum & importunum caſtigatorem; (exſtat in Ej. Oper. *pag.* 809:) denique contractum velum, tragœdialique luſui finis poſitus. Nimirum hoc erat peregrinos libros nominibus ex præjudicio inſignire; hoc erat proſcindere convitiis pium & talia non meritum, Anonymum! (vid. judicia Imperat. & Regis Roman. *in Oper. ejus*; & Thuan. *lib.* XXXVI. *Hiſtor. pag.* 286:) non explorata cauſa, nec magis de-
„ centiore charitate! Addam
„ de concordia, & hoc unum:
„ Ut breviter dicam, quod ſen-
„ tio, ita arbitror, ſi *Melanchthonis* animum *Lutherus*, *Caſſander*

autem

autem mentem habuisset Patriarchæ Occidentis, melius actum iri cum rebus Europæ, quæ nunc misera, sub titulo Euangelii, pene totum jam per seculum bellis funestissimis concutitur. Nunc cum ipsi illi qui Romanam partem deseruere, paucas ob controversias adeo implacabiliter diffideant; quid de concordia totius operis sperandum est? & tamen laudandi in re præclara infausti quoque conatus. Quod si præsens ætas hoc supplicii debet, ut sana consilia respuat, imminet fortè felicior posteritas, quam tandem capiat, aut Pacis studium, aut pugnandi tædium. Hug. Grot. *in Epist. XIV. ad Gall. pag. 22. & XXXIIX. pag. 92.*

Sub ficto GABRIELIS BARLIETI nomine, *Suspicio-*

ciones de quatuor Monarchiis, *&* *de* *Anti-Christo*, ſcripſit *Bartholomæus* GERICKIUS, JCtus Magdeburgenſis: & *Speculum Jeſuiticum*, ſub præſcriptione *Joachimi* URSINI, *Chriſtianus* BECKMANNUS: ita conjecturandi occaſionem præbente Goldaſto. *lib. III. de Regn. Boh. cap. 13. pag. 363.*

ELIÆ PRÆTORII **Spiegel der Miſſbräuch bey dem heutigen Chriſtenthumb** / teſtimonio filii Typographi Hamburgenſis, in Addit. ad Parentis Commentationem in Canticum: **Herr Chriſt der einig Gottes Sohn** p. eſt *Chriſtianus* HOHBURG. De quo breviter: videri Virum fuiſſe profundi in Theologicis ſenſus, & ſinceræ devotionis: caſtigatæ, ſed infelicis, vitæ: tranquilli ſuperatis ærumnarum fluctibus, ex hac

hac vita discessus: sed quia, fallor, an non malo, sydere! omnia ejus pro Hæreticis habita; rara sunt ejus ab amicis privato ære sibi suisque edita monumenta, & ab ipso mutatis nominibus, ne in personam odium doctrinam elegantiorem suffocaret, vulgata. Sicut ejusdem est *Bernhardi* BAUMANN. **Ærgerliches Christenthumb**: Et *Andreæ* SEUBERLICH, **Heimischer Prüffungs Vortrab**: & *Christiani de* MONTALDO, Meditation, in Canticum: **Nun kombt der Heyden Heylandt.** Sepultus est in Cœmiterio Reformatorum Altenaviensi, prope Hamburgum; ita suis excidit fatis!

De *diversis Gentium Religionibus*, sive, ut Brouneus Britannus, in versione Merryweather, locutus, Religionum Geographia, ante

ante XXX & plures annos libellus Amſtelodamo prodiit; author, qui tum tectus, *Bernhardus* VARENIUS. Molck. *ad Relig. Med. pag.* 4. *&* 5.

Anno MDCXLV, ſub infelici Pſeudonymia HILARII *von* PROEKSHORST edidit *Scholam Catecheticam* Weigelianiſmi virus tegentem, ut ex tranſpoſitione litterarum adparet, *Chriſtophorus* ROSSELIUS; Anno MDCLX ab inſigni Spirenſium Theologo, Doctore Joh. Chriſtophoro Schragmultero, in libello, cui titulus: Weigelius redivivus, aſt detectus & enectus, erroris ſui convictus & dimiſſus.

Epiſtola *de interdicta Chriſtianorum cum Gentilibus communione, deque Pontificatu Maximo, num Chriſtiani Imperatores eum aliquando geſſe-*

gesserint? mihi sub JACOBI PACIDII nomine nondum visa, à Scavenio *Jacobo* GOTHOFREDO tribuitur. Nec est, qui dubitaverit, an recte? Viro de Codice Theodosiano, maxima & magnificentissima Iuris Civilis parte, de Antiquitatibus Ecclesiæ, & curiosis disputationibus præclarissime merito; & fermè Dionysium genitorem suum, si opera spectes, notitia rerum, & instruendi facultate supergresso. Notitiæ ratio una hæc & simplex; quod Ioh. Anton. & Samuel de Tournes Anno LIV, hanc etiam Epistolam, præfixo fronti Gothofrediano nomine publicaverint: quod hucusque nostrates in allegando retinuisse, facile demonstratu est. Tabor. *in Element. Partit. concl. pag.* 287. Defensum autem ibidem eruditissime, nunquam ad nostros usque,

que, Christianos Imperatores Pontificatum Maximum gessisse; fundamenta his adstruendis admota, erronea partim; partim falsa esse & supposititia monumenta A qua tamen sententia novissime. consulendo discessit *Wilh. Christ.* KRIEGSMANN, in *Dissert. de Pontif. Max. ab Imperat. Ecclesiæ & Reipubl. capessendo*, occasione Epistolæ Goldastianis insertæ ante decennium edita: tenui, aut ludicro, aut nullo merito; unde explosa.

Constantini Magni Donatio, cum Donatione Otthonis III, Sylvestro Papæ, facta, cum Commentariis ad Instrumentum Donationis, typis Gothardi Vögelini edita, cum adhuc ea de re dubium superesset, *Isaaco* CASAUBONO manifestò noluit adscribere Amplissi. Dn. PLACC. *Pseud.* N. 255. recte & solicite! Unus enim & verus Commentariorum

rum evulgator eſt, ſæpius cum elogio dicendus, *Marquardus* FREHERUS, *JC. & Conſil. Palat.* teſtantibus Actis Heydelbergenſibus, nec negante Gerhardo *in Confeſſ. Cathol. part. ſpec. lib.* 2. *art.* 9. *c.* 9. *pag.* 941, 942. quibus addenda, quæ noſter Covarruv. *IV. Reſol. cap.* 16. *n.* 6. *à pag.* 57. *uſque* 60. Carolum Molinæum (de quo ſingularia habet Thuan. *tom.* II. *Hiſtor. pag.* 293.) virum ſane nimis audacem, parumque modeſtum erga SS. Sedem Apoſtolicam, quod eam fabulam dixerit, increpans, fuſe commentatus eſt.

Sceleſti *de Tribus Impoſtoribus*, in Gallia, ut referunt, paſſim venalis libri, authorem *Bernardinum* OCHINUM fecit uſque huc fama publica, ſcripti & ſcriptoris ætas, authoritas in Placc. Rhod. N. 50. adducta; & denique peſſimæ viri illius apud

apud bonos æstimatio. (Thuan. *d. tom. II. Hist. lib. 35. pag. 272.* Goldast. *lib. IV. de Regn. Boh. cap. 9. pag.* 488.) Ut eruditi, visis ejus sceleratis de *Polygamia* Dialogis, & *Actis Pilati*, in quibus turpiter Historiæ sacræ, & Christo Jesu, (quod & in dicto de trib. impostor. libro patraverat) illusum, existimaverint, quod, cum alii servis servorum serviendo ab ipsa etiam servitute degeneraverint; hic sceleribus scelera addendo ipsum etiam scelerum nomen superaverit. Quibus equidem cunas dedit Itala sordida tellus! de iisque testatus est mihi, qui & ACTA PILATI nominaverat, *Consiliarius Elect. Palat.* Dn. GEYER, nuper bono, sed præmaturo, fato cœlo adsertus. Neque tamen reticeo, non defuisse, qui pro Ochino, læsæ Divinæ Majestatis accusato, sobrie

ſobrie intercederent: Quicquid inſtruendæ liti lapſo ſeculo adverſus ipſum in forum prolatum erat teſtimoniorum, dicentes, nimiis affectibus eorum qui abjectum ab eo cucullum derelictam Italiam, Proteſtantium Confeſſionem adgnitam, acerbius indignati, condonandum: Eloquentiam Viri cæteraſque virtutes nec ipſis ejus adverſariis incognitas, & illaudatas: Nec, quas pro concione dixerat, Orationes, Auguſtæ impreſſas, id monſtri alere: nec toleraturum fuiſſe hominem in ſuo convictu, non improſperæ æſtimationis Petrum Martyrem: & alia. Quid itaque, ſi, ut Sereniſſima Perſona cenſuit, alius quis? quid ſi Gallus? *Franciſcus* enim RABELÆSIUS, qui litteris Græcis "Latiniſque inſtructiſſimus, "& Medicinæ, quam profitebatur peritiſſimus (verba "
F ,, erant

„ erant J. A. Thuan. *lib. VI. de* „ *vit. sua pag.* 95.) postremo „ omni studio serio omisso se „ toties vitæ solutæ ac gulæ „ mancipavit, & ridendi artem „ hominis propriam amplexus, „ excelsissimo testimonio au- „ thor appellatus, cum jam tum „ democritica libertate, & „ scurrili interdum dicacitate, „ scripto ingeniosissimo Vitæ, „ Regnique Gallici cunctos „ Ordines, quasi in scenam „ sub fictis nominibus pro- „ duxisset & populo deridendos „ propinasset. Unde perspectis vivendi rationibus ejus, forsitan non insolens dictu erit, eum, qui famam temporum, Regni, propriamque profligaverat, etiam in Superos injurium fuisse. Id testamur. *Thomam* CAMPANELLAM, ex Italia profugum execrandi illius monstri deliria, in *Atheismo Triumphato*, Parisiis ad-

adlato, ita diligenter, ita accurate, ita ambitiose ad Orcum relegasse, & convicisse, eloquentia & *vi Intellectus Humani*, quam ostentat, ut victoriam sincere, at subtristes, ipsi gratulentur illi, quibus datum est hæc profundius discernere. Namque ignorasset forsitan Carcinomatis humani generis tam librum, quam infandas ratiocinationes, nisi ipse refutando protulisset: & nescivisset atrocitates scelerum, humanæ nequitiæ, si non Juvenalis, eas per Satyras exagitando, castitati innocentium revelasset. *Rabelæsii* hominis ridiculi, qui tota vita ac scriptis ridendi aliis materiam præbuit, memoria id meruit, ut, cum domus ejus publico diversorio, in quo perpetuæ comessationes erant; hortus adjacens ad ludum Chinonensibus Oppidanis per festos dies se exercenti-

 bus,

bus, projectum in hortum despiciens vinariæ cellæ serviret, maximus Thuanus ille Carmen elegantissimum, invitante Calignono scriberet: quod lepori & ingenio ejus debitum tale est:

Ipse Rabelæsus γελωτοποιὸς ita loquitur:

„ Sic vixi, ut vixisse mihi jocus, atque legenti
„ Quos vivus scripsi sit jocus usque jocos;
„ Per risum atque jocos homini data vita fruenda,
„ Inter amarescit seria felle magis.
„ Et nunc, ne placidos lædant quoque seria manes,
„ Cavit Echionii provida cura Dei.
„ Nam quæ à Patre domus fuerat Chinone relicta,
„ Qua vitreo Lemovix amne Vigenna fluit.
„ Postquam abii communis in usum versa tabernæ
„ Lætifico strepitu nocte dieque sonat.

„ Ri-

„ Ridet in hac hoſpes pernox, ridetur in horto,
„ Cum populus feſto ceſſat in urbe die,
„ Tibiaque inflato ſaltanteis incitat utre,
„ Tibia Pictonicos docta ciere modos;
„ Et quæ Muſæum Domino, quæ cella libellis,
„ Nectareo ſpumat nunc Apotheca mero.
„ Sic mihi poſt minimum vitæ tam ſuaviter actum
„ Dent hodie ad priſcos fata redire jocos,
„ Non alia patrias ædeis mercede locare,
„ Vendere non alia conditione velim.

Dicta ſunto hæc de deriſore! Scribamus de ſeriis:

HIERONYMI SAVONAROLÆ, *Florentini*, Monachi Dominicani, Prophetæ, ut ſua ætate eſſe & æſtimari voluit, vel

fuit! *Processum inquisitionis, & examinationis, cum reputatione errorum ejus*, Anno MCCCCXCIX editum à *Francisco* APULO, Ordinis Minorum, sive Franciscanorum, scripsisse dicitur *Simon* RUCELLANUS, *Canonicus Florentinus*, de Justitia stupendi processus, vid. Sixt. Senens. *lib. IV. Bibl. Sanct. pag.* 849. & Luther. *in Meditat. Savon. & Historia vitæ ejus*: Si quid à Minoritis profectum, sive ipse Apulus, sive Rucellanus ediderit, authores ferme præstigiatores facit; dum utraque factio, vesana captandæ vulgi benevolentiæ libidine incensa; altera quidem, pro hominis integritate; altera, pro impostura; unum ex ordine suo per medios ardentes ignes, spectante populo ire voluit; ut, cujus factionis mysta salvus pertransiisset, ejus sententiæ adhæreretur. Infami tentandi

tandi Divini Numinis auſu! Pro innocentia ejus, videndi elegantiſſimi ſcriptores: Johann. Franciſc. Picus, *in Apolog. pro Viri propheta innocentia*, ap. Goldaſt. *tom. III. Monarch. Imp. pag.* 1635. Phil. Cominæus *lib. III. Hiſt. de Bell. Neapol. Edit. Sleid. pag.* 582. *&* *lib. V. pag.* 655. Non mihi, *ait*, ſumo partes, illum, aut accuſandi, aut purgandi; neque judicare poſſum, recte? an perperam ſit damnatus? hoc unum tamen affirmare poſſum, multa illum verè prædixiſſe, de quibus nemo mortalium ipſum potuiſſet admonere &c. Damnatus autem fuit, & exuſtus; & norunt omnes, quid ſceleris faſtidium præſentium, & rerum novandarum cupitidas; quid præceps ira; quid contempta paupertas frequenter hominibus ſuadeant: abiit itaque in fumum *divina*

authoritas longius usurpata (Vid. Francisc. Guicciard. *lib. II. Histor. pag.* 153. *& seqq. & lib.* III. *pag.* 344. *& seqq.* diligentissimus hujus historiæ scriptor; addito:) „ à multis fallax, ab aliis verus „ & pius fuit judicatus: qui „ Confessionem editam & in„ vulgatam, aut falso conscri„ ptam & commentitiam, aut „ in ejus constitutione corporis „ admodum molli ac delicata, „ plus tormentorum vim, quam „ veritatem potuisse: eamque „ imbecillitatem Principis A„ postolorum exemplo excusa„ bant, qui nec custodiæ tradi„ tus, nec acerbitate quæstionis „ aut alia externa vi compulsus, „ sed ad ancillarum & servorum „ simplicem sermonem, ejus „ se Magistri discipulum esse, à „ quo tot salutaria præcepta „ audierat, divinaque viderat „ patrari miracula, non semel „ negavit.

S I-

Simonius, *Theolog. Doct. & Protonot. Apostol.* qui Anno MDCXIII de Colloquio inter Marchionem Badensem, Georgium Fridericum, & Franciscum, Ducem Lotharingiæ, de controversis fidei articulis instituto scripsit, quod sit Jesuita, Gondier, ostendit Thom. Wegelin. *in Ej. Colloq. relat.* & id fideliter Carolo IX in- " culcatum, qui ejus generis " Colloquia, instituunt, vel " admittunt eos, irritare magis " vitia, quam corrigere; de- " struere magis, quam ædifi- " care.

Anno MDCLXXII Argentinæ *Sebastianus* Schmidius Theol. Doct. Prof. & Conv. Eccles. Præses, libellos edidit duos; *alterum*, das uberzeugte Pabstumb / wegen des ander Lehz der Augsburgischen Confession verübten Unrechts/ sub

ſub litteris *S.S.D. P.C.E.A.* : *alterum*, den kurzen Beweiß &c. ſive de ratione Concordiæ cum Reformatis ſanciendæ; ſive pro mitigandis diſſidentium animis & opinionibus; ſucceſſu, ut in hiſce fieri ſolet, nullo!

SECTIO V.

De Scriptis ad Statum Publicum Germanici Imperii, cum annexis, vicinis ſimiliter, & variis, ſpectantibus.

JUbet fortuitus ordo *Bibliothecæ profanæ* libros hîc ſubjici. Quorum alii ſtatum noſtræ Reipublicæ, vel inter ſe, vel cum exteris conſtituendum reſpiciunt; alii ſecus; inter hos Iuris-Conſulti, Hiſtorici & reliqui politioris litteraturæ; de quibus, ut res feret, dicemus.

Sta-

Statum autem Imperii tangunt labores ingenii, judiciique eminentissimi *Domini* IOHANNIS FRISCHMANNI, *Christianissimi Galliarum Regis in Trebocis Legati-Residentis*: qui sine nominis adjectione, in gravissimis Imperii negotiis dijudicandis operas impendit: edito *Collegio Electorali*, de quo in Placc. *Anon.* N. 121. Deinde, Anno MDCLXIX, *Consilio de eligendo Polonorum Rege*; & Anno LXXVII, *Pace Theresiana*, sive, Consultatione de sancienda Pace perpetua inter Invictiss. Imperatorem & Galliarum Regem. Ejusdem est *monumentum in laudem Gentis Burrhorum*, Calend. Ian. MDCLX Francisco Iosepho Burrho, Medico Italo, litteris publicis structum, subsignatis litteris F. R. C. R. quæ Frischmannum, Regis Christianissimi Residentem, denotant:

in quo potens Artifex plantas in cineres, earundem cineres ad eandem priſtinam ſpeciem, ignis beneficio rite ſuppoſiti balneo Mariæ, deducens Romæ, ut fama, ſed incerta, eſt, ſimilem ſuam παλιγγενεσίαν, quæ eſt combuſtorum è cineribus reſurrectio, expectans, laudatus eſt. Vid. Dn. Franck. *in Virid. Heydelb: pag. 6. §.* 10. & ad cognoſcendas impoſturas ejus, Narratio Proceſſus & Inquiſitionis S. R. E. cum ſententia M. Decembr. Anno eod. LX. Romæ lata, apud Editor. Politic. *Hiſt. Thuld. part. IV. pag.* 303.

Ominoſam Rerum in præſentibus Ratisbonenſibus Comitiis geſtarum ſeriem, ſeptem partibus conſcriptam, morte interruptam, arguto ſtylo, & inſigni libertate pandit BECHTIUS Sereniſſimi S. Principis in memoratis Co-

Comitiis Secretarius; Historia ad usque Annum LXXIII absoluta. Sed, an ille solus Germanici status derisor? Volebant, supplementa, sextam, septimamque partes, ejus esse; reliquas priores alienas. Neque deest, ex declinante, ut videre est, stylo & animo conjectatio. Id prorsus autem concessum, rem, vel fabulam universam, quanta illa vel satyra, vel consilio, vel dicendi facultate, in publico est, ad Serenissimi tum regentis Electoris Palatini Secretarium BALTHASARUM VENATOREM pertinere. Confessus id mihi Magni Principis inter primarios Minister *Dn. Geyer.* Et prodere, addunt, id derisoriam Epistolam ex Purgatorio exhortatoriam *in part. V. pag. 5.* quam in Dn. Lcgatum de Mauderoda, cum ipsius rem familiarem subito, nescio quid, turbasset,

ſet, ſe affectuſque ſuos vindicaturus, rubicundo igneoque, qui illi, quem non credebat, loco proprius dicitur, colore expreſſit, ſi reliquas partes quis eidem reſervare vellet, non impediam; quamvis unum ſcripſiſſe, ex animo ſtyloque, diſcretis, creditu impoſſibile ſit! Exceſſit autem vivis, quo fato? Author.

Eodem tempore prodiit *Conſilium ſtatus Secretius Regis Galliarum*, Gallice & Germanice manifeſtatum: **Die Franzoſiſche Rathſtube**; non ſine veri conjectura, ſuæque rei, inde ſpe, hinc metu, à Germanis arreptum, à Gallis cum indignatione rejectum: ut ex libello nuper in contrarium edito, *Dominum Franciſcum Baronem de* ISOLA authorem incuſante, curioſo noſtræ Reipublicæ Vindici pateſcit.

Idem

Idem forsitan *Consilii Secretioris Suecici* editor, ex Conjectura non infideli, censendus est.

Talia equidem agitabant Galli & Sueci: Germaniam funesto, nec adeo inevitabili bello immixtam, rebus jam corruptis, transitoque Rubicone, ubi de fastigio res prosperæ ad Rhenum cadere, non descendere amplius poterant, fideli, & ELECTORI BAVARICO quoque probato, Consilio, **eines des Heyligen Reichsfursten/ Reichsfrey-hoch-wolgemeyntes bedencken uber den jetzigen Reicks krieg &c.** ab interitu revocare voluit viribus veri nixus, uti vera, ita gravissima, & non, nisi sub Principe, secura libertate Serenissimus *Dn.* ERNESTUS, *Landtgravius Hassiaco-Reinfelsius.*

Bibliothecam Gallo-Suecicam, in qua

qua ERASMUS IRENICUS Gallorum Suecorumque iſta tempeſtate, Belli proferendi, Pacis evertendæ ſtudia publico exhibuit, ſine die & Conſule ediderunt *Jeſuitæ Moguntini*, vel ex eorum Collegio Sodalis, cenſente *Berneggero*, Anno MDCXLV. liber, cum paucis, tam memorabili ſalium acumine, & publicorum malorum ſatyrica deteſtatione comparandus.

Monarchia Gallica, Anno MDCXLIX ab Anonymo contra calumnias, in libello, cui titulus, Bibliotheca Gallo-Suecica, intentatas, adſerta, & Europæ ſalutaris futura oſtenſa, in utramque Gentem injurium, malignum, & ultra Satyræ legem mordacem ac maledicum, increpat; meritone viderint illi & judicaverint, quibus

bus occultæ abditæque Regum & Principum artes, tum uſurpatæ, accuratius perſpectæ; & hodie ſatis palam integris voluminibus evulgantur. Sed quis, ais, hujus Monarchiæ Gallicæ ſcriptor. Is eſt *Dominus Johannes* STELLA, *Galliarum Regis apud Argentinenſes:* eâ ætate *Legatus Reſidens*; ut ex coævorum fida relatione cuivis erudito pridem conſtitit. de Viri fama & meritis ſequentia docebunt. Inde Ecaſtor! ut verentur Germani, ſperant Galli, metuit Hiſpania, repenſum ituri erunt illi, penes quos arbitrium Europæ cerni videtur, ea, quæ Theodoricus Pieſpordius, Archi-Ducibus ſeu Principibus Belgii à Secretis, imitatus Jacobum Valdeſium, Conſiliarium Hiſpanum, conatus eſt, Auſtriacam Familiam maſcula ſerie à Pharamundo Francorum Rege deducere; atque

que idcirco Franciæ Regnum Catholico seu, Hispano Regi ipso successionis jure vindicare (breviter & eleganter confutatus à Peireskio apud Gassend. *lib. III. pag.* 234. *& seqq.*) eadem ratione, iisdemque & prolixioribus retorsionibus sibi aliquando Austriaca, & quid non? Romani Imperii sceptra deberi, stylo piloque firmaturi. Gramond. *in Dedic. Hist. ad Ludov. XIV.* & famosus Auberius.

Anonymi Authoris Epistola de Comitiis Electoribus Ratisbonæ celebratis Anno MDCXXXI. *à Theosio* BERENICO, *Norico*, publicata, & Forstnerianis Epistolis, *pag.* 145. *& seq.* inserta, debetur sine dubio, CHRISTOPHORO FORSTNERO, Sereniss. Würtenbergici, lineæ Montis-beligardensis, Ducis Cancellario, editio vero, sub

Bere-

Berenico sæpius honestissimè latere solito, *Matthiæ* BERNEGGERO, *Profess. Eloq. & Histor. Argent.* ut testatur honorandus noster Fautor & Amicus Dn. Joh. Christoph. Stirnius, *de Constit. Princ. tit. XII. §. 12. pag. 362.*

Contra Bullam Pontificis Innocentii X, qua Pax Germaniæ Monasterio Osnabrugensis convellenda, intentabatur, Juris-Consultus *de* MONTESPERATO, scripsit; qui verè, nisi fallor, erat celeberrimus *Hermannus* CONRINGIUS: prout & iste liber postmodum libello de Pace perpetua inter Imperii Germanici Ordines religione dissidentes ferenda, adjectus.

Adversus eandem nocentem Innocentianam AMANDUS FLAVIANUS stylum strinxit; qui indicio Conringii *in Præf. ad libr.*

libr. de Pace Civili Protestant. danda; Celeberrimus *David* BLONDELLUS est. O malum tum Germaniæ omen! ut cui nocivum sex lustrorum dissidium noxam & perniciem intentaverat, ejus jugulum nunc etiam innocentia peteret.

Neque tacenda JUSTI ASTERII *Deploratio Pacis Germanicæ Pragensis* (cum privilegio Ludovici XIII. Galliarum Regis typis excusa) &, *Examen Comitiorum Ratisbonensium*. Quorum scriptorum prius *Hugoni* GROTIO tribuit Hornius: Utrumque eidem alii. Et Hornii quidem rationes & conjecturæ mihi incognitæ: Id autem satis notum, requisitum in hoc negotio Virum rebus Germanicis, Austriacis, & Saxonicis altissimè innutritum; Ejusmodi Grotiani neque muneris neque vocationis

ferè

ferè fuiſſe. Id autem porro notiſſimum; authorem utriuſque ſcriptionis certiſſimum eſſe ſupra nominatum *Dn. Johannem* STELLAM *Bipontinum*, ut omnibus, qui in acutiſſimi Viri conſuetudinem admiſſi fuere, vel quos Argentina tum fovit, conſtat. Adverſarii *Aſterio* multi ex Germanis fuere; *Saxones* omnes; Transactionem Pragenſem acriter, pellendis ex finibus Imperii Suecis, ut iniquis mediis, ita luctuoſo fine, firmaturi. Et reminiſcimur, Juris Communis regulam eſſe: ADVOCATO (& advocato Sueco) ſalarium deberi, etiam quando inter partes transactum eſt, licet ipſe concordiam ſua ope non juviſſet. Alter ad Rhenum adverſarius *Petrus* OSTERMANNUS, *Moguntinus*, in tentata refutatione, diſſimulato in ſpeciem nomine, Stellam erra-

erraticam vocat: Galli contra:

Stella *Bipontina est Gallorum provida* Stella;
Qua praeunte lucent omnia in Imperio.

Magis nunc secura, post concessam togatis quoque Ministris belligerantium Pacem & Amnistiam de HIPPOLYTO à LAPIDE disceptatio est; communi prorsus Germanicæ iracundiæ, maximè autem eorum, qui, ut solent, omnia, quæ optant, metuunt; & quæ metuunt, laudant, objecto. Equidem in *Bogislaum Philippum* CHEMNITIUM (hic enim Conjecturis locus) difficulter consentire volunt, existimantes, eum scribendis voluminibus duobus Germanicis, & uni Latino, de Bello Sueco-Germanico

co intentum, hic facile cessasse. In *Joh. Joachimum* à RUSDORFF vix proclivior esse potest; qui styli *Rusdorffii* & *Lapidis* inæqualitatem; rationem scribendi illius ubique juridicam, eruditam & Theoricam; hujus ubique Practicam & Politicam; diligentiori judicio discreverit. Non dissimulasset, creditur, Rusdorffius tam delicate omne, in ipso æstimabile alias privati juris studium: (sed huic aperiendo forsitan materia & occasio defuit!) non instituisset morosum contra Domum Austriacam discursum (ita declinandæ invidiæ, pace sancita scribere jubemur) cujus & non alius humanitate Dominus ejus restitui volebat; eoque tempore, quo, aut sane prorsus nullo, quicquid innocentiæ Domini obesse, vel magnitudine indignum videri poterat, Ministro evitandum erat.

erat. Conferri possent cum Ratione Status *Vindiciæ Causæ Palatinæ* pro Sereniss. *Dn. Dn.* CAROLO LUDOVICO, *Electore Palatino*, ex liberalitate Magnæ Britanniæ Regis in Germania Legati-Residentis, Domini Willhelmi Curtii, nostræ Bibliothecæ insertæ: hinc in dubia re conjectandum: An Rusdorffius non solum stylo, sed & pilo Austriacam Domum oppugnaverit? hæreo: sanè id certum ferme eum, ab initio rerum à se paulo post splendidè gerendarum, soli litterariæ Reipublicæ nomen, & quidem, ut ipse speraverat, habita Relatione in causa Quaad de Landscron, contra Archi-Episcopum Electorem Coloniensem Cameræ Imperiali Spirensi, gerendo Assessorio muneri, dedisse. Post, ubi Serenissimorum Palatinorum fortunam altior & atrocior

casus afflixerat, & quicquid altissime eluxerat, umbris tentaretur fatalibus, indefessis publicis & privatis operibus, quorum magna in Actis Publicis vestigia sunt, ingentem molem sustinuisse. Qui ultimi labores, eos, qui Rusdorffium elegerant, ad verum Authorem vel duxerunt, vel, nisi displicet id dici, seduxerunt. Amoliendo ergo probabili reatui ego *Joachimum* DRANSEUM, Bogislai illius Chemnitii in cujus notissimo nomine prorsus nihil fictionis est, affinem, eligerem authorem; nam ita à maximis Viris habeo: & hunc quidem eo liberius, quo magis officii in Aulis Germanorum, plerisque Austriacis infensis, gesti conjectura juvat. Cæterum insigni nostræ Reipublicæ dispendio & ruina constat, Consilia Hippolyti *in part. 3. cap. 2. & pass.* sub aliena

larva Germaniæ bruto consilio, rebus jam pridem pacatis, quamvis, ut videtur, non satis sanatis, & mox iterum ægrotaturis, ut nova pharmaca propinare, magnorum, & sibi vel Aulæ placere ambitiosiorum ingeniorum lepidissimos & generosissimos æstimari partus! imò vero abortus.

SCIPIONIS ARETINI **Grundliche Deduction / wie es mit dem Keyserlichen Religions Edict / undt der geistlichen vermeynten Vorbehalt eygentlich bewant /** Anno MDCXXXIII, magno stantus Protestantium publici compendio Francofurti edita, vi & virtute sua, alibi graphice offensa, *Jacobum* LAMPADIUM, JC. & postea Consiliarium intimum ac Pro-Cancellarium Brunsvico Lunæburgicum lineæ Calenbergensis, genitorem

rem negare non poteſt.

Confuſâ autem novis motibus cum Galliarum Rege Germaniâ, ſatis in oſtentandis viribus ſuis, nunquam ſane antea ita adverſus unum hoſtem junctis ambitioſâ, eminuit, quantum eminentiorum Principum, unius & alterius Familia, bello poſt etiam paci, momenti adferre poſſit? quanta inde juxta Coronas eminentia? docuit CÆSARINI FÜRSTENERII, *de Jure Suprematus, ac Legationis Principum Germaniæ* (quid? Commentarius; Diſſertatio; aut cujus nominis generiſque ſcriptum? neſcio. Nec enim nominativus adeſt: nec cujus, maſculini, an fœminini generis? an utriuſque, vel nullius? vel ſi forſan plurales Cæſarini? quod probabile; quæſitis ſatisfactum) CIↃIↃCLXXVII. ſubiratos libro Electores; invi-

dentis æmulos Principes; & majora timentes inferiores Status; ſervitutem, Reſpublicas. Magnum illi præſidium, potentia & veritas; decora, ex erecto liberoque, id eſt, Germano ſtylo, ſolidiſſima doctrina, & argumentis magna meditantibus, ſunt. Unus illi, ſi Diis placet, nævus: Rem tam ingentem novamque, non minus ingenti novaque prudentia; &, ut ajunt, plus quam civilia agitante felicitate, tractaſſe. Qui uſurpatum illi differendi modum formamque; terminos ad *novi*tatem fictos; diſputationes cum Hobbio; Linguarum Exoticarum notitiam; in obitis Legationibus experientiam reſpiciunt, *Eſaiæ* PUFFENDORFFIO, Samuelis fratri, tribuunt. Qui aliorum authoritatem, Dno ALEXANDRI adſerunt: Reliqui Dn. *Ludolphum* HUGO-

NEM

NEM JC. &, qualis etiam prior est, Consiliarium Ducis Brunovico-Lunæburgici, prioribus nominibus præferunt. Et ita, vel est, vel videtur. Securus certe est Jovis telorum, nec refutantium insectationibus, ut Severini, Pacifici, Waremundi, & qui ex hoc censu alii sunt, obnoxius. Lacessitus est; sed universi sensus ejus ænigmata à quibusdam culpandis magis, quam strenuis, argumentis solvi nescia. Sibique, quod ingens arrogat, habiturus est, si est, quem moderni allegantes præferre cœperunt, *D. Bernhardus* KÖHNE!

In Imperii quoque rebus, non infelici pseudonymia, occupatus fuit ÆMILIUS CHREGGRENE, *Saxo*; scripta velitatione de septem sacri Romani Imperii Officialibus; qui dissolutis litterarum connexitatibus,

& evidentius expressa patria, invenitur *Michaël* GERINGERUS, *Hijanus*, IC.

Vaticinium de futuro S. Rom. Imp. statu, sub ficto SIBALDI BRANDINI titulo, publici juris fieri voluit Concionator Aulicus Electoralis Palatinus, *Bartholomæus* PITISCUS: detegente Goldast. *de Regn. Boh. lib. IV. cap.* 14. *pag.* 541.

Des Heyligen Römischen Reichs Nativitæt/ allen desselben gliedmassen zu beständiger information/ Warnung/ undt respective Trost bey ietzigen gefährlichen Laufften vorgestellt/ von einem Christlichen Politico: Anno MDCLXX. testimonio eorum, qui suâ ope edendam juvêre, repræsentata est, ab eo, quem in aliis mox laudabimus, Senatore Ratisbonense D. *Joh. Ludovico* PRASCHIO.

Chri-

Christianus Gottlieb VON FRIDBERG, & *Christophorus ab* UNGERSDORFF; quorum ille **den newen Calvinischen Modell deß H. Röm. Reichs** &c. Hic, **die erinnerung von der Calvinisten Arth undt feindseeligkeit gegem dem Röm. Reich** &c. apud Londorp. *tom. I. Act. Publ. lib. I. cap. 67.* edidere: an utriusque author sit *Willhelmus Ferdinandus* AB EFFEREN, Consiliarius Moguntinus, & Archi-Episcopatus vice-Dominus &c. cujus extat Manuale Politicum, de Ratione Status, disputavit Wernerus Albertus ab Obrinca (sed & hoc fictum nomen:) **in der kurzen Erinnerung undt Vermahnung auff die zwo unterschiedliche Anno 1616 wider die Calvinisten außgesprengte Lasterschrifften.** Verum id persancte negat (verba sunt Goldasti *d. l.* "

lib. II. *cap.* 16. *pag.* 238.) Nobiliss. Dominus ab Efferen, " **in der nothwendigen abgetrungenen Ehrenrettung / wider den boshafftigen Calumnianten** &c. Conjectura " itaque in contradictorio judicio accuratius stabilienda.

In eadem jurgia exarsêre Authores duo; adversus Reformatos *Guilielmus* REGINALDUS, Anglus, in Calvino-Turcismo: adversus Pontificios, Turco-Papismus, authore *T. M. S.* alter alterum Turcicæ in alterius partibus exstirpandis atrocitatis accusantes. Quorum prior, judicio Londorp. *tom.* I. *Actor. publ. lib.* IV. *cap.* 175. ex Gold. est *Guilielmus* GIFFORDUS, *Anglus*, posteriorem scripsit Theologus, *Matthias* SULTLIVIUS, prioris conterraneus.

De

De *Jacobi* SYLVANI *Philippica* in incognitum Prædicantem Societ. Jesu mendaciis onerantem, & authore Jacobo Kellero, Jesuita, certissima enarrata in D. PL. Pseud. N. 817. Sed Anti-Philippicæ, ut & **der Rettung undt fernerer beweissung der Anno** 1606 **beschehener wohlmeynenter Warnung wider** Jacobi Sylvani &c. **aussgangene** Philippicam scriptor omissus, qui est sæpius dicendus *Michaël* LOEFENIUS, *Consil. Palatinus.* Vid. Goldast. *Dissert. de Jesuit. Pract. & an sint belli Bohemici præsentiumque motuum ac turbarum authores. cap. 9.*

Nobilis & præclari Scripti, **des Kurtzen undt gegrundeten Berichs / uber die frag: Ob die Rom. Kay. May. in sachen Furstenthumb &c. belangendt / allein / undt zwar**

durch dero Reichs-Hoffrath; oder mit zuziehung der Chur- undt Fursten zu erkennen undt zu sprechen: Cujus Author sæpius solicite indagatus, feliciter detectus est Goldasto, & post eum Londorpio *tom. I. Act. Publ. lib. 1. cap. 5.* incomparabilis lectionis & judicii in Re Germanica scriptor *Dn. Marquardus* FREHERUS Consiliarius Electoralis Palatinus.

Ejusdem, vel qui equidem posset præferri, alius, nimirum *Michaëlis* LOEFENII, Consil. Palat. est accuratus labor, in dem grundlichen Unterricht; Ob der Keyserliche Hoffrath mit undt neben dem Keys. Cammergericht zu Speyr concurrentem jurisdictionem in allen undt jeden sachen habe: Ambergæ, Anno 1613, impressus. Non est dubium, labores

saltem

ſaltem utrique in officio conjuncto conjunctos fuiſſe. Anſam ita ſentiendi præbente Hiſtoriâ & gravaminibus Comitialibus ejus anni; Palatinorum Miniſtrorum tum oſtenſa vulgataque inſtructione, & ejus temporis Actis.

Prout & ejuſdem LOEFENII eſt, tum temporis exhibitus diſcurſus: In quibus caſibus majora vota valere non poſſint, nec debeant? Et ex eo Extractus: **Begriff etlicher durch die Protestierente auff dem Reichstag Anno 1613 ubergebener fallen / in welchen sie nicht gestatten konnen / das die** majora vota **den Vorzug haben sollen /** arguente Goldaſt. *d. l. pag.* 237.

Hoſce Libellos, ingruente " fatali neceſſitate bellandi, "

„ cum Germani soli superes-
„ sent, qui nec servitutem ferre,
„ nec tueri libertatem poterant,
„ secutum tricennale bellum;
Cujus rationes, ortus, progressus designant, publicata ARCHIVA & CANCELLARIÆ; Quibus in quantum fidere debeas, erudite Censor, judica: temerarium appello, qui omnia; simplicem, qui nihil eorum crediderit; fiat prudens selectus.

Cancellariam itaque HISPANICAM in qua occultis, mox manifestandis, artibus quæsitus Hispanorum in Germania Dominatus perstringitur, ex documentis authenticis publicare voluit Ludovicus Camerarius, *D. Consil. Palat.* Goldast. *de R. B. lib. III. cap.* 365.

Præcessit Discursus Germanicus, &, si quisquam, bonæ fidei:

fidei: **Warumb die Römischen Catholischen in Teutschlandt sich billich von Spaniern ꝛc. sondern sollen Anno 1616:** quem Londorp. *tom. I. Act. Publ. lib. 1. cap. 65.* ad *Vincentium* MULLERUM *Hamburgensium Consulem* refert.

Hunc aliquot post annis excepit Cancellaria Secreta ANHALTINA, **die Anhaltische Geheime Canzley** / Bohemorum Confœderatorumque consilia detectura: Goldastus Authorem facit ex testimonio Plessei Palatini, *Willhelmum* JOCHERUM ICtum, & Consiliarium Bavaricum, vel Doctorem LEICKARDUM, vel, quod probabilius ECKARDUM; arbitrium Lectoribus permittit. *Iochero* vindicat argumentum satis firmum, nimirum, perpetuæ ejus, jussu Principis sui, in hic designatis materiis, occupationis

tionis, à negotio usque Donawerthensi inhærentis: Librum explosis diplomatibus & scripturis acri cum responso dimiserunt, qui ab adverso erant status.

Idem labor sumptus incognito Authori *Archivii* UNITO-PROTESTANTIUM; in quo præcipua Unito-Protestantium facta, attentata, & consilia ex ipsis eorum originalibus in publicum exhibita prætenduntur, Anno CIↃ IↃCXXVIII. quod LEICKARDO, vel ECKARDO, succenturiatori Iocheriano tribui potuisset.

DEDUCTIO BOHEMICA das ist / Nothwendige Außführung &c. deren ursachen undt motiven / warumb Keyser Ferdinandus II. nach tödtlichem abgang weylandt Keysers

ſers Matthiæ **des Regiments im Konigreich Bohmen &c. ſich verluſtigt.** Anno MDCXX recuſa; pro fundamento totius litis hactenus allegari ſolita; merito adſcribitur *Iohanni Baptiſtæ* EYSENIO, *Adſeſſori Curiæ Appellationum Bohemicæ*; peſſima morte ob eam mulctato; teſte Goldaſt. rer. in Bohem. geſtar. peritiſſimo *lib. II. de R. B. cap. 11. pag.* 209.

Den Grundlichen Bericht wegen der zwiſchen der Rom. Kay. May. Herrn Rudolph **dem andern / undt der Kon. Wurde zu Hungarn Herrn** Matthia **getroffener vergleichung undt abdanckung des Paſſaviſchen Kriegsvolcks** quem Sereniſſ. Henricus Julius Dux Brunsvicenſis, Princeps litteratiſſimus, ſuo ſub nomine publicari voluit, Principis ſui juſſu & nomine ſcripſit *Werne-*

rus

rus KÖNIG, *JCtus*, & *Cancellarius ejus.*

GULIELMI PRINCIPIS FÜRSTENBERGII DETENTIO, ad Cæsaris authoritatem, tranquillitatem Imperii, Pacis promotionem, justa, perutilis, necessaria: authore *Christophoro* WOLTFANGO, Anno MDCLXXIV publicata, illustri stylo, experientia profunda, consummata eruditione prorsus excellens, ab orbe erudito adscribi meruit Præ-Illustri *Antonio* PERIANDRO, *Rhato*; qui susceptam modestam nominis detectionem gratiose interpretari non dedignabitur: Causa enim ibi pro honore Imperatoris & Salute Imperii magnifice defensa; neque styli Mars Venusque PORTNERUM serio dissimulare visi; quamvis hodie Illustrem Dom.

Fran-

Franciscum Baronem DE ISOLA, negotiatoribus irritæ pacis immixtum, authorem videre & eligere maluerint.

Eadem, & nescio, an non atrociora? in Regem Regnumque Daniæ nostra memoria molitus est, Vir, in quem conjectum erat, quicquid Dii homines que in Aulicum conferre poterant, ut Seneca de Sejano ait, *Corficius*, (quem insectatores post luctuosum casum, qui in Aula motus est, mortuo leoni insultare, *Cornificium* dixere) *Ulefeldt*, in quem præter temporum eorum Annales, scriptæ *Machinationes*, sive succincta narratio variarum ejus machinationum, in 12°. quas ex diversis & certis rationibus, *Dno. Jacobo Henrico* PAULLI *Secretario Danorum Regio*, confidenter & juste hic adscribo: O specta- "

" culum,

„ culum, cui, (si Ulefeldii for-
„ tuna non ignorabitur) vix sit
„ habitura fidem posteritas!
„ fluxam Aulæ fortunam! triste
„ humanæ vitæ spectaculum,
(ut cum Gramondo *lib. XI. Histor. Gall. pag.* 521. dicam) cui
„ si attentius introspicient Au-
„ lici, spernent, quæ tanti fa-
„ ciunt, honorem instabilem,
„ familiarum decora, divitias &
„ luxum. Hic finis viro, quem
„ in summa rerum evexerat for-
„ tuna parum constans: adeo
„ mediocribus momentis trans-
„ acta est felicitas, quam adeo
„ ingentibus operata fortuna.
Quam asperum, quam arduum resistere Principi in summa vadenti; fortunam & vota subditorum in numerato habenti; & fata amica! Sed præivit is alii sub Christiano V. Rege Daniæ, Friderici III filio, successuro, simili & funesto casui

suas

ſuas fortunas alliſuro; magno Daniæ Cancellario, *Petro de Greiffenfeldt*, perpetuis, ut metus eſt, vinculis addicto. Cujus fata ſpetioſis adeſpotis ſcriptis ſolicitata; & ut animi judicantium, ſe habuerant, accuſata, vel excuſata; Quorum Authores diligenter quæſitos non datum eſt comperire. Certe " dubitare cogor, fato & ſorte " naſcendi, ut cætera, ita Prin- " cipum inclinatio in hos, offen- " ſio in illos: an ſit aliquid in no- " ſtris conſiliis, liceatque inter " abruptam contumaciam, & " deforme obſequium, pergere " iter ambitione & periculis va- " cuum! (Tacit. *IV. Annal.* 20. 4.)

Adjicienda etiam eſt SEVERINI DE MONTAMBANO curioſior mentio. Operis, quod Aulæ magis quàm ſcholæ ſtatum Imperii Publicum (nimirum

mirum, ita spectaculum facti sumus mundo! ut securi proximus Libellorum Supplicum in Regia Parisiensi Magister Franciscus Augustus Thuanus, inclamavit) argute, speciose & per Satyram cognoscendum præbuit. Author dubio procul PUFFENDORFFIUS: suasores celsissima ingenia: Præmia mercesque, qualia Sp. Tarpeii filiæ sub Romulo contigerunt, cui, sicut ex congestis in ipsam aureis Sabinorum armillis magni ponderis brachio lævo gemmatisque magna specie habitis annulis; superingestis post & armis clypeisque, loco præmii mors contigit; ita lepidissimo libello ex nimis superinjectis Commentariis, Notis, Animadversionibus, stricturis, (quædam ex his ex auro erant, pleraque ex ferro lutoque) sub oneribus gementi ferme non

mors

mors imminuit. Honeste tamen dissimulat Puffendorffius, *in Apolog. pro se & suò libro de Jur. Nat. & Gent.* Mordaci vero, & viro bono protinus indigna scelestaque ratione exprobat, dignus cujus nomen ferali sub umbra lateat, *Veridicus Constans*: Huic, inquit, suavis, si Diis placet, accuratus, imò ineptus, Sarckmasius, proximus *Pacificus à Lapide* est, multis notatus, paucis intellectus: Miror, utrumque à multis capi, & fideliter tamen à carpentibus describi. Alii equidem etiam mirantur, sed quid? En! Viro tam fervide laudari scriptum, (Pacif. à Lapide) quo Respublica Eruditorum post pleraque ἀνωπολογετῶς ex Conringianis descripta, ex jocularibus Academicis discursibus hausta, & in Adversaria conjecta, plura jam pridem edita, non

non sine lucro carere potuisset.
„ Nimirum id hodie solenne
„ est, pergit Sarckmasius, ut
„ Scriptor Scriptori tenacius
„ insistat, & dum ipse non ha-
„ bet, unde se ornet, aliis plu-
„ mis veniat ornatus, veritati
„ & omnibus bonis fucum fa-
„ cturus: Sed hoc aliò pertinet.
Imò vero vel maximè huc!
Scripsit autem Pacificum à Lapide inter studiorum publicandorum primordia *Philippus Andreas* OLDENBURGERUS, ex fictis *Burgoldensis*, *Francisci Irenici*, *Waremundi von Fridberg* &c. nominibus ad sufficientiam, & nauseam usque manifestatus. Nobilis & fœcundus scriptor, si Instrumento Pacis Germanicæ locupletius expedito, à scribendo *Itinerario Germaniæ*, sub nomine *Constantini* GERMANICI, in quo Principum Imperii existimatio sane incolis exterif-

terisque, stylo, nec vero, nec bono, nec Satyrico, sed plebeio, & valde simplici, ne dicam pio scil. turpiter prostituta, abstinere sustinuisset: unde indignitate rei & diffamationis motus vir bonus libro rigide præscripsit:

Hic prostituta est Principum Germaniæ
fama, & mores,
Risu maligno, lusibusque turpibus;
Et Incolis, & exteris;
O prostitutam tam malignis ausibus
vesaniam,
Dignam cachinno, aut corrigendam
fustibus,
Ab incolis, & exteris.

Syntagma de Vicariatu Palatino, certis de causis, sub PHILOECI nomine scripsisse *Dn. Johannem* FREINSHEMIUM, Cognatum nostrum, (Conringium enim authorem esse, ut Burgold.

gold. II. *part. Instr. Pac. pag.* 281; auguratus est, vix cuidam probabile visum:) testatus est Boeclerus *in Not. ad Dan. Otton. Ius Publ. cap.* 16. *in fin.* Nos de hoc; de admissione Electorali Saxonica; de Jure disponendi de Sigillo Camerali; de Sigilli formis & rerum mutationibus, ex sinceris Cameræ Documentis, multo studio denique comparatis, in Vindiciis ad Blumium!

De *eodem*, nomine omni prorsus tacito, Idiomate Gallico commentatus Illustris, Sereniss. Electori Palatino Carolo Ludov. à Consiliis Status, & in Tractu inferioris Residens *Dn. Ezechiel* SPANHEMIUS.

In vindicandis juribus & præeminentiis S. Rom. Imp. liberi & immediati Equestris Ordinis felicissimè versatus est AUTHOR, **der Politischen frage; Ob des H. Reichs Rit-**

Ritterschafft ein Standt des H. Reichs seye: qui fuit Eques, apud Rhenanos, sine exemplo eruditus *Casparus* LERCH, *von Dürmstein*, vigore confessionis *Ord. Eq. Germ. Cæs. p. 2. §. 57. pag. 138. ZZ. facta*: Et *Hippolytus à* TREISBACH, in materia de præcedentia Ordinis Equestris immediati præ Civitatibus liberis Imperialibus (speciosissimo Evrimate pro illo adversus has Monasterii elusa:) dudum jam in illustri memorati *Lerchii* nomine quibusdam agnitus; eidemque hucusque jure meritoque vindicatus. Neque tamen negaverim ab aliis *Joh. Conradum* KREIDENMANNUM Ordinis Equestris Suevici, & Reip. Eslingensis Syndicum, Authorem venditari; quod in illiquido. Si quidem, ut refertur, Kreidenmanni gener, *Philippus* KNIPSCHILDT, cum non

ſemel eum ſuſcepti operoſi oneris, ob contractas ſibi ſuiſque Imperialium Civitatum, ſub quarum tutela ipſi dubiis & fermè conclamatis in Germania rebus vivendum erat, inimicitias & ſimultates, pœnituiſſet, honeſtiſſimi, ſed ipſi damnoſi, facinoris reum ſponte ſeſe faſſus eſt, poſtquam ejuſdem Ordinis Equeſtris Suevici Syndicatus munere cohoneſtatus eſſet, ita, inquam, referunt!

Eandem operam, in honorem Ordinis Equeſtris Alſatiæ Inferioris, præſtitit, ſubducto nomine ſuo *Johannes Henricus* WIELANDT, JC. ejuſdemque Ordinis Syndicus, edendo, **des H. Röm. Reichs Freyer / Ohnmittelbarer Ritterschafft im untern Elsaß Adeliche Ritter-Ordtnungen / Privilegia undt Keyserliche Re-**

Rescripta; anno MDCLII.

In causa WILDFANGIATUS Palatina, cum aliis Böckelmannianis, duo, Vicinis non negligenda, scripta Adespota, pro Justitia causæ Palatinæ, edita: quorum alterum proximè nominatus *Samuel* PUFFENDORFFIUS; alterum *Johannes* LINDENMANNUS; ille Londini Scanorum postea; hic Upsaliæ, utrique in Regno Suecorum Professores, confecerunt. Fasciculus Actorum hæc exhibiturus est.

In ejusdem præliminari defensione edito, presso nomine suo, *Prodromo Justitiæ Palatinæ*, occupatus esse voluit Clariss. *Dn. Samuel* PUFFENDORFFIUS, tum temporis in Cathedra Archi-Palatina Academica Professor; cujus in rem bonarum litterarum merita non sine laudis encomio in publico versantur.

Orationem pro Jure Administrationis & tutelæ Electoralis Palatinatus, acerbo tum litigio, Anno 1611. sine nomine editam scripsit, & in Laugingensi Gymnasio habuit constitutus Professor *Georgius* CLEMINIUS, *J. U. D.* prout ipse titulo, sua manu, præscripserat.

Candidus EBLANUS, de Prœlio Pragensi Pragæque deditione Anni MDCXX Scriptor Palæo-Pragensis, esse memoratur Jesuita, *Iohannus* LABENUS.

Et quia in Obsidiones, victis æque ac victoribus luctuosa certamina incidisse videmur: se ipsam ab oblivione vindicavit, rerum in ea gestarum amplitudine, defensorum heroica animi magnitudine, oppugnantium contumaci virtute, *Hafniensis*, ab VIII. Augusti LVIII. usque ad Calend. Jun.

LX

LX sustentata; enarrata ab H. M. W., in Diario Polemico-Metrico, Anno 1660 edito, qui est *Henricus*, Matthæi Filius, WALENSPECKIUS, *Ecclesiæ Holmensis Diaconus.*

Sed hæc præteritique (de Anno 1643.) inter Septentrionales belli discrimina jam pridem præviderat *Cornicen Danicus*, seu, de aurea Cornu Principis Christiani Danici, Anno XXXIX in Cimbria invento, Regum Danicarum ejustemporis statum, inexspectatam Suecorum irruptionem, certissimam Danorum liberationem, adumbrans, in receptaculo Mogimalano (Malmogiano;) conscriptum Carmen, ab eo, qui ad cœleste πολίτευμα tendit, per Portam Vitæ; Anno MDCXLIV: qui est *Petrus*, Petri filius, WINSTRUPIUS, *Ecclesiastes*

Aulicus Danicus, & *Episcopus Scaniensis*; cujus vitam meritaque in Academia Regia Hafniensi, ab Ill. Erasmo, Pauli filio, Vindingio, repræsentata, videre est, *pag.* 328. *cum seqq.* Cornu amplissimis Observationibus laudavit, & dignum erat, *Thomas* BARTHOLINUS, *Pater*: quas in tribus de Tibiis Veterum, earumque usu antiquo, Amstelodami apud Wetstenium, annis LXXIIX & IX editis libris filius *Casparus* BARTHOLINUS publicavit.

Eosdem Danicos motus, Arctoaque Regna, vicinaque, quorum inimicitiæ fatales aliquibus creditæ concernit *Dissertatio de Bello Dano-Anglico, deque dissensionum inter geminos populos & contentionum causis Orosii* ANILONIS, in 4. edita: quæ Historiographi Regii *Viti* BERINGII; cui præter alia historica

rica & Panegyrica à laudatiss. Vindingio *d l. pag.* 396. *&* 397. numerata, Obsidio Hafniæ, & quæ ea durante illustria per Septentrionem contigêre, Regi oblata; tum nondum typis prodita, paucis autem, antequam mori desiisset, annis, publico concredita dicta.

Cum autem de Danicis Rebus agimus, necesse visum adpellari *Epistolas tres Amici ad Amicum: primam, secundam* que Lubecâ Hagam Comitum 25. Jan. LXXIX & seq. Kalend. Febr. transmissam; *tertiam* Lubeca Noviomagum, Idibus Martii, perscriptas. In quarum *hac*, de naufragio Suecorum militum Anno LXXIIX Mens. Decembri ad Bornholmiam insulam facto, pro & contra disseritur: & Regem Daniæ jus detinendi eosdem habuisse, probatur. In *altera* Memoriale An-

haltinum Servestanum contra Danos, Mediatoribus Pacis Noviomagensis exhibitum oppugnatur & convellitur. *Prima*, Memoriale Ablegatorum Gottorpiensium contra Danos, Cæsareæ Legationi, in iisdem Tractatibus extraditum, refutat, statumque controversiæ eadem opera examinat. Ministrum Danicum fuisse, interesse Regis, ejusque manifestant; Stylus & scribendi decora ratio: *Jacobum Henricum*, celeberrimi Simonis Medici filium, PAVLLI, Regium Historiographum, & Legationis Lutetiæ Parisiorum subsistentis illo tempore Secretarium. Litteræ ex Hollandia, & Agrippinensi Colonia datæ: de quo videndus Dn. Vinding. *in Acad. Hafniensi pag.* 440. & Albert. Barthol. *de Script. Dan. pag.* 60.

De-

Denique inter Danica, quæ irruptionem Suecicam attinent, de qua ſuperius perſcripſimus, & Hiſtoria loquitur (Joh. Loccen. *lib.* IX. *Hiſt. Suec. pag.* 720.) refero *Daniam ad exteros*, de perfidia Suecorum, Anno (MDCXLIII) quo:

DanICa paCta trVCIs frangVnt perfIDIa SVeCI.
RagVzI & TVrCI perfIDa paCta petVnt.

tenue, ſed famæ Suecorum grave & moleſtum ſcriptum: palam vulgant, authorem eſſe *Theodorum* REINKINGIUM, operoſis & piis ſcriptis præſtantiſſimum habitum, tum Archi-Epiſcopi Bremenſis Cancellarium; addito, vel præſumpto, hanc iniquiſſimæ captivitatis & detentionis non relaxatæ cauſam fuiſſe, niſi vel cervicem ferro præberet, vel in pulmento,

quod ediderat, deglutiret: quod factum esse Sueci propalant. Sed stylus non est Reinkingianus; nec id, quod affingitur pusillanime magno Viro dignum.

Iustitiam exstructionis Idameæ, memorabilis Germaniæ fortalitii, credidissent superioris Rheni accolæ, ipsis fatalis, pro Jure Episcopi Spirensis (de quo Carol. Caraffa, *in Germ. Sacr. restaur. pag.* 57, 60.) edidit *Augustus* FISCHER, *Dresdensis, D. & Professor.* Vid. Act. Spir. *pag.* 59. & Londorp. *tom I. Act. Publ. lib.* 2: *cap.* 18. Censuram in Personam Celsissimi ædificatoris, in metuendos temporum successus prædictiones, in Viciniæ collisiones, præliminarem invectivam subscripsere, quæ sequuntur, dubito, an alibi inventa, vel invenienda, verba: Quorsum,

ſum, quæſo tam ſolicitus eſt "
Spirenſis Epiſcopus Udenheimio ſuo, Philippoburgum "
poſtea inſignito, Iduméæ "
nomen imponere? quam ut "
univerſo Orbi manifeſtum "
faciat, ſe Idumæis, de quibus "
Pſalm 137. loquitur, ſimilem "
eſſe, omneſque juxta ſe vicinos Imperii ſtatus ſubſannare "
& naſo ſuſpendere adunco "
velle. Impii ſiquidem ab Eſau "
deſcendentes Idumæi, cum "
Babyloniis carminibus maledicentibus, irriſionibus invidis "
& inimicis in Vicinos ſuos "
Iſraëlitas ita inſultarunt, ut "
illorum exinanitioni, devaſtationi, "
direptionique ſategerint. Verum enim vero, "
ſicuti iſti Idumæi ob caſum "
fratrum generis Jacobi lætati, "
paulo poſt per Nabuchodonoſor "
Babyloniæ Regem "
abducti ſunt, & non longè à "

„ captivitate Ierusalem devastata Babylon per Medos & Persas, ita ut parvuli allidentur ad lapides. Esai. XIII. XIV. Ierem. L. I. ita captum Philippoburgum à Schmidtbergio, in Gallorum manus devenit; Episcopus custodiæ ab Imperatore mancipatus delirii sui pœnas luit promeritas: Interim vero C. S. plectuntur Achivi. Quæ an à recentissimis doloribus accensa? an sensis temporum iniquitatibus subirata? an utilitates domesticas, viciniæve, aut ejus, cui vivebatur, Principis promotura; se in vulgus effuderint? non judicabo, nec errabo: saltem publicam causam privatam facere, non visum est consilio!

In demonstrandis originibus præcipuarum Germaniæ Familiarum, non inutilem operam

Ano-

Anonymus *Author quatuordecim Tabularum Genealogicarum* locavit Tubingæ *Rauschius*, Profeff.Eloq. ex Oldenburgeri fenfu. Author autem *Martinus* PAUSCHERUS, & ex aliorum relatione MOLITOR additionator dicendus eft.

De REPUBLICA VENVTA, ejufque Libertate ab Auftriacis Italifque attentata, vulgatum eft rariffimæ eruditionis *Scrutinium*, anno noftri feculi XII, cujus Author, uti fama cum incomparabilem, & ex Hiftoria Boica, Auguftana, aliifque omni laude fuperiorem *Marcum* VELSERVM, *Auguftanum*, fecit: ita ex certiore prolixioreque notitia, fcriptifque in Italia (quæ *Antonium* ALBIZIVM, Nobilem Florentinum laudaffe feruntur:) Galliæque (quæ *Nicolaum Claudium* PEIRESKIVM, Senatorem

rem Aquensem prætulerant:) publicatis, dubiæ scriptioni eximi tentatus: & quis omnino adpellandus? vel ignorant, vel hæsitant. Locum elegantem & integrum reddo ex Gassend. *de Vita Peiresc. lib. III. pag.* 200.

„ Prodiit per hæc tempora li-
„ ber Italice scriptus, titulo
„ *Squitinii*, quo libertas Veneta
„ ab ipsis Reipublicæ funda-
„ mentis fuit discussa. Is, quia
„ visus est continere eximiam
„ quandam Imperii Gotho-
„ rumque Regum Historiæ no-
„ titiam, idcirco statim creditus
„ fuit, (quæ etiamnum est
„ multorum persuasio:) Pei-
„ reskium habere authorem.
„ Enimvero testari licet, nihil
„ tale ipsi venisse in mentem.
„ Quin potius sic semper reve-
„ ritus fuit Majestatem Reipu-
„ blicæ, quosque in illa Amicos
„ habuit, ut ad præstandum

obse-

obsequium potius, quam ad "
contumeliam fuerit compa- "
ratus. Ac non disquiro qui- "
dem, an Auctor hujusce libri "
fuerit Antonius Albizius, No- "
bilis ille Florentinus, qui "
Christianorum Principum "
stemma ediderat ante duos "
annos, ut nonnullis persua- "
sum est: an, ut videtur, ve- "
rosimilius, insignis ille *Mar-* "
cus Velserus, ob consummatam "
eruditionem, propensionem- "
que singularem erga Domum "
Austriacam. Addo duntaxat, "
immeritò videri quosdam sus- "
picatos, tam *Gualdum* (cujus "
historiam vitæ Pinelli, eruditissi-
mi nostrorum, ut obiter dicam,
commendant:) quam *Pignorium*
aut contulisse operas in eo "
Opere conscribendo, aut "
communicasse cum Peiresk- "
kio, quos digereret, Com- "
mentarios. Ii enim fuerunt "

" ma-

„ magis ingenui, Patriæque
„ ſuæ magis amantes, quam ut
„ ea impietatis labe commacu-
„ lari voluerint. Utcumque
„ ſit; Peireskius certe nihil ſi-
„ mile unquam cogitavit! Ju-
„ dicent ergo, qui poſthæc
„ ſcripturi erunt!

Ejuſdem *Reipublicæ Jura Maris Hadriatici*, ſub ſimplici nominis inverſione, ſi Goldaſto fides eſt defendit *Iteneu Ichanom* ITNEGLVF, in Epiſtola Monitoria, de Mari Venetorum ad Laurent. Monitum Romanum; qui eſt *Fr.* FVLGENTIVS, ex Ordine Servitarum Monachus Venetus; Socialis ſui Fr. Pauli Sarpii, de quo dicturi erimus, individuus Comes; & *Agricolæ* TACITVS.

Acta inter Paulum V Pontif. & eandem Sereniſſ. Rem-publicam ab

Eru-

Eruditis dijudicata exhibet Goldastus pleraque, in tom. III. Monarch. Imp. Historiam vero eorum J.A.Thuan. *lib.CXXXVII. Histor.* Inter illa *Anonymi Historia* de rebus inter nominatissimas partes gestis Anno XXIV. Mirandolæ Italico Idiomate publicata, ad dicta Reipubl. severum adversus sedem Romanam Vindicem, *Petrum Suavem Polanum*, ex Historia Concilii Tridentini celebrem à multis referenda putatur. Vid. Molck. *ad Relig. Med. pag. 33. & 34.* An conveniat cum illa hæc Historia? non temere judicaverim. Ita autem: Historiam Suavis Polani de Concilio Tridentino, omnium qui ex hoc seculo de eo scripserunt, præstantissimum & æstimatissimum genitorem Fr. Paulum Sarpium, ex Servitarum familia, Venetum laudare: & merito suo, ad solide

ſolide inveſtigandas ſpiritus & carnis vias, quæ hominum mentes ſumma contentione transverſas agunt, ſubtiliſſimam, & fide, ultra exemplum, integra, manu ducentem; inter delicias humani generis, & præſertim Chriſtianorum numerandam: Ubi utrique parti, quid Deo, ſibi, & proximo, debeant? quid officii & charitatis illis præſtitum? quid prorſus negatum, ſtrenue & magnifice dictum. à quo elogio non divertit Grotius *Epiſt. ad Gall. CXXIX.*
„ *pag.* 288. Maximum omnes,
„ quibus vera ſapientia cordi
„ eſt, lucrum fecerunt, reper-
„ to libro Viri incomparabilis
„ Pauli Servitæ, præſertim de
„ argumento tam nobili, cauſa-
„ que alibi magnorum mo-
„ tuum, apud nos etiam belli
„ tam pertinaciter geſti. Summa ſane cum ſatisfactione, „ *præ-*

ſſortiæ

ſfortiæ Palavicini, quæ ob importuna ignobilia jurgia non eſt ad hominem; & *Scipionis Henrici*, Meſſanenſis, quæ brevi ſuo gradu graditur & labitur; tertia, Hiſtoriis, verſanda: ſi modo Cæſar Aquilinus. *in libr. de trib. Hiſtor. Conc. Trident.* (quis ille? mihi non liquet) *pag.* 44. tranquillam in tanto Viro acquieſcentiam non turbaſſet: In il- "
la, dicens, quam plurima quæ "
fortè Petri Soave non ſunt, "
ſed ab alio aliquo ſuperpoſi- "
ta, &, juxta aliquorum Con- "
jecturas *à Marco Antonio de Dominis*, olim Spalatrenſi Ar- "
chi-Epiſcopo adjuncta &c. "
unde credibile eſt digreſſiones "
iſtas, & pro Proteſtantium "
opinionibus argumenta ab "
ipſo fuiſſe compoſita &c. nec "
deſunt ipſi Cæſari rationes. "
Quicquid ſit! Hiſtoriam ſuam eſſe Sarpius Principi Condæo ne-

negare uon ausus. Vid. *Vita* ejus prope fin: cujus scriptor individuus illius secundi & adversi fati socius *Fr.* FULGENTIUS, ut notatum est.

In litigio de Anglorum bonis & mercibus 29. Dec. 1568. ab Albano in Belgio detentis prodiit famosus libellus in contumeliam Elisabethæ Reginæ, sub titulo, *Amasis* ORIANÆ; cujus author *Herardus* DESPESIUS, ex Ordine Calatravæ Eques, Hispani in Anglia Legatus. satis equidem extra fines mandati Cambden. *in Ann. Elisab. pag.* 166 *&* 168.

Eandem Reginarum illustrissimam, non majore clementia *Obertus* BERNESTAPOLIUS habuit; scripto vulgatoque Ingolstadii Anno MDLXXXIIX, de Cæde Mariæ, Scotiæ Franciæque Reginæ, libro; in quo fama & vir-

virtus Elisabethæ temerè perstringitur; qui est *Robertus* TURNELLUS. Bœcler. *Coll. sec. Controv.* XXXI. *& Not. ad. n.* 8.

Et ante hunc, *Vorago, qua Anglia Gallico connubio absorbenda*, sivè, de Nuptiis inter ipsam, & Franciscum Herculem, Alensonium, de quibus provisionali tractatu conveniebatur (Meteran. *lib.* XI. *Hist. princ.*) recusandis; in quo aculateo libro illa obliqua insectatione perstringitur, Anelinus convitis dilaceratur & Gallica Natio odiosè proscinditur; cujus editor *Johannes* STUPPUS, ex Lincolniensi Juris Collegio fervidus religionis catholicæ Professor, supplicio dextræ, cultro laniario præcisæ, scelus Anno MDLXXXI extinguens. Cambden. *ad d. Ann. pag.* 345.

In eandem, SEMPER EANDEM

ANDEM, de *Genevensis Ecclesiæ disciplina in Anglia constituenda*, Hierarchiam Anglicam insectando, & Præsulibus apud Populum invidiam conflando, editos libellos, quibus tituli: *Martinus Præsulibus exitiosus*, vel *Præsulo-Mastyx*, *Mineralia*, *Diotrephes*, *Demonstratio Disciplinæ* &c. calumniis & convitiis virulentissimos, adeo scurriliter debacchatos, ut authores non pietatis cultores, sed è popina ganeones viderentur, refert isdem; PENRIUM & UDALLUM, verbi Ministros, & Jobum TROCMERTONUM, virum doctum, & facetè dicacem, *pag.* 522. ad ann. 1588, authores nominans.

SECTIO

SECTIO VI.

De Scriptis Juris-Consultorum; & publicatis Actis nonnullis; pars prior:

HIs expeditis JURIS-CONSULTORUM in foro & Schola illustrium ordo, sed, ut sæpius notavimus, fortuitus, succedit. Præponendi itaque Legum Compilatores:

Et des Keyserlichen Landt- undt Lehen Rechts / compilator est satis certò, *Bertholdus à* GRIMMENSTEIN, indicante Goldast. *de R. B. pag.* 21.

Author Speculi Saxonici, quam imperitè CAROLUS MAGNUS venditatus, ostendit Gryphiander *de Coloss. Ruland. cap.* 37. *n.* 12. substitut. *Eckone de* REPKAU. Goldast. *d. l.* & in commendabili præfatione der Reichs Sat-

Satzungen. unde vulgari rythmo compositi versus:

Nun dancket allgemeine /
Dem Herrn von Falckensteine /
Der da Graff Hoyer war genannt /
Das nun in Teutsche sprach verwandt /
Dis Buch ist worden auff sein bete /
Ercke von Repke dasselb thæte.

sed de sola versione loquuti: reliqua ad Goldastum examinanda remittuntur.

Glossatorem Speculi Saxonici duplicem, idem facit Goldast. *d. lib.* 3. *cap.* 5. *pag.* 294. Antiquæ glossæ; *Burchardum à* MANGELFELDT, Sequestratorem Sacri Palatii, quem αυτογνωμιας inscitiæ & impudentiæ, illuso no-

nomine ejus, convincit Gryphiand. *de Coloss. Ruland. cap.* 52.) aut *Theodoricum à* BOCKSDORFF, Episcopum Naumburgensem. Posterioris, Scabinum quendam Polonum. Rectius dubio procul Gryphiander, Glossam non unius Authoris esse, *cap.* 53. *n.* 11. contendit: sed *Burckhardo* accessisse Tamonem à *Buxtorff*, authorem glossæ historicæ; denique Christophorum *Zobelium*.

Ex Collectoribus Juris Feudalis celebrantur, (verba sunt Gryphiand. *cap.* 50. *n.* 11.) 2. *Feud.* 6. *Philipertus*, *sive* FULBERTUS (Vielebart, oder Vulbart.) Episcopus Carnotensis &c. *Obertus* DE ORTO (Ohnbart vom Orth) 2. *Feud.* 1. & *Gerhardus* CAPEGISTUS *Niger*, Consul Mediolanensis (Gerhardt Kopwisch der Schwarz) 2. Feud. 28. qui ex se non ignoti. Genuinos autem

in Rei Feudalis fontes inquisituro (quam viam, controversamque litem monstrare hæc linea recusat) præivit Illustr. *Dn.* AB EYBEN, *in Elect. Feudal. cap. 1. §. 6. & seqq.* Libros Feudorum *Meriputianos* ab Illustr. Dn. Collega jam suo Dno. Assess. Imp. Cam. Spir. *Erico* MAURITIO, quos, adsequendo huic fini, *Mauritianos* appellavit, studiosa interpellatione, Goldastianis & Freherianis juxta non insuper habitis, desiderans.

Ad Jus Canonicum Glossas scripsisse *Joh.* SEMECAM, adnotat Gerhard. *Confess. Cathol. d. l. pag. 6.* qui vocatur à Glossa Saxonica *Johannes* TEUTONICUS, **der allte Teutsche Doctor**; de quo uberius Gryph. *d. l. cap. 53. n. 5.* Henric. Meibom. *in Chron. Marienthal. pag. 34. & seqq.*

& seqq. Sagittar. *in Histor. Halberstád. pag.* 51, 52. Ejus Epithaphium in Choro summi Templi Halberstadiensis, hoc legitur:

Est, erit, atque fuit, qui desiit esse Johannes:
Dogma viget, viguit, florebit & omnibus annis.
Lux Decretorum, Dux Doctorum, Via morum.
Hic jacet, & placet, ut vacet à pœnis miserorum.

Ordinationem Judicii Cameræ Imper. Spir. Anno CIↃIↃXLIIX, sub auspiciis CAROLI V Imp. confectam, sed sub Augustiss. FRATRIS felicissimo regimine additis Passaviensis transactionis, & Augustanæ Pacis placitis promulgatam, recepto regio CIↃCC aureorum nummorum honorario, confecerunt *Casparus* CUNO, *Moguntinus, U. J. D. & Imp. Cam. Iud. Assessor, & Conradus* VISCHIUS, *Electoralis*

Moguntinus Consiliarius, *& Cancellariæ Cameralis Director*; qua de re repeto Dissert. *de C. I. C. cap. VII. pag.* 47.

Communium Opinionum, sive Receptarum Iuris Sententiarum à Iohanne Fichardo editum Opus Francofurti, anno 1571, quatuor tomis constans; in *Primo* Tursani ab Incisia; Villalupi, Vivii, ab Aquila, Gribaldi Mophæ, Clarii Portii & Fichardi: *Secundo*, ejusdem Vivii librum secundum, Benedicti de Benedictis, & Clari, opera Raymundi Pii Fichardi: *Tertio*, Scarezii de Ribeira, & Mariani Socini: *Quarto*, Laurentii Kirchovii, cum libris duobus Michaëlis Grossi, sicut diversis authoribus, ita magis diversis ingeniis natos labores exhibet.

Discursum Practicum, *de Constitutione*, *facie*, *morbis*, *& cura* *Came-*

Cameræ Imperialis Spirensis, Anno hujus seculi XXXIII. indicante stylo, ætate, experientia, opinionibus insertis, composuit æstimatissimus & superius memoratus, LAMPADIUS. Nos, ne pretiosum manuscriptum pereat, magnam ejus partem in Præfatione ad Rerum in Camera judicatarum periodos reddemus.

Annotata de Judicii Imperialis Cameræ Personis, Origine & progressu, Ingolstadii sine nomine edita, deberi memoriis *Wigulei* HUNDTII, olim Assessoris, conjecturas per Epistolam subministravit *Consultiss. Dn.* PLACCIUS: de Viri æstimatione Jul. Magenhorst pass. & adnotata ad Cuspiniani Cæsares, quæ opinio etiam mihi hactenus retenta, usque dum ex antiquis manuscriptis alia notitia, sed non firmior

de *Adamo Henrico* PETRI, supervenit. Siquidem mihi jam liquidiſſimum, omnia à manu Aſſeſſoria *Raphaëlis* SAILERI profecta: nunc jure meritoque eò remittenda.

Relationem Donawerthenſem, à parte Boica, publicatam à *Willhelmo* JOCHERO, *Cancellario Bavarico*: *Informationem* juris & facti, à parte Proteſtantium, à *Sebaſtiano* FABRO, Pro-Cancellario Würtenbergico, & *Ludovico* MULLERO, Cancellario Ottingenſi: Neceſſariam denique *Admonitionem*, Replicarum loco, ab eodem JOCHERO; demonſtravimus in Diſſert. de Cult. Jur. Cam. *pag.* 104. teſtes: Goldaſt: *de R. B. lib.* 1. *cap.* 2. *pag.* 17. ex Mageri *Ind. ad tract. de Advocat. armat.* Burgold. *ad Inſtr. Pac. pag.* 2. *diſc.* 8. *pag.* 66.

Eodem

Eodem Dissert. loco, *pag.* 103. ex adscripto ab ipso Authore meo Exemplari nomine, detectus *Author Defensionis, in causa successionis Freundsbergicæ*, *anno* 1602. editæ, & inter maxima eruditissimi laboris, in intricatissima facti specie testamentaria, exerciti emblemata, locandæ, *Lucas* GEIZKOFFLERUS, *Doctor.*

Discursus **von Closter Sachen**/ in quo de potestate Supremi Cameræ Spirensis judicii, in definiendis illis, & justitia petitarum Revisionum in famosis quatuor Monasteriorum causis: quæ sunt **deß Carmeliter Ordens** contra Hirschhorn, Mand. de solv. & restit. 2. Jul. 1597. **Speyer**/ contra **Baden undt Eberstein** 15. Maii 1598. Sanct. Mariæ Magdalenæ **Closter in Straßburg** contra **die statt Straßburg** 19. Maii 1598.

Carthcuser Orden contra Ottingen Mandati 16. Jan. 1599. (quibus, quo hæc ſcribimus tempore, ſuccolantibus variis belli paciſque artibus funus ductum) pro Intereſſe Proteſtantium; ut & de quæſtione: quæ ſint cauſæ Religionis? (evertendæ jurisdictioni, & intentatæ actioni pericula faciendi, abolendæque vi rei judicatæ, promptiſſimis remediis) quæ Monaſteriorum, ſive etiam quorumcunque jura? & connexis eruditiſſimè agitur, ſed indignantibus Catholicis, eſt *Ludovicus* MULLERUS, *Cancell. Ottingenſis* jam nominatus, indicio Viti Breitſchwerdt *in Conſil. de Jur. Ord. Equeſtr. circ. Relig. n.*74. quod Conſultationi de Pac. Civ. Relig. data, ſubnecti juſſimus. quibus adde Archiv. Unito-Proteſt. *cap.* 3. *pag.* 160. *& paſſ.*

Acto-

Actorum quoque *Lindaviensium*, pretiosæ diligentiæ & eruditionis operis; **die Onversehens abgeloffte / und der Ertz Hertzogin** Claudiæ, pendente lite, **cedirte Reichs Handtschafft betreffendt /** in Annis 1641. 42. & 43. in fol. editorum author ibidem monstratus & laudatus *Daniel* HEYDER *JC. & Reipubl. Lindaviensis Syndicus* (add. Recess. Execut. 25 Maji Anno 1649 à Commissariis Cæsareis confectum, apud Londorp. *tom. VI. Act. Publ. lib. 4. cap. 96.*)

Illi & præter hoc incomparabile Actorum Opus debetur, nunquam satis ab Antiquitatis Germanicæ & Iuris-Prudentiæ peritis laudatus tractatus, *de Advocatiis* (malè Oldenburgerus *Præturas* vocat:) *Imperialibus*, **von Reichs Vogteyen** (in liberas Germaniæ Respublicas, cohibendis illarum regiminibus,

promovendis Executionibus in puncto restitutionis bonorum Ecclesiasticorum & similibus, neque ad interim, neque perpetuis (ut Aula Bavarica in Consilio proposuit apud Londorp. *tom. III. Act. Publ. cap. 152. pag. 1046:*) inducendis:) hujusque *Apologia*, contra Consiliarium Episcopi Augustani malè in hoc negotio intervenientem, Anno MDCLV edita: bella omnino, si Consilium succederet, novis deprædationibus materies!

Memorabilem *destitutionem Christierni II, Danorum Regis* ab Ordinibus ejus Regni factam, memorat Historia: Acta res coram Germanorum Regimento, & in Camera Imperiali, sub inscriptione: **Dennemarck** contra **Dennemarck** in puncto spolii & fractæ pacis publicæ; Unde jurisdictio judicis contra Exte-

ros,

ros, in exteris provinciis agentes tum fundata, nisi ex prorogatione, non constat. Eorum Actorum, ut conjicio, sicut & Apologeticorum pro Rege editorum author, *Cornelius Duplicius* SCEPPERUS, *Cancellarius Danicus:* Victoriam Regis futuram, credente Goldast. *d. l. pag.* 46. & videtur, negotio manum quoque admovisse *Fridericum* REIFFSTECK D. Iud. Cam. Advocatum.

In causa **Braunschweig** contra **Braunschweig**/ publicis typis sæpius jam evulgata *Defensionum* à parte civitatis scriptor esse perhibetur *Johannes* RHÆRANDIUS, JC. & ejus Reipubl. Syndicus: *Deductionis* vero Historicæ **der Herzogen zu Braunschweig Landts-fürstliche hohe Obrigkeit betreffendt**/ ipse Dux HENRICUS IULIUS BRUNSVICENSIS,

inter Principis suæ ætatis litteratissimus, indicante eod. Gold. pag. 24.

Vasti operis pro *Justitia causa Wertheimensis*, contra Episcopum Herbipolensem editi, in Dissert. *de Cult. Jur. Cam. pag.* 105. laudati; compilator à Besold. *de Majest. sect.* 3. *n.* 10. *pag.* 104. *Johannes Philippus* RHEINHARDUS, nominatur: sequente Gold. *d. l. pag.* 104.

Qui & detector est nominis eruditissimi Viri, qui **den Grundlichen Bericht / des H. Reichs Statt Fridberg standt / Regalien / undt Privilegien &c. betreffendt.** Anno MDCX edidit; nimirum, vel *Henrici* ROSENTHAL: vel, ut Besoldus putavit, *Johannis* GOEDDÆI IC. & Profess. olim Marpurgensis. Vid. Gold. *lib.* 2. *cap.* 17. *pag.* 246. *& lib.* 3. *cap.* 13. *pag.* 366. Scriptum, ut par erat, lau-

laudatum de C. I. C. *pag.* 103. de authore in utramque partem dubito.

Acta in celeberrima causa Waldeccensi contra Principem Frisiæ Orientalis, ante aliquot annos publice communicata, à parte Dn. Actoris defensa est à Dn. *Ioh. Philippo* WITTSTEIN, Vice-Canccllario Waldeccensi; à parte Frisiæ à *Dn. Wolffgango* LAUTERBACH litis excessui advenienti.

Satis de Actis Forensis disciplinæ: merita in publico!

SECTIO VII.

De iisdem, pars altera; ubi & de Scriptoribus Cameralibus & affinibus.

DE *Iacobi Ayreri Processu Iuris* Belialem inter & Jesum Filium Omnipotentis, hæc ex Biblio-

bliothecæ domesticæ Exemplaribus tribus adnoto: Primum libri typum, & si ita appellare licet, primam inventionem Anno MCCCCLXXV. *sub hoc titulo* prodiisse: Tractatus Procuratoris, editus sub nomine Diaboli, quando petiit Justitiam coram Deo, & beata Virgo Maria se opposuit contra ipsum, & obtinuit, nec non obmutuit pugna contra genus humanum: impressus per Bartholomæum Guldibeck. Postmodum, plerisque mutatis, editum Anno MCDLXXXIV. inscriptum nomini Urbani VI Pontificis, sub nomine, CONSOLATIONIS PECCATORUM, quo tempore in modicum excrevit opus, authore IACOBO DE THERAMO, (Ayrerus Iacobum von Theren appellat) *Archi-Diacono Aversano, & Canonico Aprucino.* Hisce demum,

mum, ex genio & pietate seculi XV facile dijudicandis, successit Ayreriana, si in alia non adeo scandalose elaborata materia, quæ in effectu Deum Christum risui habet, & Apostolos imposturæ arguit, exercita fuisset, laudatissima practica diligentia: nescio, an à Diabolo dignis muneribus pensata; nisi quod virorum fide dignorum enunciata exstent: Actorem authori, ultimis vitæ animæque curis, inter tristissimas præteritorum memorias, excessui suo indolenti, fidelis patrocinii gratiam cum hoc elogio reddidisse: Ipsum, ut " Advocatum causam clientis " strenue egisse; Oppositas " Christo, & Apostolis exce- " ptiones, sibi ipsi, si lis in- " struenda fuisset, pudendas; " Usurpatas & passim artes de- " struendæ adversæ parti, sibi "

" in

„ incognitas; Rem cum ipſo
„ ſibi in poſterum nullam futu-
„ ram; gratiiſque actis utrin-
„ que diſceſſum. Temerant
profecto Divinam Majeſtatem,
qui ſcurriliter defendunt! Hi-
ſtoriæ quidem fidem accuratam
eam habeo, quam vel cauſæ ſe-
ceſſus Sancti Brunonis in ere-
mum, vel Advocato ab inferis
reverſo, teſtatòque prædicanti
leg. Aurelius 48. D. de liber.
leg. cauſam ſuæ perpetuæ da-
mnationis fuiſſe, apud Coſtal. *ad
l. 1. D. de Iuſt. & jur.* tribuo;
quæ vel modica, vel nulla eſt:
„ Exemplo tamen ſunto hæc
„ omnibus Pragmaticis, non
„ auditurum olim Deum eo-
„ rum exceptiones: Defenſio-
„ nes ſceleſtarum cauſarum o-
„ ſtentandi ingenii & verſutiæ
„ cauſa ſuſceptas: eas magnis
„ ſtipendiis elocatas; juramen-
„ ta ex uſu fori, ſæpe & in alie-
nas

nas animas, ſæpè non à ſe ipſis "
in ſuas, præſtita: tractatio- "
nes ſuas fuiſſe, quid ad ſe, "
quod judex non deprehende- "
rit, &c. fingi ſolitas; magno "
cum, pridem dilaniatæ & ex- "
coriatæ juſtitiæ, & morien- "
tis, ſupplicio. terreat ſaltem "
Hiſtoria Brunonis; & elegans. Diſſert. de Vera cauſa ſeceſſus S. Brun. in eremum de Iohann. de Launoys; ab illuſtri Portnero edita.

De *Franciſci* BURGKARDI *Autonomia*, ſive **Von Freystellung mehrerley Religion undt Glauben** &c. magnum litigium. Sunt, qui genuinum Burgkardi partum; dum Cancellarius Colonienſis eſſet, adſerunt. Schütz. *vol.* II. *Iur.Publ. diſp.* 4. *th.* 11. refert, retuliſſe ipſi ſenem Canonicum Coloniæ, ſe audiviſſe ex Burgkhardi filiis, quicquid ibi extat, profectum

fectum esse à PATRIBUS SOCIETATIS JESU. Alii, præeunte Antonio Possevino, *lib.* 1. *Bibl. pag.* 125. ANDREÆ ERSTENBERGERO, itidem Coloniensi Cancellario, (quem Scipio Aretinus *in libro de Reserv. Ecclesiast. pag.* 121. *Andréam* EISENBERGERUM vocat) tribuunt. Denique ANDREÆ GAILIO, rariore exemplo adjudicat Limnæus *lib.* 1. *Iur. Publ. cap.* 13. *n.* 19. Oldenburg. *Limn. Enucl. lib.* 1. *cap.* 11. §. 4. De verisimilibus Conjecturarum rationibus, in promptu futuris; & ex duabus Schedis famosis; altera XXX versuum, cujus prior est, An Doctor Gailius abivit? ivit, Commotus discessit Spira? ira &c. ultimus: & Revisoribus quid debetur pro Arrestis? restis. altera, XII in Carmine exhibitorum, à nonnullis evocatis, nihil attinet dicere.

cere. Libri censuras consignant Schepliz. *in Consuet. Brand. p.* 3. *t.* 8. *n.* 8. Warem. ab Ehrenb. *lib.* 1. *de Fœder. cap.* 2. *n.* 50. Musæ. *de Conv. success. cl.* 1. *concl.* 5. *lit. a.* non rejiciendi adeo, qui moderno seculo contra suorum causam, justa, ut videtur, arma mens non præsaga futuri, sæpè subministravit.

Æquali cum Burgkhardo fama gavisa est COMPOSITIO PACIS *inter Ordines Imperii Catholicos & Augustana Confessioni addictos*, Anno 1629 publicata; & hucusque sub nomine Iuris Consultorum Dillingensium, quia Dillingâ primum exierat, citari solita: ab Evangelicis subvertendæ Paci Religiosæ, stabiliendoque Edicto Ferdinandeo, scripta, accusata. Mallem ego, *ut & in Consult. de Pac. Civ. Rel. dat. pag.* 11. eam alicui ex Ecclesiastico Ordine Viro tribui;

bui; nimirum, ut puto LAURENTIO FORERO, è *Societ. Iesu.*

Editas nuper *notas in Wesenbecium* à Ioh. Richardo Malcomesio, WILLHELMI LUDWELLI esse, probant mea, & aliorum manuscripta, & in Bachovii Treutleriana perpetua, ipsiusque nota characteristica, inclinatio (aliis quidem, qui sua, hinc & inde subducta, venditare adsueti; Ludwello autem minus contumeliosa, cum testamento diris quemcunque, ut memorant, editurum devovisset, objicienda) non dissimulata.

Cum iisdem Ludwellianis, ejusdem, & DINNERIANA nonnulla in manus nostras pervenerunt, digna, quæ publicam lucem tersis editionibus viderent: quorum præcipua: curiosa & singularis disputatio de

Ovo

Ovo & pullo: de notis contractæ Locationis & Conductionis: de Responsis & Informationibus à Collegiis JCtorum, & Scabinatibus petendis, eorumque auctoritate: de Denunciatione Evangelica: de præsumpta Donatione, paradoxon: de facienda contra debitores executione: & de constituta pecunia, Commentarii.

Notæ in Ordinationem Cameræ à JULIANO MAGENHORSTIO prolatæ, *Caspari* KOCHII Assessoris sunt; supplementa *Werneri* KOCHII; reliqui centones ex Mynsingero, aliisque adsuti; quod plenius dictum de C. J. C. pag. 58. & 59. Illarum Originale penes me est: Reliquorum ambitiosa copia, sed notabilis, & fida manu scripta. Observationes novæ Editioni, sed ex Veteri Prudentia adjectæ, horum omnium.

mnium. Authorem non habent, ſed exules ſunt erudito Advocato adſcribendæ : Nec diffitetur Satyra in Obſ. 84. ibi: in Camera omnes Procuratores Advocatos quoque eſſe, Saltem nomine, notiſſimum eſt. deſcripſit omnes, ſed peſſimè, Blumius. Memorati verò Kochii Epitaphium, multis viſum, à nemine vel paucis lectum, ferro infuſum, hoc legitur apud nos:

„ Clariſſimò. Viro. Domino.
„ Caſparo. Koch. Bilveldiano.
„ Licentiato. Conſultiſſimo.
„ Qui. primum. duorum. Prin-
„ cipum. Electorum. Archi-E-
„ piſcoporum. Colonienſium.
„ Conſiliarius. poſtea. Imperia-
„ lis. Iudicii. Cameræ. Aſſeſ-
„ ſor. digniſſimus. factus. vi-
„ tam. hic. cum. morte. com-
„ mutavit. Mater. mœſtiſſima.
„ &. Fratres. ſuperſtites. poſue-
runt.

runt. cujus. anima. æterna. "
fruatur. beatitudine. Vixit. "
circiter. annos. quadragin- "
ta. Obiit. Anno Domini. "
MDLIII. die XIV. Mens. "
Sept. "

Guilielmi RODINGI *Pandectarum Cameralium*, quanta æstimatio, constat. Notarum Anno 1660 adjectarum & parentheseos signo inclusarum Authores nobis omnibus agdnoscuntur Dn. *Paulus* GAMBSIUS, & *Bernhardus Dietericus* BRAWER: Ille quondam Imperialis Cameræ Advocatus & Procurator: hic tum, ejusdem Advocatus & Lubecensium Syndicus, jam Consul. Anno 1668 editarum cura debetur Illustrissimo Dom. Dom. CAROLO AUGUSTO, BARONI DE LEUBELFING, Assessori Electori Bavarico, pridem fatis functo; ut è duobus manuscriptis,

ptis, & certissimis aliorum testimoniis omnes compertum habent: quibus etiam nonnulla addidit honoratissimus Collega beatæ memoriæ DN. GABRIEL FROELICH, *JC. & Advocatus Cameræ*: adde quæ dicta *de* C. J. C. *pag.* 82. *&* 83.

JOH. VALENTINUM WINTHER, Consiliarium olim Pomeranum, præter VENTURÆ DE VALENTIIS nomen, in præscriptione Parthenii ligitiosi adgnoscit Editio Argentinensis, de Anno 1628. memorandi cum elogio operis, si minus sarcasmis, plus pharmacis actum fuisset, & remedia gravaminibus responderent! „ Ingenue etenim dicendum, „ nunquam hactenus in centrum voraginis suffocandæ „ justitiæ descensum; nunquam cadaver agonizantis, „ remoto omni involucro, inspectum,

ſpectum; nunquam, qui lethalia vulnera inflixerant, latrones de inſidiarum ſtructarum technis, adhibito omni armorum genere, itinerum ad veram Juſtitiam obſidionibus, immenſiſque eorum qui illi defendendæ in Tribunalibus accurrerant, removendorum & diſtinendorum, artibus examinatos; ET, SI ID FACTUM, PALAM DIMISSOS IMPOSTORES REM OMNEM PER LUDOS ET JOCOS TRANSACTAM. ID VERÒ ITA SIT! unum, quod à nobili manu habeo, addo Generoſiſſ. Juvenes, quibus prior editio ſe commendaverat, eſſe quinque Pomeranorum Duces', Chriſtianum von Seele. Philippum II. Stedinenſem: Franciſcum von Meer, Franciſcum, Epiſcopum Caminenſem: Alexan-

K drum

drum von der Oosten, Philippum Iulium: Georgium von Waldt, Georgium: Fridericum von Bodewills, Udalricum.

In negotio controversi meri Imperii Reipublicæ Spirensis in Personas Camerales contra Petrum Denaysium (hic enim primæ disputationis author) scripta APOLOGIA operas suas elocavit AGGÆUS ALBADA, nomine Circuli Burgundici quondam Assessor; de quo, (excidit enim suis dignitatibus de Schwenckfeldianismo suspectus) antiqua MSSta. ad Ord. videnda: de auctore testis Besold. *in Thes. Pract. tit. Cammer Gericht.*

Et quia in Camerales Scriptores sermo incidit, non transeundus, NUCLEUS RESPON-

SPONSIONUM *cujusdam Imp. Cam. Advocati* Anno 1678. Spiræ editus: cujus responsiones Epistolares extractæ sunt ex Missivali, ut vocant, quondam *Jaochimi* WILLERI, post resignatum Adsessoratum Advocati (vid. nostra *ad Ord. Cam. pag.*205.) Altera ex adjectis Relationibus est defuncti Assessoris Burgundi, *Magnerici* BROCQUARD. Formulæ Processus Austrægarum, ex Musæo Advocati, ut omnia, temerè, & sine selectu, ut ex versicoloribus crepundiis purpura fieret, mutuo sumptæ; majori cum emptorum dispendio, quam scriptorum gloria.

At nullane Cameralibus de vasto opere ADRIANI GYLMANNI, sub Symphorematis titulo in quinque tomos (nam sextus à Wehnero longè post

additus) distributo notitia? qualem aliquem vel Gylmannum, vel Gylandrum vixisse, vel illud edidisse, nemo, aut non satis distincte, meminit: Figmentum vero esse, Illustris, & posteris, quamdiu Tribunali sua vita & honor constiterit, memorandus Assessor, Thomas Merckelbach, *apud Klock. tom. 1. Consil. 6. n. 94.* censuit. necessaria consignata à me *in d. Diss. de C. J. C. cap. VIII. pag.* 75. Et nuntium nobis de eo, fallor, si non turpiter! misit Goldast. *in Repl. pro Imp. cap. XI. pag.* 104. in verbis: Et
„ Decisionum sex tomos (quod
„ primum παρέργημα est) ante
„ hos paucos annos edidit Fri-
„ dericus Gylmannus (quod al-
„ terum) quæ ab Imperatori-
„ bus Carolo V. Ferdinando I.
„ Maximiliano II. & D. N.
„ Rudolpho II (quod ter-
tium)

tium) in Camera factæ sunt: "de cujus tamen fide dubitari "vidi. Et retulit mihi D. Gilc-"kenius quondam Episcopi "Herbipolensis Consiliarius, "& in Academia Ante-cessor, "in gravissima causa coram "Consistorio Principis agitata, "prolatam fuisse decisionem "ex Gylmanno: tum, de Con-"filii sententia, cum perscri-"beretur ad judicem Cameræ, "ut originalia inspiciundi co-"pia daretur, in iis plane di-"versam & contrariam senten-"tiam fuisse compertam & "Gylmannum manifesti falsi "fuisse convictum! Ego in re, quæ meri facti est, nihil decerno, placide addens, forsitan, non, ut oportebat, discreta opera inter se; duo volumina priora, à tribus sequentibus; nec, à quatuor, tertium; Itemque Relationes. Vota, &

Suffragia singulorum, à decisione judicum omnium &c. (quod quartum.)

Verum id aliquanto durius, quod margini sub lit. a illevit:
„ Extant etiam aliquot tomi
„ **Cammer-Gerichts Bey-**
„ **undt Endt Urtheyl** (sunt
„ Assessoris Christiani Barthii
„ tomi V) quæ tamen futiles
„ sunt, & nauci æstimantur.
Nollem hæc dicta, vel scripta; namque multa hic in conditione personarum, rerum, & æstimatione studiorum ab ipso peccata; quæ remittimus.

Anno LXXVII. sub inscriptione J.C. L.C. J. A. Francofurti prodiit *Processus Informationis* supremis Imperii Tribunalibus usurpatus, **Von Schreiben umb Bericht/undt Gegenbericht:** cujus litteræ nominis initiales non dissimulant esse Dn.

Ioh.

JOH. CHRISTOPHORUM LIMBACH, *Doctorem, Cam. Imp. Advocatum & Procuratorum*; nuper Sereniſſimi Ducis Brunovicenſis, in Regimine Hannoverano, conſiliis admotum.

IACOBO BLUMIO, famoſi *Proceſſus Cameralis* editori palam nuntiavit Bibliopola Spirenſis Iacobus Siverts, *in Præfat. ad Edit. Roding.* ann. 1668. in ſecreto plures; ſed perіculoſiorem, vulgus. *Ille ita*: verſatur in " propatulo, hominem quem- " piam ex dicta mea nupera " Rodingi editione, ea quæ " noviter addita fuerunt, eri- " puiſſe, & inter ſua, quæ mo- " litus eſt, tranſtuliſſe. parco " ipſius nomini, floret autem " alienis PLUMis & floribus " quos compilavit, & hortulo " ſuo antea ſterili meo cum de- " trimento intulit. *Alii* librum, " quantus ille eſt, prorſus ab eo

non profectum, sed Authorem, qui inde gloriam lucrumve, sive lauream in mustaceo quærere, tum non amplius necessium existimavit, Blumio ad edendum tradidisse, ut inde securus post tabulam Apelles judicia aliorum experiretur, suo præconio, & aliena inde quæsita fama contentum. *Prior* sanè prorsus injustam; judicantibus à nobis olim (de C. I. C. *cap.* X. *pag.* 95.) notatis utriusque libri Emblematibus; & in Rodingo ferè omnia diligentia accurata, practica, experientissima sunt: In Blumio, è diametro contraria, hinc & inde malè consarcinata, & in multis titulis ponderosi momenti nec versiculus; & sæpè non plura sunt verba, (ut ait Anton. Faber. *de var. nummar. debitor. solut. cap.* 21. *n.* 11. *pag.* 360. adversus Carolum Molinœum, *de Usuris*) quam errata:

ta: ut in Vindiciis pro Veritate & justitia Rei Iurisque Cameralis adversus errores Pragmaticorum, nondum editis, ante decennium sigillatim probatum ivimus, & sine cujuscunque injuria, ut spes est, probavimus. *Posteriores* non probabilem; & nollent prudentiores, ejus, qui latitare dicitur, Advocati famam adeò incorrecto libro onerare. Commentarium verò ad Recess. Imp. Noviss. qui circumfertur, defuncti GAMBSII esse, notissimum est.

Circa miserabilem Germaniæ Statum, & hinc deplorandam debitorum creditorum causam demonstrandam, pro Creditoribus, sæpe & ipsis jam miseris, contra debitores, quorum miseria sæpè plus fictionis, quam justitiæ & integritatis habet, intercessêre duo libelli: VERITAS INVICTA, Anno 1645

excusa: & IVONIS RENATI *verum patrocinium*; quos utrosque conscripsit PHILIPPUS PFLAUMERUS *JC. Advocatus Constantiensis & Uberlingensis*: qui &, ut non vano constat indicio in causa Compromissaria Rheinaviensi, & S. Blasii sub nomine ROBERTI WEISSII, **Rechtliches Bedencken** / rei juridicæ exhibuit.

Eâque occasione memorandum; INFORMATIONIS sive REFUTATIONIS *contra Deductionem Augustanorum Creditorum*, Spiræ 1671 excusæ in causa **Burgermeister undt Rath Evangelischen theyls der Statt Augsburg** / contra **der Statt Augsburg vermeynte** Creditores, Citationis &c. editorem esse IOH. PHILIPPUM SCHÆFFER, Campidonensem, Iuris Licent. quod litigium ab Illustriss. Senatu

natu Camerali 23. Oct. 1673. per sententiam finitum.

Jus Publicum etiam mentionem fieri jubet libelli, in quo cum venustate eruditio, hæc cum illa, cum utraque integritas & experientia, licet non sine aliquo affectu, junctim tamen pro salute Reip. certant, DIE GRUNDTFESTE DES H. RÖM. REICHS, **von Eitel Friderich von Herden vorgestellt.** de quo varii variè. Non enim desunt, qui nihil in hoc nomine fictionis agnoscunt; Virum Aulæ Saxonicæ Vinariensi addictum: alii ab HEYDEN appellant; & jam, ut confirmamur, auctoris nomini honorique proximum: reliqui, Consiliarium alium Ministrumve Saxonicum fuisse scire contenti sunt. Non habet res aliquid certi: Fuisse autem Cancellarium Brunsvicensem, *Jo-*

hannem SCHWARZKOPFF; ex celeberrimi Bœcleri discursibus testari licet. Ex aliorum: fuisse Consiliar. Saxon. *Dn.* HEYDENREICH; qui germanum generosiorem partum inter temporum successus adgnoscere non dedignatus dicitur.

Tractatûs *de Pace Religionis*, JUSTUS SPRINGERUS, serio Author dicitur, qui non est; nam id fictum nomen est: verum autem PETRI SYRINGII; ut ipse *vol. V. Disp. Basil.* 20. *th.* 12. & apud Arumæum *vol. II. Jur. Publ. disc.* 10. *d. th.* 12. confitetur.

SEC-

Sectio VIII.

De Historicis, pars prior.

NOminandi etiam hoc loco HISTORICI, priorum nostrique seculorum, quorum in vera nomina per transitum penetrare licuit:

GOBELINUM autem PERSONAM, *Decanum Bilefeldensem*, *Cosmodromii* sive *Chronici universalis ab orbe condito ad usque suam ætatem* verum authorem esse, non PIUM II PONTIFICEM, convincunt eruditissima testimonia Henrici Meibomii Antiquitatum Germanicarum peritissimi, Edit. Francofurt. de Anno 1599 præfixa. Eundemque esse adserit, Vir in æstimandis ejuscemodi Scriptis (& præcipue hoc, quod mediante Horario Temporum Gobelinum al-

allegante, Virum Romanæ Catholicæ Fidei aliàs addictissimum, ob Historiam S. Catharinæ, ut novitiam, absurdam & ridiculam in dubium vocatam, magnis discriminibus, cum eapropter ejus Scholia in Hymnos Ecclesiasticos à Theologis Lovaniensibus inter libros vetitos in Catalogo Expurgatorio numerarentur, objecit) accuratissimus Georg. Cassand. *in Schol. ad Hymn. Ecclesi. inter ejus Opera, pag. 278.* & *in Epist. XIV ad Molinæum in med. pag.* 1095.

CHERSONESI CIMBRICÆ ANNALES laudatissimos, publici juris fecit JONAS AB ELVERFELDT, Eques Holsatus; qui non alius, quam Produx Regius HENRICUS RANZOVIUS, ob alia ab eo in eminentioribus studiis edita scripta, illustrissimæ famæ.

EPITOMEN RERUM GERMA-

MANICARUM, Historiam Belli Germanici XXVI annorum succincta, diligenti, sed partes non dissimulante, ratione, pandentem. PAPPUM genitorem habere, certum est; prænomen illi LEONHARDTO; teste Dn. Stirn. *de Constit. Princ. pag.* 364. qui præivit diligentissimo, styli venustate, & commentandi facultate certe Romanis aliquibus comparando ADOLPHO BRACHELIO, feliciori, quia & de Pace huic scribere contigerat; quem secutus CHRISTIANVS ADOLPHVS TVLDENVS, prolixior, non nitidior, scriptor, suæ Confessioni nimium addictus juratusque; unde immodicum in partes studium, & in alios infames narrationes; rem quoque suæ factionis apud integriores non mediocriter labefacientes, & stylus molestus: deni-

denique hiſtoriam ad Annum LXXII continuavit HENRICUS BREWER, *Juliacenſis*, in curioſa oratione, narratione diſſoluta, hilari, & juxta merum animato genio, ſui & Reipublicæ incuriosè negligens; cum tribus tomis Politicorum, ſive Actorum Publicorum, quos ſuo in litteras amore ductus edidit laudatiſſimus *Dn.* KINCKIUS *Colonienſis*: neque procul abeſt, ut de his tribus in ſenſum Guſtaphi Adolphi, Suecorum Regis, de Pappenheimio, Tillio & Wallenſteinio, apud Waſſemberg. *Flor. Germ. Edit. Amſtel. pag.* 306. cenſentis, judicetur. Panſa etiam eſt Hiſtoria ad Ann. LXXXII. à DN. VALCKENIER, quæ examinari hoc loco, ut fateor, alieno dedignatur.

Ejuſdem funeſti tricennalis belli, ex cujus initiis orſi ſunt

Pappus & *Brachelius*, Hiſtoriam à nugis & falſitatibus *Eberhardi* WASSEMBERGII, in Floro Germanico poſteritati impoſitis, maxima libertate ex militari experientia vindicavit Author Adnotationum & correctionum libro in Edit. Amſtelod. Anno XLVII adjectarum; quarum & author, & rerum geſtarum teſtis eſt (ut Bœclerus memorat:) Illuſtriſſ. COMES DE FURSTENBERG, *Generalis Vigilum inter Cæſareos Præfectus.*

Funeſti Belli Hiſtorias, ſequitur altera, deſideratiſſimæ auguſtæ Pacis: nimirum, HISTORIA PACIS GERMANO-GALLO-SVECICÆ, MONASTERII ATQVE OSNABRVGÆ TRACTATÆ, ET ANNO MDCXLIIX PERFECTÆ: Irenopoli, Anno LXXIX. florido ſtylo, decoraque fide ac libertate, eloquio

quio tamen ſatyrico magis, quam hiſtorico, ſæpius valde amarulenta, parentibus in belli paciſque negotiis tractandis admiſſa peccata, vitia, errores graviter objiciente, induſtria, rebus tractatis ſe inter connexis, pandit *Dn.* TOBIAS PFANNERUS, *Sereniſſ. Saxoniæ Ducis, Lineæ Gothanæ ſecretarius*; cujus honorabile nomen etiam Liber *de Diverſis Principum Germaniæ Gentibus*, cui iſdem ſtylus, amœna docendi ratio, & judiciorum dexteritas eſt, erudititiſſimis commendat.

FASCICULUS TEMPORUM quod ſit WERNERI ROLEWINCK ſive **das Bündtlein der Zeit**/ præter teſtimonium Goldaſt. *lib. V. cap.* 1. *pag.* 553. Chytræ. *de Lect. Hiſtor. pag.* 515. probat & Gryphiand. *d. l. c. XV. n.* 15. ex multis fabuloſis, fictis

&

& falsis narrationibus colligatus, parvoque merito dignandus.

Cum eodem, nescio, an non idem? est AUTHOR HORARII TEMPORUM, sub hoc titulo non; FASCICULUS autem in duobus Exemplaribus, quorum alterum, certe pretiosissimum, penes me est, notus; qui, ut ad Gobelinum notatum, *Cassandro* magnas difficultates causatus est; de quo ita ad Bonavent. Vulcanium, *Epist.* XIII. *pag.* 1093. & Joh. Molinæum, *Epist. XIV. pag.* 1095. scripsit:
" scrupulum de vulgata Catharinæ historia, primus mihi
" injecit, vel certe adauxit,
" Auctor Horarii Temporum,
" qui summa diligentia ex variis scriptoribus historiam
" collegit, &, quod maxime
" probandum est, auctores suos,
" unde quodque desumpserit,
" indicat; de quo authore pau-

" ca

„ ca adjicienda putavi: Ei no-
„ men est NICOLAUS CLOP-
„ PER, vixitque sub Ann.
„ Dom. MCCCCLXXII
„ ac in Monasterio Endomensi
„ Canonicus Regularis, opus
„ hoc amplissimum & laborio-
„ sissimum conscripsit, horta-
„ tu maximè & subsidio Nico-
„ lai Clopper, Viri sibi cogno-
„ minis & Adgnati, Decani Ec-
„ clesiæ S. Gudelæ Bruxellen-
„ sis, cui & opus suum inscri-
„ psit, cujus operis legendi co-
„ pia fuit; &c.}

JOHANNIS TURPINI, *Archi-Episcopi*, ut se appellat, *Remensis*, *Historiam Caroli M.* Scriptoribus Rerum Germanicarum hodiè à Reubero *pag.* 67. insertam, falsitatis & ineptiæ ream agit Joh. Gryphiand. *de Coloss. Ruland. cap.* 13. 14. 15. & 16. Authoremque esse suspicatur, *cap.* 15. *n.* 1. ROBERTUM, Mo-

Monachum in cella S. Remigii Episcopatus Rhemensis: inductus, tum propter inepti styli similitudinem, cum alio ejusdem scripto; tum propter fabulas de Ense inviolabili, de Gothefridi Ducis admirando ictu, quo Ammiralium Babylonium medium dissecuit, aliaque miracula, utrique libro communia.

Quæ libelli ineptia, sicut eruditiss. Gryphiandro ansam præbuit *d. c. XV. & seq. cap. XVI.* de Scriptoribus Romanzis, ROMANAS dicimus, venusto discursu judicium exhibendi: Ita mihi eadem, ad detegenda nomina otiosorum ingeniorum, quæ tantos impenderunt ad detinendos otiosos lectores, labores, ut operose dicantur lusisse: Pauca aliquid ex vero afferunt.

SE-

SECTIO IX.

De Scriptoribus Fabularum, quas Romanas vocant; & de Maleficis.

PRimogenitus ROMANARUM FABULARUM partus eſt incondita proles, liber peſtilens, corrumpendæ juventuti excretus, AMADÆUS, ſive libri AMADISI: de quo Lipſius *in Not. ad lib. 1. Polit. in fin.* Camerar. *lib. 1. Medit. Hiſtor.* 82. Gryph. *d. l. cap.* 16. *n.* 8. Hiſpanum fuiſſe authorem & Hiſpanicè conſcriptum notorium: quis autem ille fuerit? omnes ſilent, & verò nomen intercidiſſe putant: cui ſententiæ intercedit authoritas Ant. Auguſtini *Dial. 2. Antiq. pag.* 16. ex teſtimonio Luſitanorum, VASCUM LOBERAM, nominan

nantis: & Laurenbergii; Aulicum quendam Hiſpanum, Magicæ rei callentiſſimum, ſub hoc involucro artes Diaboli propagare ſatagentem, Mahometanum illum, vel Saracenum; Dæmoniacum & Dæmonomaniam profeſſum; Librum vero ſub Henrico II Gallorum Rege, noviter exornatum fuiſſe; III. *Hiſtor.* 87. Subit omninò memoriam: an infamis AMADISI; & D. FAVSTI evidenter diabolicorum &c. lectio, juxta alia non atrociora, ſufficiens ſit ad torturam indicium? Reſponſum (nam in hiſce ſæpius torquemur) *Amadiſium* plerarumque Aularum deliciis ſepoſitum, & ex inceſtu cum ineptiſſimis cogitationibus miſerrimis amatoribus commendatiſſimum, foro & jure pene non exiiſſe: *Fauſtum* vero cum gratia & privilegio editum, (abeat autem

autem in malam rem nefandus nebulo Typographus, qui hæc suo scelere, ut sæpius contingit, fronti illinivit) bonisque Auctoribus allegatum; Autumn. *in Collat. Jur. Gall. & Rom. ad l. 3. C. de Maleg. & Mathem.* (ita; ut ad supplicium raperetur, ignique cremandus traderetur; sed non in consequentiam) non indecentis; neque puniendæ lectionis esse (quod nollem tam Illustri Consilio excidisse) adeoque nihil prorsus ad torturam hinc ritè adferri; nisi professio esse debeat? qui illius complexus? non dixerim.) Vid. Dn. Ioh. Otto Fabor. *Racemat. Crim. ad tit. de crim. Stellion. pag.* 27. Nescio, an homines crediderint, vel non crediderint? maleficos-magos dari? & inde effugiis excusationes quæsitæ? Quis autem hic modus procedendi usurpandus? religiosus,

cau-

cautus , solers , & lenis.

Exemplum neglecti vel observati moniti insigne vide, in Actis *Ludovici Gaufridi*, & *Magdalenæ Paludanæ*; in quibus de " vera fama dubitatum (Gra- " mond. *lib.* I. *Histor. pag.* 22.) " pleraque tamen temerè vul- " gata, non deficientibus, qui " Parlamento Provinciæ im- " putarent vanæ credulitatis er- " rorem. Quæstio facti erat, " & tamen ultrici flamma vitæ exempti præstigiatores: An convicti? an confessi? videbimus: digna res quæ monito sit præcipitibus Arrestis non præcipitandis. Res ita se habet: Contigit illo eodem anno " (1610, an 1611? illud vero- " similius) decantatissima Hi- " storia de Ludovico Gaufrido, " cacomagiæ infamato, deque " Magdalena Paludana illius " præstigiis correpta à Dæmo- "

L „ ne.

„ ne. Ea res vero, ut totam
„ Curiam, ſic præſertim ipſum
„ Peireskium admodum ſolici-
„ tum habuit, qui univerſam
„ pene hiſtoriam litteris pro-
„ lixis deſcripſit. Ac pro tem-
„ pore quidem ipſo in eadem
„ cum *vulgo* opinione fuit,
„ movebantque præſertim i-
„ pſum *ſtigmata* illa inſenſilia
„ corpori utriuſque inuſta, &
„ Cacomagiæ credita indicia:
„ at dubitare poſtmodum cœ-
„ pit, num in toto negotio
„ *impoſtura* quædam, aut *ſtupor*
„ *animi* latuiſſet. Placitum ta-
„ men ſemper defendit, quo
„ Curia magum cremari juſſit:
„ quippe qui aliàs ſacroſancta
„ Religionis myſteria libidino-
„ ſus peſſum dediſſet. Ajebat
„ quoque, tametſi Magi non
„ tantum habeant *cum Dæmone*,
„ quantum putatur, *commer-*
„ *cium*; nihilominus pœna affi-
cien-

ciendos, ob pravum affectum, “
quo desciscunt à Numine, & “
Cacodæmonem implorant. “
Sic, licet *factis unctionibus non* “
transferantur reverâ in eas Sy- “
nagogas, in quibus nihil non “
patrent nefandum; punien- “
dam tamen voluntatem, qua “
id appetunt, seseque operi ac- “
cingunt. Quod permovit au- “
tem ipsum, impostura fuit, “
qua non multò pòst Massilien- “
sis quidam Sacerdos accusa- “
tus magiæ fuit, prodente “
quodam Dæmone, quem “
Gaufridus dicebatur in mu- “
lierculam intrusisse. Is quippe “
judicio absolutus est, sed cor- “
pore tamen toto interpun- “
ctus, ut designata à Dæmone “
conquirerentur stigmata, “
quæ deprehendi nulla potue- “
runt. Tanto verò magis rem “
vocavit in dubium, quan- “
to post tres proximè annos “

„ accepit à Winghemio, simi-
„ lem historiam contigisse in
„ Flandria, hoc est, interpun-
„ ctum toto corpore Canoni-
„ cum quendam, qui tamen
„ denique habitus fuit inno-
„ xius. *Documentum sane insigne,*
„ *ne facile adeò fides habeatur Dæ-*
„ *moni, quem Scriptura S. appellat*
„ *patrem mendacii; sive muliercu-*
„ *læ, quæ partim nativa imbecillita-*
„ *te, partim vehementia vaporum*
„ *cerebrum exturbantium, partim*
„ *malitia, aut odio, partim con-*
„ *cepta, innutrita, defixa altum o-*
„ *pinione, imponere facile potest.*
„ Quod ad *stigmata* illa spectat,
„ hæsit: num revera essent notæ
„ Cacomagiæ? idque præser-
„ tim ex quo agnovit, rem vo-
„ catam in controversiam à
„ Martino Delrio, aliisque vi-
„ ris impense doctis. Fortè e-
„ nim posse esse à natura, perti-
„ nereque ad singularem Ele-
phan-

phantiaseos speciem; aut sal- "
tem posse ipsos Magos eas si- "
bi, quasi cauteria inurere, ac "
perturbatæ menti defigere, "
inustionem illam perinde re- "
ferendam ad Dæmonem, ac "
referre solent unguenta, quæ "
ipsimet parant & inter se "
communicant, confisi, se ipso- "
rum vi ad maligna illa Conci- "
lia transferri; Gassend. *lib.* II. "
pag. 190. *& seqq.* Quæ in usum & judicium Judicum Criminalium, Advocatorum & Philosophorum formandum, & arbitrium informandum, serio & justo motu addidi; qui, quanta levitate hinc; illinc austera tyrannide procedi soleat ex Parentis mei, JCti in his Processibus & fiscalium querelarum narratis librandis, judicio, sine controversia, dum viveret, maximi & solertissimi Dn. FRIDERICI DECKHERRI,

Profess. Pandect. in Academia Argentinensi & diversis. Imper. Stat. Consiliarii, & propriæ forensis consultationis actis monitus, & sæpè territus. Verum ab hac digressione utili, in viam!

Econtra soboles amœnissimi ingenii est Historia SOPHONISBES AFRICÆ, à Zæsio Germanicè versa, & Christinæ Suecorum Reginæ dedicata: quæ vel una detectione fraudis circa miracula à Gentilibus usurpatæ, ut de venustissima inventione taceam, illustris esse meruit; magis autem ob ingenium, filia in omni scientiarum genere exercitatissimi JOHANNIS GEORGII TRISSINI, *Vicentini Itali.* quem hoc elogio decorat Illustr. J. A. Thuanus *tom. I. Hist. lib. VI. pag.* 200. *circ. fin.*

Historiam & res gestas MAXIMILIANI I. IMP. in historia

ſtoria Equitis THEURDANCK comprehenſas, alii aliis tribuant: veriſſimum cenſeo, juſte glorioſiſſimo Cæſari laboris honores ſubtrahi non poſſe. Licet enim id obſcurè teſtetur Gerard. de Roo, *lib. VIII. Rer. Auſtr. pag.* 315. & Conrad. Decius à Weydenb. *in Præf. ad eund.* Omni tamen exceptione majus eſt, teſtimonium à Dno. Placc. *An. n.* 355. allegati Sebaſt. Franken, hiſtorici coævi: & magis, Joh. Cuſpiniani, individui ejus Comitis, Medici & Hiſtoriographi, quem veritas latere non potuit, *in Hiſtoria vitæ Ejus pag.* 486. *Edit. Francof. de Anno* 1601, à qua tamen Editores libri ſubinde manus abſtinuiſſe, non adfirmaverim. Quo vero in ſtatu ipſe liber & olim fuerit, & hodie ſit, in Auguſtiſſimi Bibliotheca Vindobonenſi, videndum in Ill. PETRI LAMBE-

CII, *Bibliothecarii Cæſarei*, Commentariis.

HERCULEM & HERCULISCUM &c. magnæ molis fabulam, in qua plus largitionibus erogatum fingitur, quam avara potentiſſimi Principis gaza ſibi aſſerere auderet, non negante principio libri matutinas ad Deum preces fundente, & univerſo complexu ejus, Theologi filium & nepotem eſſe, dudum exiſtimatum: Fictor eſt Superintendens Brunſv. Dn. ANDREAS, *Joachimi Frater*, BUCHHOLZ.

SYRIACA ARAMENA felicior; vita pluribus tomis deſcripta: amator ex Auguſtâ Selenica ſtirpe. Sereniſſ. Principe Dn. Dn. ANTONIO ULRICO, ter incluto *Brunovicenſium & Lunæburgenſium Duce* non indignus labor, & amores regii.

Satyrici illuſtris Barclaii, qui

ſe

ſe EUPHORMIONEM LUSININUM appellavit, in part. V. continuator erat ALITOPHILUS, cum veritatis lachrymis, Johannem Barclajum, amœniſſimi ingenii virum, & quem, ſuo merito, omnis elegantiæ compendium, Forſtner. *ad Tacit. lib. 2. pag.* 232. colit, aſſecuturus, MORISETUS legitur, non MORISOTUS, in Ejuſd. Forſtner. *Epiſtol. pag.* 131. Invito me hercle, in aliis ad ſtatum Rei Germanicæ directò ſpectantibus, teſtimonio; ut ejus Epiſtola Apologetica teſtatur; & umbras tanti Viri publicationi illarum Epiſtolarum reſtituras, quis dubitat? Aliter ad Amicum ſcribentis, aliter publicæ Europæ luci ſecretiores animi ſui ſenſus aperientis: Videant itaque, quantum authoritatis conciliandum illis Epiſtolis, quas tam inſigni-

bus a moribus deperimus! Sed quod ad *Alitophilum*; nunc magis puto, Typographum in cudendo nomine errasse, legendumque MORISOTUS, cujus Orbis Maritimus, magna cum celebritate inter Opera Grotii, Seldeni, Graswinkelii, Strauchii, Loccenii, Stypmanni, jura Maris persequitur.

Inter Satyrica Scripta hodie etiam censeri meruit HEUTELIA, sive Descriptio Itineris à duobus Germanis per Helvetiam confecti. Exules, ut vocantur, GRAVISETHUS, *Nobilis Bernensis*, qui satyræ author, & notissimæ in Suevia Familiæ infelici Besoldiana affinitate claræ, D. BREITSCHWERDT. Adjecta est clavis, sed sane pauca reserans: addamus, quæ conjectatu non difficilia, & partim aliunde comperta: *Tirceingum*, esse d. Würtem-

tembergicum Breitschwerdt; qui & *Latigladius* appellatur: *Boltarigiam*, Balliage de Lausanne: *Cleromagum*, St. Gallen: *Castelloburgum*, Wifflisburg: *Cogentium*, Theodorum Zwingerum: *Corinos*, Norimbergenses: *Dilmunum*, Milden: *Genisferum*, Feringerum: *Geirocampum*, Königsfelden: *Galenum Sibaritem*: & successorem regium (*pag.* 218.) Jacobum VI Regem Angliæ: *Balladin*, Davidem Rizium: *Pompeium Nakorium*, Ducem Rohanæum: *Ducem Guessanum*, Carolum Burgundum: *Pearum*, Davidem Paræum: *Tasibrium* & *Firbatium*: Fabritium, *Transcaucasistas*, Italos: *Zollhemium*, Molzheimium in Alsatia: *Druidam Aviburgensem*, Johannem Schmidium, Theol. Doct. & Prof. Argentinensem: *Ramuthum* & *Thamurum*, Murten. &c.

Ipſum autem mendacium ad ſtupendos ictus & caſus, in libro Rhytmico, das HELDEN-BUCH genannt / narratos, obſtupefieri credo: quærunt in Fabula aliquam priſi Idiomatis Germanici ſive Francici notitiam Publici quoque Juris Doctores; quia ex antiquiſſimis temporibus ad nos pervenit: (vid. Freher. *in Comment. ad Conſtit. Karoli III. de Expeditione Romana ſub lit. g. ÿ. & alibi paſſ.*) Autumant etiam aliquid veritatis ſubeſſe: & multa vicini Vangiones de hac loquuntur: quod non affirmo. Fortiſſimæ ſcil. fictionis narrator tamen creditur WOLFFRAMUS AB ESCHENBACH.

Sed his derelictis, ad ſeria, ſaltem minus ludicra & jocoſa, utut non minus ficta, abeundum:

Sectio X.

De Relatoribus ex Parnasso, felicibus & infelicibus.

TRajani Boccalini, *Relationes ex Parnasso* (ſpeciatim earum centurias, primam & ſecundam) non Cardinali Cajetano adſcribendas, ſed illi ipſi vindicandas, teſtis eſt incomparabilis Viri in Politicis prudentia non in illis ſolum, ſed vel maximè in ingenioſiſſimis Notis in Tacitum, à Republica Veneta Chriſtinæ Suecorum Reginæ donatis, & nunc Italico Idiomate Coſmopoli (Genevæ, ut videtur:) typis mandatis: teſtatur conſonans ubique ingenium, lepor & interpretationis profunditas, juncta cum conſtantiſſima & illæſa fama. Poſt, ob Hiſpanicæ Monarchiæ libera-

raliorem censuram & exagitationem illi exitium improba sicarii, ab Hispanis, ut creditur, subornati manus, in foro S. Marci Venetiano intulit, *Caji Cornelii Taciti Martyri*!

Quod *Lapidem Lydium*, den Politischen Probierstein / concernit; ejus scriptis sæpe sine, sæpe cum nomine del *Pietro de* PARRAGONE adjectum, *Cardinalis* CAJETANUS author est. Id precor:

Indoleant luctuosis vitæ ejus mortisque fatis lachrymis stipendiariis Politici, & justis cineribus ejus persolutis, victimas insuper ipsi cædant, ineptos, absurdos & furiosos homines, qui, subrepto *Boccalini* nomine, in cudendis famosis libellis, & scelestissimis invectivis, abutuntur: Addant & illos, qui ingenioli sui exerementa sub eodem, & *Relationum* nomine occu-

cu-

culentes, nisi deprecentur, ostiatim stipem petere, & cum sacco per Parnassum pontificare, stercora pro auro venundantes, prehendentur.

Excerpta ex Actis Senatus in Parnasso, Apolline Senatum habente, Coss. Liberio Germano, & Desiderio Gallo, de gestis adversus nonnulla capita dissertationis Politicæ de Tractatibus inter Regem Christianissimum & Carolum Lotharingiæ Ducem, Anno LXIII. edita; à nonnullis, malè omninò, sub præscriptione: *De Jure Galliæ in Lotharingiam*, evulgata sibi, repudiato hoc titulo, vindicavit Celeberr. BOECLERUS: quod
" enim non statim nomen ap-
" posuerit suum, ea caussa fa-
" ctum esse existimari oporte-
" bat, quod eliciendæ judicio-
" rum libertati magis ita con-
" venire videbatur. Statim ta-
" men

„ men decrevit, ultrò manife-
„ ſtare, id eſt, legi parere quam
„ ſibi ipſi dixerat, ne quid un-
„ quam ſuppreſſo nomine ab
„ ipſo exiret. *ex Epiſt. ſive Præfat. pag.* 2. Cæterum de Negotio ipſo olim lepide *Hugo Grotius*, cum res turbaretur, ad Jacobum Puteanum Francofurto Anno XXXIV in hunc ſen-
„ ſum ſcripſit: Adverſus Lo-
„ tharingum videmini mihi
„ non multo aliter agere, quam
„ is, qui, cum trabe caput al-
„ terius percuſſiſſet, ei, ſibi ut
„ caveret, inclamabat. Poſt
„ vim non deerit juris ſpecies?
Epiſt. 168. *pag.* 362. Ut autem jure, ut armis, ut transactionibus controverſia acta geſtaque ſit? Vid. informantes Gramond. *lib.* X V. *Hiſtor. ad Ann.* X X V. Miniſter. Card. Richelii *lib.* I X *per tot.* Pacta Gall. *apud Mazarinéum*, Tractatus Pacis Pyre-

renéæ, & Noviomagensis.

Ex eodem Parnasso, sed infeliciter, *de Scriptoribus Prudentiæ Civilis novissimis*, ad Senatum Eruditorum retulit, *Eubulus Theosdatus* SARCKMASIUS, toti Germaniæ notus: In quo libello, sicut multa ingenuo studio, & cordato sensu, prodita sunt, ita non poterat non opprimi, qui in negotio judicandi operoso, contra viventes, quorum Censura difficilis, citra vocationem legitimam, immixtis hinc inde Scabiosis personalibus, ut vocant; non alia, quam sua vi nixus, non sine ambitionis specie, versari voluit. Quamvis hoc illi invidendo solatio; ex Viris tum in judicium (quod tamen in generalibus, ut Pragmatici loquuntur, Articulis se continuit) vocatis, aliquos magis se suamque famam, animorumque præcipitando

tando præcipites motus, censuræ exposuisse in se defendendis, quam ille exposuerat in judicandis. En! atrox & horridum scriptum, sub emblemate: *Canis sub fustem remissus*: fulgur ejus quem proximè nominavimus; affectus impotentissimi! Porro castigatus est *à Labrone à* VERASIO, in Satura Sarckmasiana publice detecta: quem ipsum *Schurzfleischium* fuisse, amico, nihil enim similitudinis vel in animo, vel stylo, attestatur, Burgoldensis credidit. Alter *Petrus* NASTURZIUS, de Judiciis Sarckmasianis, multa etiam verè, pro salvanda eruditi seculi & amicorum publica & prospera æstimatione, oratione nec dura nimis, nec plus, quam rei status exigebat, mansueta & molli commentabatur, dignitate Senatoriâ in Patriâ, & egregio apud exteros memoria

riæ cenſu illuſtris, *Joh. Ludovicus* PRASCHIUS; cui de Bono Cive Φιλοσοφήματα cum compluribus aliis Philoſophia Moralis debet. Hæc acta palam: Continuavit tamen illis procellis non territus, aut confuſus, Judicia Sarckmaſiana *Galliottus Galiacens* KARELSBERGIUS, *Teutoburgenſis*, eodem animi ſtylique robore; an audacia? Ubi ad Tribunal Cenſorium vocati; Feldenus; Loccenius; Piſetzkius; Heſenthalerus; (ſervo conſtitutos ab ipſo ordines) Gockelius; Brandiſius; Felcoingerus; Textor; Winckelmannus; Teutoburgius; Relfendſo; ab Efferen; Schmidelius; Multzius; Mylerus; Author Mediorum Pacis in Imperio conſervandæ; morientis Poloniæ; conſilii pro redintegrando Polonorum Regno; Auberius; Autor Reginæ Chriſtianiſſi-

nissimæ jurium in Brabantiam; Grafwinckelius; Klenckius; de Roy; Hobbesius; & Scharockius: à nemine alio, nisi nominatissimo *Conrado Samuele* SCHURZFLEISCHIO: quæ, sub tunica acta, scriptis ad nos pervenerunt: An autem fugitivarum animadversionum in hæc judicia scriptarum ipse Author sit? me latet; nam esse, nequaquam crediderim. Seditio minori, quam creditum, mora, oppressa; & ultima prorumpens, honeste cohibita fuit!

SECTIO XI.

De Historicis, pars altera.

INter HISTORICA: *J.* GUALTERII, *Chronicon Chronicorum Politicum*, nomini plerique adimunt, substituto ex Conring. *Bibl. Aug. pag.* 72. *Jano* GRU-

GRUTERO. Qui salvari librum Gualthero volunt, huic eadem, quæ mox memorando Carioni adversabuntur, fata augurantur; Chronicon ipsum à Gualtero profectum, secutis postea additionibus omnia Grutero attributa; cum tamen ille ad esse contulerit, hic ad benè esse; illi genitor libri, hic in justum volumen educator, extiterit.

Johannis CARIONIS *Chronicon*, tenue opus, natalibus suis fortuito excidit. Poppelinierius ex Epistola Dedicatoria à Peucero præfixa omnia habere videtur; ita enim ea loquitur: Occasio nominis hujus inde " extitit, quod cum *Joh. Carion* " Mathematicus, ante annos " quadraginta cœpisset conte- " xere Chronicon, & recogno- " scendum illud atque emen- " dandum, priusquam prælo " subiiceretur, misisset ad *Phi-* "

" *lip-*

,, *lippum Melanthonem*, hic, quod
,, parum probaretur, totum ab-
,, olevit una litura, alio con-
,, scripto, cui tamen Carionis
,, nomen præfixit *&c.* *in præf.*
pag. 21. Sane libellus Carionis penes me integer est, paucorum dierum labor, superiori seculo à lituram unam non ferentibus in lucem datus: Et ipse *Peucerus* in Edit. Francof. modestiam soceri præteriens in Anno 1594 non ejus solum, sed & suum nomen prolixo jam operi præscribere voluit.

Catharinæ Medicéæ Reginæ Matris Vitæ, Actorum, & Consiliorum stupendam eamque veram narrationem, ut & *Casparis Colinii* Magni quondam Franciæ Ammiralii, vitam; conscriptas esse à *Jean de* SERRE, sive *Johanne* SERRANO, sive (quod sæpius prætuli nomen, SERRARIO, cujus mentio inter Place.

Anon.

Anon. N. 158. facta :) ex multis & probabilibus conjecturis, quarum ratio libris coæva est, mihi constat.

Sub eadem Catharina infamis lanienæ Parisiensis defensor *Michael Seureus, Eques Hierosolymitanus,* coram Ordinibus Regni Poloniæ fuit; adversus cujus defensionem contraria admodum virulenta defensio Anno 1572 sub nomine *Zachariæ* FÜRNESTERI, à Gallo quodam in Germania profugo edita est; qui est *Hugo* DONELLUS, *JC.* Replicarum vero, vel magis, *Præscriptionis* pro Monlucio, Episcopo Valentino, cujus nomen & pudorem ille admodum sugillaverat, author est, *Jacobus* CUJACIUS, *JC.* in hoc „ scribendi genere quidem non „ exercitatus, & aliis graviori- „ bus studiis occupatus, tamen „ amicissimo Viro hoc officium „ mi-

„ minimè denegare voluit, & „ interim, quid in ſimili argu- „ mento poſſet, luculenter o- „ ſtendit. Epiſtolæ ſub *ornatiſſimi Viri* nomine ad Staniſlaum Elvidium, ejuſdem argumenti ſcriptæ *Vidus* FABER *Pibracius*, majore cura, ornatu & artificio teſtimonio Thuan. *tom.* II. *lib.* 53. *pag.* 843. quem ſub nominibus *Petri* BURINI, qui Guilielmo Paponi inſcripſerat; & *Staniſlai* ELVIDII, pari vel etiam majori acerbitate, quam Fürneſterus fecerat, Epiſtolæ ejus autor proſcinditur, Galli refutarunt.

Narrationum cædis Ludovici Borbonii, hujuſque Principis Epitaphiorum compoſitor ex parte eſt & omnium compilator, *Henricus* STEPHANUS, *Pariſienſis.*

Les Memoires de la Regence de la Reine Marie de Medices, ſive, *Memoriæ Regiminis Reginæ Mariæ*

viæ Mediceæ viduæ Henrici IV. Gall. & Nav. Regis Parisiis Ao. 1666 editæ scriptorem *Cardinalem* RICHELIUM habere; ex justis fundamentis dicuntur in Ephemerid. Erud. *Gall. XI. pag.* 137.

Author vulgatissimæ schedæ *Historias Amorum in Aula Gallorum Regia*, pandentis, sub titulo: Les Histoires amoureuses des Gaules, ou les Amours de la Cour de France, est Dominus DE RABUTIN. Vid. la Connoissance des bons livres. *ch.* 4. *pag.* 413.

Ministerii autem *Cardinalium* RICHELII & MAZARINI, unum authorem scripsisse minus accurate credidisse videtur Burgoldensis. Consentire enim volentem retrahit manifesta, styli, ingenii, judicii, & scopi, qui in utroque libro sane penitus diversus occurrit, discrepantia; & quemadmodum multum Hi-

ſtoriarum continet Richeliacum; ita plus acuminis Politici habet Mazarinéum; plus etiam Gallicæ ſagacitatis: Nec, niſi pleraque hiulca utrinque eſſent & deſtituta, deerat Conjectura, Mazarinum ſtellis STELLAM ambitioſe inſeruiſſe; niſi ejuſdem Cardinalis Secretarius SILLONIUS, ſive *Sieur* DE SILHON, dans le livre de Miniſtre d'Eſtat ſua ſibi monumenta reddenda nec aliis adſcribenda demonſtraſſet, quod jam factum!

Notarum vero *Politicarum* Richeliaco adſutarum quis ſcriptor? ignoro. Eſt in illis aliquis labor, licet malè de ejuſcemodi laboribus ominetur indignabundus Thuanus, *in Præf. ult. ad Libr. Hiſtor.* notas enim, „ quas Stulti Politicas vocant, „ ſuis Hiſtoriis quendam ad

ſper-

ſperſiſſe, ineptas ac frivolas, "
conqueſtus: à quo rarò, hic "
tamen plus declinando, diſſentiendum.

Neque, ut juxta viam moneam, Hiſtoriæ Bibliothecariæ conjectura defuit, de ipſo *Armando* RICHELIO, Galliarum maximo, in Pſeudonymorum Familiam adſciſcendo; cum adverſus Petri de Marca (Archi-Epiſcopi, cum alterum pedem in tumulo haberet, Pariſienſis) de Libertatibus Eccleſiæ Gallicanæ operam OPTATUS GALLUS inſurrexiſſet: de quo ita Paulus Fagetus, in ejus vita, intenſa, nec hîc adoptata, vel optanda, oratione, "
pag. 38. Eodem ipſo anno "
(1640) prodiit famoſus qui- "
dam libellus, *ſub Optati Galli* "
nomine, duo Volumina, *de* "
Libertate Eccleſiæ Gallicanæ re- "
cens edita graviter inſimilans, "

 ,, quod

„ quod ex eorum lectione
„ Schismatis periculum perti-
„ mescendum esset, cujus au-
„ thorem fore RICHELIUM
„ ambitione Gallici Patriar-
„ chatus atrociter (Marca,)
„ præsagiebat &c. & mox:
„ Postea editus est liber Con-
„ sensus Hierarchiæ & Monar-
„ chiæ inscriptus, qui larvati
„ illius Optati furiosam petu-
„ lantiam fortiter & eloquen-
„ ter retudit. Præparationes
„ dissensionis videat Lector in
G. B. Gramondi *lib. XV. Histor. Gall. post med.*

CHRONICI PARVI AUGUSTANI, ita allegant, quia nomen non præscriptum, **Von viehl undt maneherley Historien in viehl Landen undt Gegenden geschehen von dem jahr** 903 **biss auf** 1521 author dicitur *Conradus* PEUTINGE-

RUS,

RUS, JC. apud Gold. *d. l. lib.* IV. *cap.* 8. §. 3. *pag.* 473.

SECTIO XII.

De Poëtis; ubi Pan (Imp. Cæs. Aug.) filio auctus in Bucolico exhibitus.

IN POETARUM Anonymorum laborum censu collocandi *Libri tres Hieracosophiu*, *sive de Re Accipitraria*, Lutetiæ Anno 1584 per Typographum Regium editi; quorum licet in princ. libr. *Scævola* SAMMARTHANUS, autor laudari videatur; tamen illi merito (cum alter solius *Pædotrophiæ*, quæ etiam penes me, & ex ejus dono Melissi facta est, compositor fuerit:) adscribendi Illustriss. *Jac. Aug.* THUANO, ejusque judicio, & congenitæ venustati: uti ipse non solum non dissimulat in

lib. 11. *de vita sua pag.* 22. *&* 29. sed & laudati Melissi manus, ita
„ præscribentis: Ex dono Ja-
„ cobi Augusti Thuani, Æme-
„ rii, Consiliarii Regii, Aucto-
„ ris, cujus pater fuit Cancel-
„ larius Alensonii. Lutetiæ
„ 1584. Mense Quintili: testa-
„ tum facit.

PASTOREM FIDUM, Pastorale opus, ab Italis inter speciosissima & eminentissimi spiritus Poëmata locatum, *Baptistam* GUARINUM, lectissimum Equitem Ferrariensem effinxisse; ut & eundem, *Defensionis contra Jasonem Denorem, Cyprium,* sub nomine VERATI publicatæ authorem esse, memorat Thuan. *lib.V. Hist. lib.99.pag.* 102.

Commentarius in Satyras Persii, sub CORNUTI nomine ad ACRONEM pertinere dictus, neque repugno; sed quia ejusdem Cornuti etiam in Virgilium

No-

Notæ extant, ſubmitto: an non pro retinendo priori nomine etiam in Perſianis ſequentia valere debeant? Macrob. *lib. V.*
„ *Satur. cap.* 19. *pag.* 437. ita:
„ Hanc Virgilius non de nihilo
„ fabulam fingit, ſicut Vir aliàs
„ Doctiſſimus, *Cornutus* exiſti-
„ mat. & mox; ſed me pudet,
„ quod tantus vir, Græcarum
„ etiam doctiſſimus litterarum,
„ ignoravit Euripidis nobiliſſi-
„ mam fabulam Alceſtim &c.
„ A. Gell. *lib.* 2. *Noct. Attic. cap.* 6.
„ ita: Nonnulli Grammatici
„ ætatis ſuperioris, in quibus eſt
„ *Cornutus Annæus*, haud ſane in-
„ docti, neque ignobiles, qui
„ Commentaria in Virgilium
„ compoſuerant &c. add. Henr.
„ Ernſtii *lib.* 1. *Obſerv. cap.* 7.

Inter Poëtas dubito, an rectius inter Hiſtoricos referam *Anonymi Epiſcopi, ſive Abbatis libros tres de Henrici IV. Rom. Imp. expe-*

ditione contra Saxones (apud Goldaſt. *in Adj. Repl. pro Imp. pag. 20. & ſeqq.*) quos RUPERTUM, Goſlarienſem Præpoſitum, & poſtea Babenbergenſem Epiſcopium Anno 1075. in Regio comitatu ſcripſiſſe opinatus eſt, Goldaſtus: Quam verò opinionem revocavit, *in Diſſert. de Author. pag. 14.* „Quod „de Ruperto Præpoſito Go- „ſlarienſi adſcriptum eſt, nunc „muto, & nolim factum. „Quippe memoriam meam de- „cepit nominum Ruperti & „Rulandi initialis affinitas. „Rulandum autem quemdam „pro Henrico IV. Imp. ſcri- „pſiſſe in rerum geſtarum mo- „numentis legeram, inde ad „Ruperti conjecturam perveni „&c. additis tamen, de ipſo, „de Cæſare, de temporum injuriis, ſingularibus; quæ commendamus, etiam latitante authore.

thore. Caspinina *in Vita Henrici pag.* 283. scripsit quidam „ Carmine heroico bella quæ „ in Saxonia Henricus gessit, „ versu quidem triviali, (ut „ tempora erant:) quibus quis- „ que maluit scribenda facere, „ quam facienda aut facta scri- „ bere. Si quis & hunc incer- „ tum voluerit legere scripto- „ rem, operis quod tres conti- „ net libellos, initium hoc est: „

Henrici Regis volo dicere Prœlia Quarti, cum seq;

Carmina verò, si quæ unquam; veri Spiritus Poëtici, ingeniosissimarum inventionum, & tersissima eloquentiæ abhinc viginti pluribusque annis multa publicata, partim nullo, partim nomine per litteras initiales designato J. C. K. & C. K. ingenium Viri illustre famæ offe-

 runt:

runt: Is eſt Dom. *Joh. Chriſtianus* KECK, *JCtus*, *& Conſil. Aul. Badenſis, lineæ Durlacenſis*; Patria mihi, & aliqua neceſſitudine conjunctus, cujus alia quoque inviƈtiſſ. Imperatorem; Reges; Galliarum, Daniæ, Sueciæ; Electores, Brandenburgicos, Palatinos, Principes, Badenſes aliosque Heroës ſcripta exſtant. Quæ ſi uno in Volumine comprehenſa edita fuiſſent, haberet Orbis Eruditus ipſi maximam gratiam, & ille poſt exceſſum fulgentiſſimam gloriam. Sed illam mortuo rependere non licet, & hæc ſe ipſa major eſt; cineres ejus fatali omnibus urna captos memoria ſeculi componente. Ne autem omnia una perire ſinat poſteritas, & quis temporum proximis annis ſtatus; quis Regionum ad Rhenum; quis privatorum metus & ſpes irrita; terruerit homi-

nes

nes, vel levaverit quosdam (nam tales inventi sunt;)

Qui tacito mutos volvunt sub pectore questus,
Non ausi timuisse palam:

(Præcinente Propheta M. Ann. Lucano *lib.* 1. *Pharsal.* nimium ut putant veridico:)

Quoties Romam fortuna lacessit
Hâc iter est bellis!

Noscatur; reddo unicum Lectori Poëtæ, Virgiliani æmulum, carmen; quod est:

PAN FILIO AUCTUS BUCOLICON

AD

CUNAS REGII PRINCIPIS

Augustiss. Invictissimoque Imperatori Cæsari

LEOPOLDO

recens nati Anno. CIↃ IↃCLXXIIX.

PAN FILIO AUCTUS. BUCOLICON.

DAMOETAS. LYCIDAS.

DIc mihi, quale canis tam duro tempore carmen?
Nunc animi læti subeunt tibi, verbaque læta?
Aut, si non animi læti tibi, verbaque læta,
Qui canere omnino, Lycida, potes? Allata cultu
Ex quo rura vacant, octo numeramus aristas,
Tot vervacta magis Nam qui numeramus aristas?
Nulla fuit messis. Pecoris fugere magistri.
Impius omne pecus villanum miles abegit;
Upilio quid agat, rapto grege, quidve bubulcus?

Miles

Miles equos etiam rapuit, nec sprevit asellos,
Tardum animal, furesque sequens non passibus æquis.
Per centum villas nulla est gallina, nec ovum,
Nexa catenatim præterquam quæ parit anguis,
Sola casas habitans, ex quo cessêre coloni:
Nam nos hinc alii glaciales ivimus Alpes,
Pars Styriam, & rapidum Bojorum venimus Istrum:
Pars sumus, Hercynios ubi pandit Suevia saltus,
Suevia, væ miseris nimium vicina Tribocis!
Fæx hominum, pertæsa famem, dat nomina castris,
Panem armis quærens libertatemque nocendi.
Exactis apibus crabrones alvear opplent,
Alvear heu! cassura mellis, quod condidit olim.
Est usum mel sorte pari, cum nectare Bacchi:
Relliquiæ furum plenis periêre lacunis.
Horti vastantur: non asseruêre salutem
Arboribus sua poma, suæ non vitibus uvæ:
Utrasque excidit rabies horrenda latronum.
Pabula Vulcani quin nostra mapalia fiunt:
Est nihil ex plerisque super, quam postis adesus;
Effigiesque deûm & tot sæclis culta sacella
Non jam thure dato, sed nitro & sulphure fumant,
Quoque feram patriam redolet nidore tabacus.

Omni-

Omnibus hisne putem silvis tot crescere quercus,
Aut, si deficiant quercus, abiegna tot extent
Ligna, quibus reparent hæc rudera pace renatâ
Victuri? sed cura quidem manet ista nepotes;
Si tamen ipsi olim gaudebunt pace nepotes.
Quis carros, quis aratra dabit? Sunt igne cremata
Rastra, nec æs superest, redimatur ut usta supellex.
Æs omne emunctum est; onerumque vocabula crescunt,
Quæ capere insuetâ dum discimus aure, solutum
Rustica consumsit patrimonia mille minerval.
Præcisa agricolæ est lucrandi occasio nummi,
Et rerum pretiis inopes vexamur adauctis.
Scortea nonne vides ut me vix penula cingit?
Hanc tamen ah! quantis tauro palearibus emi!
Hæc tegumenta pedum sutori ut solvere possem,
Frumenti modius migravit, & amphora vini.
Frumentum hoc vinumque diu defossa tenebam,
Ne mihi surriperent fures: & miror, ad Orcum
Condita cùm magicis reperissent artibus, horum
Nil reperisse tamen. panis tria crusta salisque

Adde

Addere tres micas me jusserat augur Jopas.
Num custodierint hæc, nescio. Salva retexi
Ipse dein, vænumque dedi, ne nudus abirem.
Hic status est rerum patriæ, sic vivitur illic.
Quid mirum, si lætitiæ instrumenta quiescunt?
Præ lituis hilares ruris tacuêre cicutæ;
Nemo canit: nulli resonant Amaryllidis ignes
Utre cavo: pagi non Ambarvalia curant.
Nec sacra funeribus patrum polluta juventus
(Miles ab hibernis egressus febribus arva
Implevit, febres vacuárunt arva colonis)
Annua rite facit. mærent quoque voce repressâ
In campo volucres super ex animalibus unæ.
Sola gemit turtur, nulla exauditur acanthis.
Tristis alauda silet. Sua trux sub vespere sero
Omina bubo tonat. Lycida bone, quid tibi mentis?
Quid tibi nunc animi! Tu scis hæc cuncta, canisque?

LYC.

Quas mihi, Damæta, memoras, verbose, querelas,
Non equidem ignoro, miseror magis. ipse reliqui
Jugera bis centum pinguissima; quippe profundos
Condieram sulcos lætamine: messis eorum
Horrea rupisset. sed non mea mansit: & ipsa
Nunc inculta jacent, & habent vice farris avenas.

Eccui

Eccui poma ferent, missum genus Ausone terrâ,
Insevi quas ipse pyri? quis amygdala carpet,
Prunaque grata recentia, grata trahentia rugas?
Mala quis Armenia, arbusta aut quæ Persica quondam
Progenuêre domi virosa, salubria nobis?
Hirsutas quis castaneas, lapidosa quis intus
Mespila, quæque suâ primos ex arbore fructus?
Fur idem ille, reor, carpet, qui cætera carpsit,
Qui quoque nostra olera, & lactucas carpsit, & herbas.
Luxuriâsse quibus patrios cognovimus hortos?
Sed, quod acerbius est, nostris qui vescitur agnis
Helluo, qui nostris sua bubus edulia farcit.
Et botulis fumo extractis, pernisque suillis:
Omnia ea amisi. rapuerunt omnia fures.
Nam, mihi quæ patriis errabant montibus agni,
Montibus, heu! vanum queis dat concordia nomen,
Si super, atque boum numerus foret, unde replêram
Mulctras mane decem, sex sero, famelicus ervum
Non ederem siliquis excussum, ut cernis, & asper

Ante

Ante Jovem victus non me pro pane cibaret.
Ah! modo salva foret (sed enim despero) capella
Quæ procumbit ibi, & sensim languentius halat.
Divitiæ extremæ miseri! DAM. *quæ fascina perdunt*
Hoc animal grave (namque gravis tua capra videtur)
Quodve malum afflixit, Lycida? LYC. *num sit gravis, anceps*
Hæreo. namque caper custodit equile Tribuni
Insidiis pridem exceptus. Semel illa gemellos
Est enixa domi. Sed agi dein ubera cœptæ
(Fugimus interea) lac amisêre capellæ
Hinc hædi periêre siti. morientibus hædis.
Et nostrâ cessante fugâ, jam lacte recepto
Non iterum frustra pressavimus ubera palmis,
Mater & huc sospes venit: processit aquatum
Sic quoque heri saliens ad notum flumen Anisi;
Hei mihi, ne redeat luxato crure, verebar;
Tantos præcipiti saltus in littore fecit:
Et (nec eo inficias) hinc rejicienda fuisset.
Proxima nam fluvio, si quis violentius instat,
Cedit arena pedi, & ripæ male creditur altæ.
Sed nihil hoc nocuit; nocuit sorpsisse fluentum.
Hausit aquas saniemque simul, qua fluxit in amnem
Desuper ex arvis, ubi millia multa virorum

Semisepulta jacent. Sanie mox tussiit haustâ,
Et bis terque cavos flens lumina torsit in orbes,
Et simâ dominum respexit nare misella,
Procubuitque, datasque herbas gustare negavit,
Nec cythiso recreanda dehinc, nec flore salicti.
Nunc moritur, luctuque mori me mortua coget.

D A M.

Cùm tamen interea cantes, quæ gaudia curas
Dispellant, agedum, da nobis. Semper amici
Nam fuimus, neque te celavi, si quid habebam.
Magnum aliquid fuerit, quod cantus exprimat ægro.

L Y C.

Magnum utiq; & quò nil majus tibi fingere possis
Nec melius; si vis, cantando protinus edam.

D A M.

Ne canta, nudam, numeris sine, redde poësin.
Sæpe trahunt aures numeri, nec verba tenentur.

L Y C.

Nec sic officium tibi denego. quippe per Orbem
Fama diu nostri fert carminis argumentum,
Mirarique subit, te nuncia tanta latere.

D A M.

Me pudor exilii latebras irrepere dudum
Compulit, ignarum vasto quid in Orbe geratur.

Tu

Tu modo sta dictis, Lycida. LYC. *non, optime, fallam,*
Damœta; modo tute reponas sensibus imis
Quæ tibi narrabo; res est non parva, supinâ
Nec vult aure capi. DAM. *quæso, dic ante, quis auctor?*
Pondera metiri rerum ex auctore solemus.

LYC.

Auctor in incerto est; bona res, quicumque sit auctor.
Sunt tamen, è cælis qui dicant esse profecta
Nuncia, Mercuriumque fidem fecisse novorum.

DAM.

Sat suspendisti, Lycida, me; dic tua tandem
Carmina. LYC. PAN *ovium custos, ex sanguine divûm,*
Cujus uterque DOMUM *Sol tempore lustrat eodem,*
Ipse fide, virtute, opibus, Jove vix minor uno;
Adde per Amphrysum doctissimus ipse canendi,
Et verba ad numeros, numeros ad verba, ligare
Artifices priscos supra bonus, atque recentes,
Septa pedo patriæ quatuor jam lustra coërcet,
Bistoniosque lupos, inimicaque monstra, potentes
Arcendo meruit pecoris defensor haberi,
Cui par inter AVOS *per bis duo sæcula nullus.*

Vixe-

Vixerit; illorum quamvis per pascua laudes
Cuncta sonent, titulique haud uno cortice crescant,
Hic genus omne suum virtutum laude reliquit,
Pastorum hic hederas mutavit duplice lauro.
Huic cognatus uber fulvas submittit arenas,
Pro salè quas ovibus PAN *in præsepia spargit.*
Huic lac distendit matres, huic ubera matrum
Siccant capreoli stat pingui farta colostro
Spes gregis; impastus stabulum fremit ante Lycaon.
Tanta sed improlis corrumpit gaudia lectus.
Ter thalamum stravit magno Venus aurea PANI:
Tres CHARITES *uni fixerunt oscula* PANI:
Prima per Hesperium PANI *subvecta profundum*
Oceanitis erat, successit Oreades inter
Educta Alpinas. patriam sibi tertia jactat
Nupta Palatinos, Dryadum pulcerrima, lucos.
Optabat puerum PAN *ex amplexibus harum,*
Nec fuerant steriles, &, quid speraret, habebat.
Sed spes vana fuit. hir aperiore prieres
Ante diem, & gravidæ quoties sunt utraque factæ,

Vel

Vel mas non venit, vel statim est mortuus, Hæres.
Hæc incantando Mærin fecisse, vel herbis,
Damna putant; herbis, Mæris quibus ipse lupus fit
Quùm vult, pastorumque indagat ovilia late,
Raptandis inhians, si PANI *filius absit.*
Damna sed hæc Mæris per carmina, sive venena,
Fecerit, an proprio motu nos ira deorum
Punierit; dubium est. certum hoc, qua Vesper & Ortus
Tempora distinguunt, & in Afris Syrtibus, & quà
Arctos hyperboreum sicco pede circuit axem,
PANA *quod exsortem Natorum laxerit* Orbis.
Novit enim gregibus vim perniciemque minari
Non tantum quodcunq; genus terrestre ferarum,
Provectosve ætate lupos, ursosve, tigresve,
Aut semper pronos in regna aliena leones:
Triste sed imprimis animal procedere ponto
Bella quod indicat pastoribus, horrida bella,
Quod miseris Ovibus *tenero minitetur in ævo;*
Contra naturam per prisca exempla probatam.
Hinc pater ut fiat genita PAN *prole virili*
Præsidio septis terrorique hostibus horum,
Vota

Vota quidem ſonuere diu. non audiit æther
Vota tamen. fuit hoc paſtores unde dolerent.
Aſt hodie PUERO *vivace puerpera fertur*
ASTERIE, *triplici diſtinguens nomine ſidus,*
Et, niſi nata foret, regina creanda Dearum,
Exhilarâſſe PATREM. *Paſtores inde canori*
Oblitas artes recolunt, ſanctumque celebrant
Natalem, atque alio fœcunda Palilia menſe.
Lucent feſti ignes, & thus adoletur in aris,
Et pia ſaltantes portant munuſcula Nymphæ,
Omne genus florum, calathis, exceperis unum,
Qui patrios gravibus vitiavit odoribus hortos,
Candidus in foliis, in fundo decolor imo.
Dicitur ipſa favos Hyblæos regia Juno
Purificare malis, alimenta Infantis, ab herbis,
Peſtifero quarum ſucco nocet improba Colchis,
Eque ſuis mammis lac immulgere PUELLO
Fortunata dies, nox fortunata, per utram
Damnamur votis ex longo tempore fuſis!
Scilicet AUGUSTÆ *pignus memorabile* GENTIS
Fata feret ſecum dexterrima, læva fugabit.
Mars nihil, hoc PUERO *terris naſcente, nocebit,*
Tiſiphone nihil, anguineis armata flagellis.

Hunc

Hunc PUERUM PAN *sospes adhuc in*
septa reponet.
Quæ tradant moderanda viro post fata PA-
RENTIS
Pastores. Addit regni quoque signa futuri,
Quæ doluit Mœris huic quum donata videret,
Et, si non alibi turbâsset, mortuus esset.
Jam sagulum, jam pera tribus distincta
crumenis,
Formosumq; pedum puero datur, &, timor
hircis,
Flagrum. Quin Ararim terrens Hellesque
profundum
Fistula, quâ tenerum jam nunc terat iste la-
bellum.
Hujus forte sono grandes excita molossos
Emisit, millo armatos, inimica luporum
Albion, & vis lapsa canum de monte Pyrenes
Ad signum hoc lustra invadunt (fert rumor
utrumque)
Et lacerant monstra occursantia vindice
rictu.
Vos cunæ interea nostri salvete doloris
Curarumque levatrices, pacemque datura
Agricolis; sed quæ Regum quoque recreet
aulas:
Insignes ebeno cunæ nitidisque lapillis,
Ex silvis rivisque suis incognita nobis
Numinis AUSTRIACI *cultrix quos India*
mittit!
Salve chara Deûm soboles, amor unice re-
rum,

Tam

Tam solii quondam, quam nunc venerabilis arrha
Cunarum; mandræ restaurature ruinas
PAN *minor, ast magno* PANI *olim æqualis adulte!*
Salve, sisque diu, tuaque hostes coge fateri
Non nisi finito finiri stemmata mundo!
O qui crescentes æquabit carmine dotes
Spiritus, atque olim sat erit tua dicere facta,
PUSIO, *cum detonsa genis lanugo juventæ*
Tempore prima cadet! vagitibus acria pellis
Tympana vix natus. blandis extinguis ocellis
Fulmina, fasciolæque Tuæ Furias Eridemque
Plus gyaris atque ære ligant. firmata quid ætas
De te promittat? miracula quanta vir edes?
Quam sapiunt populi, quorum devotio placat
Muneribus vixdum demissum pignus Olympo,
Conciliatque sibi! nobis par suppetit ardor,
Sed rapuit Bellona, quibus, PUER *inclute, donis*
Exhibuisse tibi meritos poteramus honores!
Quod superest, unum, neque Mars extorserit armis,
Imperium offerimus nato tibi nosmet in ipsos:
Sis ovium, sis noster Herus, PUER *alme, gregisque*
Teutonici rector jam nunc assuesce vocari,
En tibi nostra ultro sese pomœria pandunt;
Herbida concedunt tibi mille novalia pastum;

Quod

Quod si quæris aquas, non desit lympha salubris:
Lympham Istro similem Rhenus, Nicer, Albis, habebunt.
Tandem (namque sequi pronum est, quorumque præibis)
Vepribus ex mediis, mediâque ex morte, quietas
Duc pecus in caulas miseris erroribus actum!

DAM.

Ergo PUER *venit, quem tot speravimus annis!*
Jam neque te miror cantasse, nec improbo cantus,
Nec me pœniteat diductum audisse poema.
Quale coronandæ rosa vernans suave puellæ,
Quale per æstivos messoribus umbra calores;
Tale tui cantus nobis, & caussa canendi,
O Lycida! Lycidas eris ex hoc tempore nobis.
Non igitur posthac tanti est habuisse capellam:
Vile pecus moriatur, ager tibi salvus & horti.
Ipse reviviſco, nec sum memor ante malorum.
Cuncta refert PUER *iste. quibus vos laudibus, Horæ;*
Horæ vitarum dominæ lucisque, colamus?
Te, Lucina, quibus? sed nec præsagia deerant.
Jamq; bonum hoc nobis (si mens attenta fuisset)
In cælo geminos memini prædicere Soles;

Captus prædixit parvus Jovis armiger ales
Franconiæ juxta fines & Saxonis oræ.

LYC.

Huic mecum succede casæ, dilecte sodalis.
Tauro sacrificent in honorem Numinis orti
Tityrus atque Almon, sua queîs armenta supersunt,
Nectar & amborum de vitibus imbuat aram.
Nec pecus est, nec vina mihi, nec quicquid odores
Aut halat dulces, aut templis arcet amaros.
At, ne forte Deum videar sprevisse novellum,
Pauper ego hunc sinum lactis libabo caprini
Lacte Lari facimus, superest lac, perdo capellam.
Hauriet iste calix ex sinu pocula lactis:
Iste calix, mirâ quem fecerat arte Menalcas
Ex malo, ad quam reclinis fera Celtica strata est,
Pestis agrorum olim, vix perdita fulminis ictu.
En! ibi rura madentia sanguine, & aspera telis!
En! contra ingentem tormento Heroa necatum!
Quam facili torno superradditus horror in ore est!
Frons minitatur adhuc, & adhuc fax vultibus exit
Diffracto se mitti humero ringentis ad umbras,

Nec

Nec Pelopis saltem superos ebur addere trunco.
Hinc amnem exutum vinclo, castrumq; receptum,
Inde faber posuit nostra adversantia rostris,
In medio duo signa; aquilam: sed quæ fuit ales
Altera, præ cunctis que nunc cristata superbit?
Non rapuit nobis hæc lignea pocula miles.
Tam cælaturæ, quam nescius unde venirent.
Sumsi ego discedens, & adhuc mihi condita servo,
Et statuam Genio spumantia lacte deinceps.
Jamque propino tibi, tu respondebis iisdem.
Nec tu vile serum spernas de lacte caprino:
Lac capræ reges ægri sorbere jubentur:
Suxit Amalthææ puer ubera Jupiter ipse.

DAM.

Si mihi fas bibere est genialis pocula festi,
Fas quoque ferre sacrum fuerit. Sed, proh dolor! Irus
Possideat gazas præ me pauperrimus Indas,
Ecce, parum farris salsi, quod restitit olim,
Cùm daret extremam pultem mihi Thestylis, ajens,
Nunc ede, cras aliam (friget mea) quære culinam;
Far simul infudit bursæ, quam cernis, ovinæ.
Postquam migravi patriis ex sedibus, ullum
Non ardere focum vidi, nec juscula coxi.
Forte nec abjicient amborum altaria munus.

Si tu lacte litas, ego salso farre litabo?

LYC.

Non erras. Sunt grata Deis hæc fercula turis.
Potabo interea, tu, quod superaverit, hauri,
Labra sed huic calici prius ac nos admoveamus,
Ambo piis votis haustumque diemque sacremus;

DAM.

Horrea quot quondam granis calcata bovino
Crure tegebantur, quot torcularia botris,
Donec messis erat, donec vindemia nobis:
Tot PUER AUSTRIACUS *felices exigat annos,*
Sive regat stabula alta domi, seu protegat extra,
Utrobique potens, & bello & pace triumphans!

LYC.

Quale suum volucer ducens trans aëra pullum,
Ramorum tenebris emissum & carcere nidi,
In patrios nisu gaudet felice volatus
Scandere, tale precor PAN *sentiat incrementum*
HÆREDIS, *geniumque suum moresque referre*
Jam tenerum, & grandes imitari CÆSARIS *actus.*

DAM.

Illius annosis occultum quercubus ævum
Certet, & ætatem cervorum transgrediatur.

LYC.

L Y C.

Ante thymi flos lædet apes, ros ante cicadas,
Quam PUERUM *dolor hunc, aut infortunia, lædant.*

D A M.

Ante sub occasum retro Danubius ibit,
Quam regina dies hæc desinat esse dierum.

L Y C.

Carpatus Hungaricis à finibus ante recedet,
Quam non vota ferat pietas huic annua festo.

D A M.

Unquam si dabitur sub pristina tecta reverti
Intra ædes PUERI *divina exstabit imago.*

L Y C.

Non tantum intra ædes exstabit imago, coronis
Ipsa sed impositis & relligione coletur.

D A M.

Audio pastores exquisitissima cultus
Indicia, & regum meditari digna trophæis.

L Y C.

Talia si verum est alibi monumenta parari,
Nosne piis studiis nil contribuisse decebit?

D A M.

Dalmata det marmor, Panno aurum, adamanta Bohæmus.
Tu vivax operi carmen dabis, Alsate vates,

L Y C.

Tam vivax equidem non spondeo, spondeo carmen:
PANA DII. SERVENT. SUA. DONAQUE. PANOS ALUMNUM.

D A M.

Vena tibi non ſicca, neque illaudabile carmen.
Verum, cur verſu, metuens quaſi, deſinis uno!

L Y C.

Subtimide facio, facio quæ carmina PANI,
Nam PAN *ipſe facit terſiſſima, judice Phœbo.*

D A M.

Quis tamen hic Phœbus? nam ſæpius audio Phœbum,
Nec ſcio, quo vates hoc tempore rege regantur.

L Y C.

Phœbum, ſi neſcis, Iſtri fovet ora beati,
Mixti Iſtri Regano ſummum fovet ora poetam.
Ille regit vates hoc tempore, PAN *amat illum,*
Æſtimat illum PAN; *&* *agens in littore cervos*
Sæpius auſcultat, quid ab illo deferat amnis?
Phœbus hic, & PAN *hic, uno bene tempore vivunt,*
Ambo in eo æquales, quod egent æqualibus ambo.
Nam PAN *imperiis opibusque ut numina vincit,*
Sic SUPRA *cunctos Iſtri ſapit accola vates.*
Sive choro doceat paſtorum mixtus Ebræos.
Infantis reſonare DEI *cunabula campos;*

Sen

Seu faciles Elegos pedeque impare euntia pangat
Carmina, Romano non inficianda Philetæ:
Sive tubam heroi prævertat voce Maronis,
Magnorumque virûm decora intonet haud minor ipse:
Seu majora canat vinctusque ingente cothurno
Per laudes ductoris eat gentemque Cherusci,
Et dominaturos Orbi trahat inde Penates,
Et PUERUM *hunc, puerique* PATREM *præsagiat hujus:*
Nemo certet ei; tot in artibus eminet unus,
Par sibi, sive cedros in carmina, sive myricas
Pertrahat: hoc cedri saliunt, hoc vate myricæ.
Nec tantum cantat, loquitur sed & ore rotundo
Verba pererratis propria, ut vernacula, terris,
PANAQUE *consiliis, & ovilia jure, tuetur,*
Jure sub illustri SOCERO *quod funditus hausit;*
Quin stupratores Astrææ virginis arcet,
Atque gubernando studium utile vindicat Orbi.

DAM.

Jam meminisse subit mihi plurima dicere Daphnin,
Daphnin, quod didici calamos inflare magistro,

 (Et

(Et nec eo melior, nec erat callentior artis)
De Damone suo. Damon in pectore, Damon
Creber in ore fuit, Daphnin penes omnia Damon.
Huic quoque vicinum fato sua plectra dedisse,
Plectra lyramque, ferunt (ebur illa, sed hæc erat aurum)
Et dixisse: tene, quæ nôstri verrere solus,
Hic Damon ille est, quem te puto dicere Phœbum;
Montibus Aoniis hic ergo regnat Apollo?
Præsidet hic Musis, & mulcet PANA *canendo?*
Dî bene, sospes agit quod sedibus ille quietis!
Nam quis eo melius PANOS *cantaret* ALUMNUM?
Nos miseri, in triviis vix ausi dicere versum,
Si vel haberemus (quod abest aberitque) poëtæ
Huic par ingenium, si par in carmina robur,
An potuissemus tamen ulla poëmata nuper
Fundere, mi Lycida, quùm nostras rumor ad aures
Ferret, ovile premi patrium vi mille luporum?
Et sub idem tempus PUER *hic est natus in auras.*

LYC.

Vix potuissemus, Damœta; non ego certe.
Exploraturum: nam me vidêre priores

Forte

Forte lupi, statimque mihi vox faucibus hæsit.

D A M.

Et mihi (nam, quid edam?) suasit famis improbus ardor
Juglandes. Illæ fecerunt rauca comestæ
Guttura, quæque siti suxi aspera sorba levandæ.

L Y C.

Sed prius esse lupis visum, non tam mihi vocem
Abstulit, ac patriæ clades, & nuncia dira.

D A M.

Hæc immaturis eadem magis aspera sorbis
Quamque nuces rapuêre magis mihi nuncia vocem.

L Y C.

Obstupui, audito, pecori laniena quod instet
Ultima, quodque lupi stabuli sint sæpe potiti.

D A M.

Et quid ego, audito, quod fluminis, occupet oram
Bestia, nec pastor, nec grex eat amplius illuc?

L Y C.

Nunc autem (PANI *natus* PUER *omnia sanat*)
Paulatim rediit mihi vox, & deficit horror.

D A M.

Me nova solentur licet hæc, canere haud tamen ausim.
Hactenus oravi superos, orabo deinceps.

L Y C.

Placârunt superos humili pietate coloni.
Nescio quid Proceres in commoda nostra laborent,
Agricolæ PUERUM *cælis expressimus istum.*

D A M.

Non tamen hinc erimus, Lycida jucunde, superbi:
Offensi fastu superi sua dona reposcunt:
Quicquid agant Proceres, nos, quæ debemus, agamus.

L Y C.

Justa mones, venit, ecce, meis his cratibus emptor,
Quas modo viminibus plexi. solatia ventri
Inde reportandus pariet mihi nummulus offam.

D A M.

Hei mihi, si simili possem placare lucello,
Chare, famem, Lycida! sed inertem deficit æris
Copia, & esuriens cornis, proh! vescor acerbis.

L Y C.

Hæc tulimus, bone Damæta; sed tempus adest nunc,
Quo PUER *ambrosiâ superorum & nectare pastus*
De sueto miseros saturabit pane colonos.

SECTIO

Sectio XIII.

De Annii Viterbiensis Beroso; & Catone vel genuinis, vel suppositis,

ET quia Annius Viterbiensis tam insigniter ob suppositos partus & ova adulterina vapulat, ut fermè judicium in eum, à Cæsare in Europhilum, quod in C. Marii nomen invasiisset, dictaretur: paucis, ad selectos ex judicibus recurrendum. Adversarii ita: neque enim acerbiorem censuram ullus publicavit præter Beat. Rhenan. *lib. III. Rer. Germ. pag.* 191. 192. *&* 193. Annium impo- " storem & Asinum Cumanum " esse: in iis quæ à Diodoro su- " mere potuit, atque aliis Scri- " ptoribus antiquis Berosus iste " (ab Annio suppositus:) Jesse, "

 ,, quæ

„ quæ probari possunt; verum
„ in iis, quæ vel ad Hispaniam,
„ vel Galliam, vel Germaniam
„ (in cujus notitia, ut addam,
„ ipse sæpe nimis eleganter hal-
„ lucinatus est Beatus:) perti-
„ nent, impudentes plerumque
„ fabulas tradi. De Antonii
„ Augustini judicio *quod in mea*
„ *Edit. Antiq. Dial. IX. pag.* 124.
„ *b. & Dial XI. pag.* 160 *&* 161.
„ fertur jam constat. Media
„ via incedit Sleidan. *lib.* 1. *de*
„ *IV. Monarch. pag.* 14. 15. Be-
„ rosus, de quo quidem scripto
„ plerique omnes valde dubi-
„ tant & adulterinum esse pu-
„ tant; sed quoniam aliis mo-
„ numentis hac in parte desti-
„ tuimur, hunc ordinem sequi-
„ mur. Quibus add. Meibom.
ibid. Goldastus Berosum, Annii
commenta & Fabulas Annianas,
lib. 1. *de Regn. Boh. cap.* 3. *pag.* 28.
adpellat. Mitior omnibus Da-
vid

vid Chytræus *de Lect. Histor. pag.* 476. Etsi, *inquit*, non satis adseverare ausim quinque libros Antiquitatum, qui cum Annii Viterbiensis Commentariis circumferuntur, illius Berosi, qui Alexandri tempore vixit, opus esse, &c. tamen libellum illum lectu non inutilem, aut insuavem esse, & multis Bibliorum, & Diodori Siculi, & Dionysii Hallicarnasséi, & aliorum scriptorum locis lucem singularem afferre, manifestum est. Nusquam certe alibi origines, & propagationes omnium Gentium, & regnorum vetustissimorum & continua xxxiix Regum primæ Monarchiæ Assyriorum series, &c. deducta exstat, præterquam in Beroso, & deinceps in Manethone Ægyptio, (quamvis & hujus

„ nata-

„ natales dubii dicantur :) „ Quæris, quid tandem judicandum? Nihil addo: niſi, in dubio contra accuſationem ob crimen publicum inſtitutam pronuntiandum. Probanda, quæ Beſold. *in Oeconom. Digg. Coroll.* 2. *pag.* 183. inductus à Munſtero *lib. V. Coſmogr. cap.* 8. *&* M. Cruſ. *Ann.* 1. *cap.* 1. ex Bernh. Baldo *Præf. Divin. in Tab. an. Eugub.* pronuntiat: potiora
„ hæc: ſcriptorem, quem à
„ priſco genuino Chaldæo lon-
„ ge alium eſſe, neceſſario fa-
„ tentur, neque tamen Annii,
„ aut non multo ſuperiori æta-
„ te confictum, ſed tum mala
„ manu corruptum & interpo-
„ latum fuiſſe, exiſtimant, non
„ abiiciendum, quin cum de-
„ lectu legendum, ſentire, &c.
„ Muuſterus evidentius *d. l. ita.*
„ Porro invenio complures ex
„ Priſcis claros viros de Rebus
Ger-

Germanicis ſcripſiſſe, nomi- “
ne Beroſum, tribus ſeculis, “
circiter nativitatem Chriſti “
ſeniorem, Strabonea &c. Et “
dictum Beroſum nonnulli re- “
jiciunt, quia cum reliquis “
ſcriptoribus ſæpius ipſi non “
convenit: Cui objectioni qui- “
dem nihil habeo, quod “
reſpondeam: Id autem ſcio, “
in vocabulis Hebraicis, quo- “
rum multa ibidem occur- “
runt, prorſus nihil fraudis “
impoſturæve admiſſum, Imò “
magis me ad adhibendam illi “
libro fidem adigere ea maxi- “
mè, quia eo tempore, in quo “
Beroſus per Monachum apud “
nos ex tenebris erutus & edi- “
tus eſt, nemo inter Chri- “
ſtianos, qui Lingua Hebrai- “
cæ accuratam notitiam ha- “
buiſſet, vixerat. Et quis in- “
docto Monacho dixiſſet quid “
Eſtha, Maja, Arecia & Ru- “

„ ha fuerint, qui Exoticarum
„ linguarum imperitiſſimi tum
„ erant. In eo autem non re-
„ pugno, temerarium quen-
„ dam genuinis & veris Beroſi
„ laboribus aliquid lolii immi-
„ ſcuiſſe, &c. Sed prolixiora
„ in utramque famam teſtimo-
„ nia conſignantur à Did. Co-
„ varruv. *lib. IV. Var. Reſol. cap.*
„ 14. *n.* 5. *pag.* 35. ubi ſpeciatim
„ de Breviario temporum, ſub
„ PHILONIS titulo publici
„ juris facto, mentio injecta,
„ quem ſequimur.

Idem Beſoldi locus honeſtè
„ de M. CATONIS *Fragmen-*
„ *tis, de Originibus* docet: Nec
„ eſt mihi dubium, ſcribit,
„ quin ſint excerpta ex ſecundo
„ & tertio Originum libris, in
„ quibus tractavit de Origine
„ & Situ Urbium Italicarum,
„ ſed non auſim affirmare eſſe
„ contextum verborum Cato-
nis;

nis; quin potius crediderim, illum, qui excerpsit summa rerum capita, partim Catonis, partim suis verbis retulisse. Vellem ego post Augustinum examinari falsas inscriptiones & quicquid huic studio accumbit, vel veritatis vel imposturæ ad sensum d. Ant. August. *Antiq. Dialog. pag.* 154. *&* *Dial. XI. pag.* 163.

SECTIO XIV.

De Scriptis Miscellaneis.

RESTAT, ut de MISCELLANEIS Scriptis & Scriptoribus differat præsens conjectatio; Authores ut quisque memoria obversatus nominandi.

Philippum MELANCHTHONEM Commentationis de vocabulis Regionum & gentium apud Tacitum, authorem non esse; sed

ſed operam vel *Henrico* GLAREANO, vel *Hieronymo* FROBENIO adſcribendam; rectius *Johanni* BRENTIO vindicandam ex Mart. Frechto, & Baſilio Fabro deducit Goldaſt, *d. l. pag.* 42.

Panegyricus Maximiano & Diocletiano dictus, in Edit. de Ann. 1599. *part.* 2. *pag.* 283. tribuitur MAMERTINO; Cuſpinianus vero in Vita Dioclet. EUMENIO *Rhetori* adſcribit, quibus add. Wolff. Hungeri *Annot. in Cuſpin. n.* 107 *pag.* 553.

ANTI-MACHIAVELLUM (decorum juxta & famoſum opus:) *Innocentium* GENTILETTUM ſcripſiſſe teſtatur isdem Goldaſt. *de R. B. pag.* 43. & 48. Mavult alius tamen *Scipionem* GENTILEM ſubſtitui; dubito, an accuratiore conjectura? ut videtur, ea ſola qua rei Gallicæ minus peritus, niſi Altdorffi-

dorffinum Gentilem , cujus priores Syllabæ ita ſonarent neminem noverat. Atque ita diſcerpunt catuli Leonem ; & peſſimi, allatrando, ſe probant eſſe canes. Summatim ! Machiavellum illi maximè probris & lapidibus laceſſunt qui maximè idolum, vel domi, ad reſtinguendam famem , colligendiſque à ſimplici & devoto auditore nummis , aut ad compendia uſusque Aulicos, (nam privatum in refamiliari eum unquam, niſi, ut dictum, vel modice juviſſe, nemo meminit vel adnotavit :) vel in Aula ardentiſſimis amoribus complectuntur, damnantque per averſionem : &, de *Hiſtoria Florentina*, in qua migrationes Populorum Septentrionalium, poſt devictos à Mario Cimbros ; item, Ruina Imperii Romani , & incrementa Pontificum accuratiſſime deſcribun-

buntur, non crediderim quemquam sequius aliquid sensurum, dicturumve: *Ob Principem* ejus, *Commentationesque in primam Decadem Livii*, in utramque partem sæpius præpostere dijudicatus, dicam: discerptus est: Vide, si placet, civilem & aliis in exemplum civilitatis in judicando proponendam sententiam Schuppii *in Præf. ad Tract. de Opinione*, & Anonymi *in Tract. Polit. cap. V.* 87. Quibus mediis Princeps, qui sola dominandi libidine fertur uti debet, ut imperium stabilire & conservare possit, acutissimus *Machiavellus* prolixe ostendit, quem autem in finem non constare videtur. Si quem tamen bonum habuit, ut de viro sapiente credendum est, fuisse videtur, ut ostenderet, quam imprudenter multi Tyrannum è medio tollere conan-

nantur, cum tamen causæ, "
cur Princeps sit Tyrannus, "
tolli nequeant; sed contra eo "
magis ponantur, quo major "
Principi timendi causa præ- "
betur: quod fit, quando mul- "
titudo exempla in Principem "
edidit, & parricidio, quasi "
re bene gesta, gloriatur. "
Præterea ostendere forsan vo- "
luit, quantum libera multi- "
tudo cavere debet, ne salu- "
tem suam uni absolutè credat, "
qui nisi vanus sit, & omnibus "
se posse placere existimet, "
quotidie insidias timere de- "
bet; adeoque sibi potius ca- "
vere, & multitudini contra "
insidiari magis, quam consu- "
lere cogitur, & ad hoc de "
prudentissimo isto viro cre- "
dendum magis adducor, quia "
pro libertate fuisse constat, "
ad quam etiam tuendam salu- "
berrima consilia dedit. Cæ- "
terum

terum puerilia ſunt, ſi cum PONCETI Catharinæ Medicéæ, Reginæ Matri, Regique Galliæ ſubminiſtratis, quæ ipſum Diabolum Furiasque ex Tartaro prorumpentes ejuraturum, & deteſtaturas fuiſſe, conferantur. En illa, apud Thuan. *Tom. II. Hiſtor. lib. LVII. pag.* 970.

Sub *Liberii à* BODENSTEIN nomine, peſſima ratione lucripetas Bibliopolas notiſſimi *Laurentii* GRIMALII, *Goslicii*, qui in plerorumque manibus eſt, de Optimo ſenatore, librum venditare, idem queritur, (nam ejusmodi Exemplar mihi non viſum) *lib.* III. *de R. B. cap.* 7. *pag.* 172.

„ Cum *Martiali Repurgato* ſe
„ res ita habet: Andréas Fru-
„ ſius, Soc. Jeſu, vir moribus,
„ ut ſcribunt, gravis, & pere-
„ ruditus, Anno 1557. vita de-
„ functus, repurgationem E-
pigram-

pigrammatum instituit, & "
obscœnitate detracta & car- "
minibus ipsis sæpius immuta- "
tis; nihil autem ipse publici "
juris fecit; sed anno 1558. "
provincia edendi concredita "
Emundo Augerio, Jesuitæ, "
qui Romæ eodem anno edi- "
dit; recusus est Antverpiæ "
1568. An vero & reliquos Scriptores lascivos à turpitudine rerum verborumque vindicaverit? adfirmari non permittit dicta Augerii præfatio: Videtur certe labor in hoc uno cœptus, in eodem acquievisse; morte, quas destinabat, repurgationes interrumpente.

In Henrici Stephani Anno 1574. Parisiis procurata editione *Librorum IV. Argonauticῶν Apollonii Rhodii adjecta vetusta Scholia*, quæ palmam inter alia omnia in alios Poëtas Scripta obtinere existimantur, quis primus ediderit?

derit? dubitatio eſt. LUCILLUS TARRHÆUS vulgo adpellatur; an ſit *Sophocleus* THECAS Platonicus magis, ex opinione prælaudati Stephani, cujus diligentiæ omninò multa tribuenda, ut Exemplar meum atteſtatur, non difficulter conſentio; ut juvat ſuo adſenſu Goldaſt. *d. l. pag.* 6.

Diſſertatio *de Comparanda Latinæ Linguæ facultate*, ab Argentinenſibus palam BOECLERO adſcripta; ſub eoque nomine, uti aliis, ita & mihi venum data, à Jenenſi Typographo typis excuſa, cujus jam ſit? nolo adſerere; cum Boeclerus *in præfat. ad Notit. Imp.* eundem, quem appellavimus, Typographum injuriarum poſtulaverit; ſane id, quod communicatum nobis, manuſcriptum iis vitiis non ſcatet, quibus alia Exemplaria ſcatere dicuntur: & eſto in ſtyli genium

genium, decora dicendi rationes viresque inquirere nolo esse hujus Epistolæ.

De *Sebastiano Castellione*, sive, quod nomen ipse postea prætulit, Castalione dictum eum scelestos Ochini Dialogos Latinæ linguæ tradidisse, sufficit testem produxisse Thuanum *Tom. II. Histor. lib. 35. pag.* 172. Neque tamen tacendum, virum multum injuriarum indigne passum, & sæpe plus quam serviliter lacessitum; quapropter in præcipuis ratio habenda ejus defensionis Anno 1578. Aresdorffii editæ, in qua se contra librum adversus ipsum publicatum, cujus titulus est: *Calumnia Nebulonis*: Finis, *compescat te Deus Sathan. Author*, si index contentorum non mentitur, *Johannes* CALVINUS: ut & Libri de Calumnia honestissimè defendit: unde & depessimè ipsi ad-

scriptis judicium institui potest.

LOTTINI Legati Veneti apud Cæsarem Thesaurum Politicæ sapientiæ ex Italico in Latinum sermonem convertit, non *Philippus* HONORIUS, sed, admonente Interpretem sæpe laudato Goldasto, *Julius* BELLUS, Justinopolitanus primum Cardinalis Valerii Veronensis Romæ, dein Cardinalis *Dietrichsteinii* in Moravia secretarius, ut testatur ipse *d. l. pag.* 14.

Tractatui *de Consanguinitate Auri, Sacchari, & Spiritus vini*, nomen suum hoc Anagrammate præfixit: *Hoc Viro Sancta cos videt*: *Johannes* TACKIUS, Archiater Hasso-Darmstadinus. Dn. Georg. Franck. *in Virid. Heydelberg. pag.* XI. 8. 26.

Opera Hermetica *Mercurii* TRISMEGISTI, à Christianis conscripta, illique nomini, fal-

fallendis pie Gentilibus, supposita esse fatentur omnes: Opiniones tamen Mercurialis continere, & licet Philosophorum Græcorum stylo sæpe loquantur, esse tamen ex lingua Ægyptiaca in Græcam translata, putat Jamblich *in lib. de Myster.* Casaubonus verò, *Exercit. in Append. Ann. Baron. cap.* X. *n.* 18. à Græcis omnia esse conscripta, & ficta, nec ex alia lingua versa Conring. *cap.* 4. *&* 5. *de Medic. Hermet*, ea non esse multum antiqua, & incertæ fidei. Edita sunt à Marsilio *Ficino*; Francisco *Patritio*, & Fr. Hannibale *Rosselio*, Minorita. Vid. Molck. *ad Relig. Med. pag.* 51. *&* 69. 70.

De arcana numerorum Magia, quam Algebra & Cabala profitentur, Patavii ante aliquot lustra publicatus est liber, sub titulo, *Algebræ novæ*, cujus Author, *Johannes de* LUNESCH-

LOSS. Molck. *d. l. pag.* 65. An vero per secretissimam Cabalæ viam investigari possit consummatio seculi, juxta Picum Mirandulanum, post 514. annum, & 25 dies? posterorum posteri, & qui nascentur ab illis, experientur. Vid. Guid. Fabrit. in Epist. dedic. Novi Testam. Syriaci ad Henr. III. Gall. Reg.

Prudens futuri temporis exitum
Caligionosa nocte premit Deus!

Montisbeligardi Anno 1615 prodiit *de Christiani Cosmoxenis genitura judicium*; magnum fortis Christiani adversus prædictiones, sive maledictiones Astrologicas, solatium: edidit *Christophorus* BESOLDUS, ut sua manu adnotavit ejus convictor „ D. Wolff de Todenwarth. „ Nimirum, adeo facile est, „ inquit argute Hobbes. *Leviath.*

cap.

cap. XII. *pag.* 59. cujus ignorantiam molliter tractare didiceris, quocunque velis, ducere: adeò inquam, facile, adeo impium & nefarium est, sub hoc involucro turbas ciere, & ante diem in Principum annos inquirere. Exempla in utramque partem ingentia & memorabilia per occasionem, vide, perpende judica! Allatum est in Galliam ex Hispania Anno MDCX ad Peireskium, Prognosticon annuum sive Allmanach, ab *Hieronymo* OLLERIO, Beneficiato Barcinonensi compositum, accuratissimè Henrici IV. necem præsagiens; Ostensum id Guilielmo Veréo, Galliæ Pro-Cancellario, tum Proto-Præsidi Aquensi, & Josepho Galterio, Astronomiæ peritissimo, transmissum exemplum ad Regem, & ab hoc generosè spretum; consummatum tamen postea facinus,

cinus; gloriante de fide sua Ollerio. Anne ex ipsis Astris, an potius aliunde rem eventuram coniiciens? An vana Astrologia? An Vati cum pravo Genio commercium, qui id præsagierit? An conscius infandæ machinationis! An hæc in Hispania, vel ab Hispanis cusa? Non apparet: cæsus profecto Rex! quæ suo more decenter exequitur Gassend. *in lib. II. de Vit. Peiresc. pag.* 178. *cum seqq. add.* Mornac. *ad tit. de Sagan; & ad l. II. C. de Epist. Aud.* Illi itaque rei non credendum? non deficit exemplum propriæ prædictionis in momento designato adimpletæ, & hanc propter religiosæ vitæ, mortisque negotiorum compositionis, alibi vix quærendum, in vita *Andreæ* DUDITHII Episcopi quinque: Ecclesiensis, descripta à Quir. Reutero. add. Thuan. *tom. IV. Hist. lib.* 96. *pag.*

Pag. 476. nec fefellit *Andreas* VESALIUS, qui Comiti Maximiliano Egmontano diem & horam mortis, quæ incidit in Ann. 1548. accuratiſſimè prædixit. Thuan. *tom.* I. *Hiſt. lib.* 5. *pag.* 164. nec alii; quod quidem dicam non habeo: niſi quod Ulpianus *ex Viviano in l.* I. §. *idem Vivianus.* 10. D. *de ædilit. edict.* refert; Quamvis aliquando quis "circa fana bacchatus ſit, & "reſponſa reddiderit, tamen, "ſi nunc hoc non faciat, nul- "lum vitium eſſe. neque eo no- "mine, quod aliquando id fe- "cit, actio eſt: ſicuti ſi ali- "quando febrem habuit. Cæ- "terum ſi nihilominus perma- "neret in eo vitio, ut circa fama "bacchari ſoleret, & quaſi "demens reſponſa daret, etiam- "ſi per luxuriam id factum eſt, "vitium tamen eſſe, ſed vitium "animi, non corporis, &c. An-

ton. Auguſtin. *lib. IV. Emend. cap. II pag.* 190. add. P. Ærod. *lib. VIII. Rer. Jud. tit.* 7. *cap.* 8. Ejusdem Wolffii teſtimonio, *Libertatis veri Chriſtianiſmi*, & ſervitii Mundi; Theologiæ Encomii, & Fiduciæ bonæ cauſæ, Argentinæ, Anno 1618. publicatæ, author eſt *Joh. Valentinus* ANDREÆ.

Lotharius SARSIUS, adverſus cujus Libram Aſtronomicam Galileus Opus de Cometis condidit, *Horatius* GRASSIUS omnino eſt, ap. Gaſſend. *lib. IV. de Vit. Peireſc. pag.* 289. & Dn. Placc. *Pſeud. n.* 776.

Inſtitutio Philoſophiæ ſecundum principia D. Renati des Cartes, Antonii le GRAND, Anno 1679. primum in Germania impreſſa, privilegioque Cæſ. Maj. (in quo dictus le Grand, ita ſupplicante Typographo, Vir de Republica litteraria optimè meritus

lau-

laudatur:) munita, ut & Historia Naturalis; & de non Existentia, sive Carentia sensus in brutis, tractatus ejusdem; nomina adoptiva, non genuina præferant: restituendi autem libri omnes, ita tamen non nominato, (à qua opinione jam diverto:) societatis Regiæ in Britannia membro, & Professori Oxoniensi; memorante Bibliothecario Regio. Quisquis autem ille sit Cartesianus certe in omnibus non est; namque Ethica nihil ex Cartesio habet, & in rerum Naturalium principiis (quæ inutilia esse, ne dicam, absurda, refert B. d. S. *Epist.* *LXX*:) sæpius è via regia excedit: Non cohibituro risum, vel iras; eodem, si vidisset legissetve Cartesius sub schemate Disciplinæ suæ, Angelos esse, & hominibus apparere, ex Laurentio Surio, omnium, qui de

hisce, apparitionibus ab aliquot seculis scripsere, mendacissimo; & Mariam Magdalenam ab Angelis in cœlum tolli, & iterum loco suo restitui, solitario presbytero vidente, ex Marulo probantem. *part.* 3. *art.* 2.
„ *pag.* 217. Verum ignoscendum
„ est; nam præstigiatori, aut
„ ventriloquo artifici, fictori
„ callido, & narratori mirabi-
„ lium, impudenti, perjuro stre-
„ nuo, simulatori sanctitatis
„ histrionico, vel, maxime,
„ multis simul fœderatis quis
„ non credat homo illarum ar-
„ tium imperitus? Hobbes.
„ *Leviath. cap.* 37. *pag.* 208.

Et cum de maximo Philosopho mentio injecta: subnectam seria, vel Lectoris delectationi servitura, vel modico temporis dispendio luenda: *de Tribus maximis hujus seculi Philosophis*: quos inter maximus

Tho-

Thomas CAMPANELLA, ex Dominicanorum Familia; cujus extant *Metaphysica* ex se solis, (nam noviter quædam principia, nec alibi obvia, diciplinæ subjecerat:) interpretationem habitura. *Atheismus Triumphatus*; de quo superius dictum; Philosophatur, magna severitate, sed sua Metaphysica methodo; proinde molesta; Docet, obtestatur, blanditur, ut res tulit, & tractationis ordo: dum sæpius magis suasoriis, quam fortibus & heroicis argumentis armatus in prælium, magis luctam dixeris fuisse, descendit; in arduis cespitat, hostem, armis ferme exutum jam, dimittit, aut negligit; sæpius, cui periculo sustinendo, præjudicio Orbis Christiani se commiserit? ut recordaretur, objurgandus, & in aciem per campanam redu-

dus, multa per jocos jaculariter propofita; Impofturæ Gentilium, ad Sacerdotes Chriftianos fcandalofæ tranflatæ; & comparationes Principum cujufque Religionis ridiculæ. Omnia altiffimo filentio premenda vel magis auftera ratione convincenda, damnanda fuiffent. Vapulant equidem ad cruores usque Achitophel & Machiavellus: nefcio, an parem ob culpam mulctati? Nefcio, an magis infami, nec oblivioni unquam tradenda pœna? quam qua Neapolitani in ipfum, ob tentatam Crotonis deditionem Turcis, evocatum Zigalem Baffam in Italiam, in ducendis novæ Religioni, & ritibus, comparatum ad montana exercitum, (fed fola fpe? & quæ alia ipfi à Cæfare Branchedaurio, *de mutat. Imp. Rom. & ortu Pontif.* objecta:) animadvertere conftituerant,

rant,

rant, adfecti? perpetuis illi carceribus immensas viri cogitationes conclusisse, contenti. Ex quibus liberatus, quid in itinere, cum Peireskio contigerit? singulariter à Gassendo, *lib. V. pag.* 425. *&* 426. ad Ann. 1634. Quæ fata ipsum postea in Aula Gallica manserint? ab ipso illo in *Præf. dd. ll.* consignatum. Meritus tamen, ut dictus Cæsar enunciaret: in eo homine, " quid ingenium humanum " possit? videri Naturæ Dæ- " monem experiri voluisse, ita " omnes ignei, & sublimissi- " mi animi vires in eo scintilla- " re, & excellere maximè; cum " seqq; De Johanne Bodino, " ita Thuan. *lib.* CXVIII. *Histor.* " *pag.* 702. *d.* postea & Dæmo- " nomaniam Gallice scripsit, in " qua dum materiam, ab aliis " tantopere agitatam, adversus " Joh. Wieri plerumque sen- "

" ten-

,, tentiam enucleatius retractat,
,, magicæ rei ac vetitarum
,, istiusmodi artium crimen mi-
,, nime effugit. Vertat, si videbitur, materias, Lector & personas, & judicet! Curiosa est *Disputatio ejus contra murmurantes citra & ultra montes in Bullas SS. Pontificum Sixti V & Urbani VIII. adversus judiciarios editas*; sed magis excellit amœnitate, necessitati, eruditioni, excelsisque bonis litteris, & vera Philosophiæ servitura tractatio, *de Gentilismo non retinendo*, sive de Gentilium Philosophia, præsertim Peripatetica, non retinenda: quam, si, ut lectu dignissimam nimium ladavero, videat Problematis necessariam discussionem: ex ea neglecta infames errores, sententiasque Patrum Concilii Tridentini mihi animosè suffragantes, apud P. Sarpium *Histor. Concil. Trident lib. IV.*

vers.

verſ. nec diſſimile erat. &c. pag. 323. & ſeqq. De *Prædeſtinatione* &c. & reliquis Operibus fuſius dici inſtitutum non patitur.

Ne omnino plura, *de* THOMA HOBBESIO, *Malmesburienſe Britanno:* quem cum ſuis principiis omnes ſui ipſius naturæ ſuæ infectæ, congenitæ malitiæ humanæ propriique mali genii, tot laborioſis virtutibus emendandi, obliti & immemores, ex conſortio Philoſophorum, ſed nullo unquam ſucceſſu (majori & felicori; ſi Theologiam ejus inſectarentur, futuro) propellere conantur. Si quid ipſi humani excidit, nimio id in Regem ſuum exulem ſtudio, ardentiorique in Patriam amori condonandum; reliquum cum cura legendum, & diſcutiendum. Judicium, quod nuper *Galeottus Galeatius Karlsbergius* in eum inſtituit; & Epigram-

mata duo (nam quicquid curiosi de illo legi meretur, in vita ejus Anno 1679. Carolopolis excusa, pridem notatum:) subjiciamus. *Ille ita*: Famam
„ quam numerorum propor-
„ tionumque scientia compa-
„ ravit, Prudentiæ studiis adeo
„ non auxit, ut quoque labe-
„ factaverit maxime. Nam
„ justum & injustum perpe-
„ ram æstimat, legem malè de-
„ finit, Principem impie solvit
„ lege. Civitatem cum ador-
„ nat, aut deformat, aut ever-
„ tit. Pactorum religione non
„ multum tangitur. Societa-
„ tes civiles non considerat, ut
„ debet, jamque principia no-
„ va confingit, jam vetera, ma-
„ jori, dubium, libidine, an
„ contradicendi procacitate
„ destruit. Absolutum Princi-
„ pi Imperium asserit civem
„ non juri, sed mero Princi-
pis

pis arbitrio subiicit, affir- "
mans, faciendum, patien- "
dum, cum facere, pati, age- "
re, omittere, pro fructu ve- "
lit jubeat Princeps. Vereor, "
ne hac Cyclopica licentia "
Cyclopicam Rempublicam "
condat. Vivat in ea Hobbe- "
sius si velit: nobis longe alia "
placet. In Volumine, de "
Materià, Forma ac Potesta- "
te Civitatis Ecclesiasticæ & "
Civilis multa salubriter ad- "
monet, plurima inserit pes- "
sime concepta, petulantissi- "
meque defendit rejicienda. "
Rationes ad liquidum perdu- "
ctas sæpe reddit perplexas. "
Meditationes suas non pu- "
blica utilitate sed privata sub- "
tilitate rependit &c. &c. Quod
ut hostile nimis, & cavillato-
rium improbo! Epigrammatum
alterum in conjunctionem de
Cive ejus, cum Grotio de Ve-
rit.

rit. Relig. Christ. conceptum, ad Lectorem, hoc est:

Miraris Christo, cur sit sociatus, Hobéus?
Non miror, Christum prævaluisse puto.
Grotius, Hobbéus, vi judicii miranda
Iste equidem Patriam, sed colit ille Deum.
Conjuncti, ut doceant, quam vana scientia nostra,
Aque Deo mundus distet, ab orbe Deus.

Alterum, pro comparatione & conjunctione ejus Civitatis Civilis & Ecclesiasticæ, cum P. P. Sarpii Historia Concil. Trident. ad Leviathanem:

Quandoquidem nostri, quid sis? *per inania certant*
Jurgia; dic, amo te, quid Leviathan eras?
Ecce ego Regnorum sum summa Potentia *doctis*;
Indoctis Dæmon; *denique forte* Nihil,
Si sic: per me sis Majestas, Dæmon, *aut* οὐλις;
His tamen in libris tu Leviathan eris.

Tantum & de Hobbesio.

De

De tertio, nisi & ob non adjectum nomen, & Philosophiæ novitatem locum postulasset, siluissem. Exiit autem Hamburgo Anno LXX *Tractatus Theologico-Politicus, continens Dissertationes aliquot, quibus ostenditur, Libertatom philosophandi non tantum salva pietate, & Reipublicæ pace concedi posse, sed eandem, nisi cum pace Reip. ipsaque pietate tolli non posse.* Sine adjecto, inquam, nomine; (ne, ut videtur, disciplina ex ipso haberet nomen, vel ipse qualis etiam cunque ambitionis accusari posset) sed cum præfatione, ardua illa, & magnanima. Summa libri est, de Captivitate Rationis humanæ: &, utrum terminatio Theologicorum discursuum in illa; ut & necessitate credendi cuicunque quodcunque, publica authoritate, & privatæ sapientiæ opinione obtrudenti: non minus in

ser-

ſervili, vel ingenuo poſtulato reſpiciendi ad traditiones, ut ſibi videri volunt, infallibiles &c. ſolis acquieſcere obligata ſit? diſſerere. Quæ libri infortunatæ, aut ſecus, *cenſura?* Vid. in Epiſt. L. D. V. M. D. (quæ eſt XLVIII) quæ fortunatæ, vel minus, *exculpationes*? (quæ extant *in Epiſt. Ej.* XLIX.) cenſeat, qui viderit, ſi omninò, Lector eruditus: hic tacere magis oratorium eſt, quam dicere: nam laudare, vel vituperare, utrumque in ancipiti, & debacchari in alios nimis indecorum.

Author eſt *Benedictus* DE SPINOSA, *Amſtelodamenſis*, à glorioſiſſ. memoriæ Electore Palatino DN. CAROLO LUDOVICO Heydelbergam ad Profeſſionem vocatus, ſed ad Stoicam excuſationem ſtudioſo otio & tranquillitati relictus; vitamque anno ſuæ ætatis, XLIV: ſalu-

ſalutis , MDCLXXVII. IX Calend. Mart. Hagæ-Comitis occluſit. Ejuſdem ſunt *B. d. S. Opera Poſthuma*, Anno LXXIIX præfixa terſiſſima incogniti Authoris Præfatione, publicata. *Ethica* certe maximi judicii: De *Mente*, de *Affectibus*, de *Servitute* & *Libertate Humana*, & de *Intellectus emendatione*, ſubtiliſſimæ meditationis: *Politica*, an ſatisfaciant? non dixerim: *Epiſtolæ*, & ad eas *Reſponſiones*, ſenſus & experientiæ tam ejus (ubi Theologiam, & doctrinam de Chriſto temerè non invaſit) quam Britannorum, ſubactæ; & *Hebraica* extra exemplum! De turbata per ipſum Religione, & hujus periculo, quam ſumma ſolicitudine ſe curare, omneque diſſidium exſcindere viſus eſſe voluit, conqueſtus Henr. Oldenburgius, *in Epiſt. XVIII.* cui ipſe reſpondit, *in Epiſt.*

Epist. XIX. Permittat mihi quæso, Lector, ut de his tribus, exorbitantis in utraque sapientia sensûs, Philosophis, adnotata obsignet Horatianum. (*lib.* 1. *Carm. Od.* 3. *in fin.*)

Nil mortalibus arduum est.
Cœlum ipsum petimus stultitia.
neque
Per nostrum patimur scelus
Iracunda Jovem ponere fulmina!

CL. SADILETUS, qui omnium Facultatum studiorum Cynosuram Tabulis comprehensam Anno 1664 scripsisse dictus est, ex transpositis litteris priscus ALSTEDIUS, sub cujus nomine & titulo *Consiliarii Academici*, jam pridem Anno 1610, & 1617 ea Argentinæ prodierat, noscitur. Consilio divendendis residuis Exemplaribus aptato, sed aliis forsitan non,

non, nec magis mihi probando.

Ad *Carolum* SIGONIUM pertinere *Petri* CRASSINI *Poloniam*, testis est veracissimus Thuan. *lib. I. de vita sua pag.* 10. Et ad eundem, *Bernardinum* LAURENTANUM; ut & *Johannem* ZAMOSCHIUM. *ibid.*

Das Bedencken / welcher massen ein Standt sein Einkommen verbesseren moge? quod explicaverit *Georgius* OBRECHTUS, JC. & ejus Programmata publica de his scripta; & manifesta nominis Obrechtiani, in Edit. Ann. 1617. adscriptio; nam de alia, quæ nomine ejus careret, mihi non constat, manifestant. Testata certè est Respublica Argentinensis, adserendo omnia Exemplaria suæ Cancellariæ, nolle se, consilia civis sui, quæ illi in praxi

in praxi pessimè cessere, omnibus palam fieri. Qua de causa, si conjectare ex stylo, tempore, ætate, licet: ipse quoque Editor est *Montium Pietatis Romanæ*, Argentinæ publicatorum. Sed hoc conjectare erat! Jam certiora consignanda. Montes enim Pietatis Romanæ (de quibus in PL. *Pseud. N.* 322.) ab *Ellychnio* GOTTLIEB; & *Leberis Jesuitica, à Theophilo* ELLYCHNIO, edita: itemque **der Monchen Affenspiel:** & **von des Pabsts Janizaren** (si hæc duo alterutrum ex supra dictis nomen præ se ferunt) cum accuratius mutationem nominis Theophili, in Gottlieb; & versionem adsumpti Græci nominis Ellychnii perpenderem, vero jam authori *Theophilo* DACHTLERO, Senatus Minoris Argentinensis Actuario & Referenti restituo; & si tertium

scriptum,

ſcriptum, aliud ab Obrechtiano, ſub illa præſcriptione exſtaret, quod accidiſſe poteſt, eidem redderem.

De juſta Reipublicæ Chriſtianæ in Reges impios & hæreticos (digno prorſus titulo, de cujus definitore, & definitione inquiratur) *animadverſione* &c. *Guilielmum* GIFFORDUM malo ſydere commentatum fuiſſe, memorat Scavenius: Author autem Proceſſus Parlamenti Pariſienſis, contra Ravaillacæum *pag.* 10. Jeſuitam REINALDUM nominat.

Is eodem loco cum PL. N. 704. conſentit, quod ſcil. *Andréas* PHILOPATER, ſit *Joſephus* CRESWELLUS, Jeſuita.

Superiori ſeculo Guiſiánis Rem Gallicam fataliter turbantibus, eorum ſubornatione pro-

diit *Declamatio*, de torme
cruciatibus & ſuppliciis Ca
licorum in Anglia; ad exa
bandos jam tum nimis ſed
ſos nationûm animos, ſub
mine CATHOLICI AN
qui eſt *Ludovicus* AURELIA
cauſarum Patronus: adv
quem pro ſalute publica
ſam, tecto nomine, dixit
in foro Advocatus, qui eſt
nyſius BUTILLERIUS. Th
tom. IV. Hiſt. lib. 81. *pag.* 5.

Eodem: non expreſſo
thoris nomine vulgatus
lus, *de Poteſtate Principis*,
duni combuſtus: in quo
cipis, & Magiſtratus ab
conſtituti authoritas, de
ex Sacra Scriptura argum
cavillatoriè in dubium
tur: author, ſed falſò,
eſt *Carolus* MOLINÆUS
quem alii *Hugoni Sorello*

tribuunt. Thuan. *lib.* 34. *Histor. pag.* 227.

Non omittemus hoc loco *Scholæ Salernitanæ* mentionem: sive Carminis de conservanda bona valetudine; principio quidem: authorem *Johannem de* MEDIOLANO recte designari, confirmante ex Zachar. Sylvio, Dn. Franco, *in Satyr. Med.* VII. *de Anguill. prop. fin.* deinde ex Thomæ Bartholini *Dissert. de Medicis Poëtis; pag.* 128. *Johannes de* MEDIOLANO, *Medicus Salernitanus*, nomine Scholæ Salernitanæ Anno Christi MC. carmine leonino, de conservanda bona valetudine librum; vel, ut alii legunt, Regimen Sanitatis; vel Florem Medicinæ, à se compositum, Roberto Guilielmi nothi Normanniæ Ducis Filio è Palæstina reduci; & Regii Angliæ sceptri proximo heredi

 dedi-

,, dedicavit; cum consulen
,, Universa Schola de vul
,, Regis designati brachio
,, tro accepto, in Obsid
,, Hierosolymitana, quod i
,, stulam degeneraverat. *A*
dus de VILLA NOVA, C
mentariis suis Opus enarr
nomine Scholæ Salernita
vero auctore dissimulato, in
psit, ut narrat Joh, Ge
Schenck. *in Biblioth. Medic.*
ctiores denique non ita pri
animadversiones addidit, R
tus MOREAU, *Medicus Paris*
magnæ eruditionis; cujus
ctior editio, ex schedis pater
exspectatur à filio Ioh. Bap
Moreau, sicut testis est Pa
Colomesius, *in Collect. Gall.*
pag. 107. Versibus Macaron
Gallicis, quos *Burlesques*
cant, nuper Parisiis divulga
Joh. COCHART summo Gu
ni Patino dedicatis; quo

versuum Patinus ipse author creditur.

Dialogum *de Polygamia*, Epistolæ Balthasaris Menzeri, de divortio, Holmiæ conscriptæ, oppositum, sub ficto nomine *Sinceri* WAHRENBERG, disseminatum, *Samuelem* PUFFENDORFFIUM, vel ejus fratrem evulgasse; temere aliquem privatim sensisse: improbe Christianum Vigilem Germanum, publice denuntiasse, ipse sui Vindex est laudatus Puffendorffius, *Apolog. pro se & suo libro de J. Nat. & Gent.* §. 2. & 3. quod exemplum malè alicui tributi libri, cujus contenta periculosa sunt, ostendit; vera esse Castalionis dicta in ejus defens. *pag.* 4. si nihil præter conjecturam " habebas, cur me vel dubitan- " ter nominasti? an ut odiosum " me redderes? at istud est ho- " minis parum candidi: An "

„quod conjecturæ credebas ?
„at istud est plenum periculi.
De eo testor: mihi non liquere, qua fatali declinatione homines ubi de Polygamia (& speciatim *Triumphatrice*, quæ ejus esse dicitur:) sermo est, illius maxime personæ, & maximis studiis, certe non spernendis, incubuerint? Similiter, quid Germanos & peregrinos in eam rabiem adigat, ut Germanos, egregio honestatis, toro immaculato debitæ, exemplo laudatissimos (Thuan. *lib.* II. *de Vit. suâ pag.* 19:) jam demum, uno alterove facinore in Ephemerides reddito spatioso encòmio, privent spolientque? Sed utriusque sortis libri jam eò usque evolvere, ut resisti petulantia temporum posse in desperatis habeatur.

Hercules Commodianus, qui indignè tulit, fabulam, *de Doctore*

Pari-

Parisiensi, tribus vicibus è feretro exsurgente tribus ut & tot diebus judicium Dei Omnipotentis inclamante; eamque secessui S. Brunonis in eremum, instituendæque Carthusianorum Familiæ ansam, protinus ullam " dedisse, eruditis non credi, & ea de " causa fascinatus, quæsita è tabernis " & prostibulis maledicta, & portenta " mendaciorum, quæ ne Diabolus " quidem Calumniatorum omnium parens evomeret, *in Joh. de* LAUNOY, Constantiensem, Theologum Parisiensem, effudit, est *Theophilus* RAYNAULUS; Vide *Edit.* Portner *de vera causa d. secess. pag.* 6. & 7.

Andreæ Dominico Flocco, Florentino, ab impostore *L.* FENESTELLÆ, adscriptum librum, de Magistratibus & Sacerdotiis Romanorum, *Ægidius* WITSIUS adseruit, memorante Ant. Augustin. *Antiq. Dial.* VII. *pag.* 97. licet non diffiteatur, Fenestellam doctum hominem fuisse & *in Pandectis Juris* recenseri (de loco, & ingenue fateor, mihi jam non constat; & aut non extat, aut infeliciter memoriâ illorum excidit, qui omnem vitam, his locis colligendis, summa cum industria impenderunt:) & fortasse Hispanum fuisse. Ea-

Eadem pag. PL. Pseud. pag. 394. mentionem iniicit S. POMPONII *vel rectius Pompeji Festi de Verborum signif.* Quæsitum: quis ille *Paulus* Abbreviator? Et equidem *Paulus* V. Pontifex Rom. esse non potuit; nam Anno 1605 in Pontificale solium elatus, libri tot secula ad natales usque suos numerantis an Author? negandum: & in Epistola ab Aldo *in Edit. Cornucop. pag.* 1124. usurpatum Pontificis nomen nihilo pluris urget, quam hominem ecclesiasticæ professionis fuisse. Est itaque nemo alius, quam *Paulus Longobardus*, „DIACONUS (verba sunt Josephi „Scaligeri in Præfat.) (homo confi-„dentissimus ac, ut res ipsa docet; „ineptissimus: is victo ac profligato „Desiderio, Longobardorum Rege „ultimo, captus à Carolo M. Imp. „magnam, & à victore, & à poste-„ritate se initurum gratiam putavit, „si S. Pomponium Festum, quo scri-„ptorem utiliorem in lingua Latina non „habet, mutilaret, & tanto posteri-„tatis damno se à Victore redimeret. Quid autem Ludimagister ad Carolum Magnum? quisquiliæ sunt!

Non minus de *Pauli* DIACONI *A-*

qui-

quilegiensis Historia Miscellanea diversæ sunt opiniones: aliis ANASTASIO Bibliothecario; aliis LANDULPHO *Sagaci*, eam adscribentibus, prout vestigia sunt apud Goldast *d. lib. cap.* 4. *pag.* 39 & *cap.* 8. *pag.* 64.

SECTIO XV.

Epistolæ obsignatio; ubi de Wineo & Vettero, cum Paræ*nesi de fatis proprii laboris.*

ITa tandem quæsitum, de Scriptis ultimum in his conjecturis locum occupaturis; Electa duo;

Johannis WINEI, *de successionibus ab intestato*; qui liber non ejus est, sed *Gulielmi* RANCHINI; adeo ineptè descriptus, ut & plagiarius oblitus fuerit loci, in quo Ranchinus Stephanum Ranchinum, parentem suum laudaverat, eradendi. Eitsch *de Casib. pro Amico, quæst.* 1. *pag.* 15. *in princ.*

Idem Winei nomen in memoriam revocat Processum Cameralem *Nicolai* WINEI qui de verbo, ut loquuntur, ad verbum ab Adriano Gylmanno tom. I. Symph sub inscriptione, Tractatus Methodici Processus Cameralis insertus Quandoquidem autem in Dissert. de Cult. Jur. Cam. ve-

rum debitorem non deprehend
nolo temerè alterutrum plagia
accusare.

Alterum *Conradi* VETTERI, q
Conradi Andreæ nomine adsun
celeberrimo P. Jacobo And
Theologo, ut fratri, illusurus, l
convitiis refertissimos in auran
cemque publicam trusit, dignus,
aversatione, ad L. Rhemmiam
missus.

Tantum est, quod tenuis Epis
honorando fideliter & ing
PLACCIANO NOMINI,
in Præfatione Syntagmatis horta
nibus inducta, nuntiavit libens n
toque, cum ob neglectos ab al
Typographo Vindiciarum tomos
altero, subductam Rerum Came
lium duodecennalem periodum
tertio suppressum ad Recess. I
Noviss. Commentarium non satis
ne affectus uno alterove momen
inter forensium negotiorum, qui
eum officii rationes alligavere,
bamenta, ad amœniora studia
gredi voluisset; post plura jam ed
author, qui non minus esse sibi, qu
cum sunt, otia, jussit; nulla p
misit. Vale.

Joh. Deckherr, D

PAULI VINDINGII

AD

Virum Amplissimum

JOHANNEM DECKHERRUM

EPISTOLA

de

Scriptis nonnullis Adespotis.

Viro Amplissimo

JOH. DECKHERRO P. VINDINGIUS.

S. P. D.

DAbis veniam nomini apud vos ignoto. Imperârunt mihi has ſcribendi partes felices tuæ de Scriptis adeſpotis conjecturæ. Placuit intueri cominus perſonatos iſtos actores; detractîs Larvîs, orbi litteratio redditos. Quorundam nomina, temporum injuria, aliorum, inſignis modeſtia, plurium; publici metus ſuppreſſerat: Te vindice, omnes ſibi ſuisque redduntur. Ignoſces, ſi quædam à te prætermiſſa indicavero; vel ſponte omiſſa. Nec multis tibi moleſtus ero, cùm ſchedulas meas, quas ex illuſtri Bibliotheca Oxonienſi de hâc materiâ congeſſeram, in Patriam

am miserim, brevi ipse sec
rus. Quicquid adhuc mil
memoria residuum, est p
constringam, veniam exposc
si tua patientia abutar.

In dignoscendis Ecclesiæ
mitivæ Scriptoribus plu
jam dudum non pœnitendos
vorârunt labores. Longum
ret per singula ire. Exhibuit
FR: SPANHEMIUS, F
ceptor meus ante quadrienn
in Acad. Leidensi, plurimos
nones, in introductione su
historiam Ecclesiasticam, c
bus vera à supposititiis discer
rejubet, & quantum distant
lupinis.

CLEMENTIS *Epistola* I.
Corinthios à Junio publici juris
ctá, inde Oxonii recusa Gr. I
studio Ven. Episcopi Oxoni
sis, hodie ab omnibus fere

genuina habetur; de altera eruditorum contrariæ sunt opiniones.

Barnabæ *Epistolam* Isaac. Vossius notis illustravit, viro Apostolico tribuendam ratus; Quid de ejusdem authore sentiat Cl. E. Bernardi *Astronomiæ in Oxon. Academ. Professor*, qui ejus editionem meditatur, brevi forte videbimus, si per antiquitates Fl. Josephi licuerit, quæ ejusdem studio ex prelo Sheldoniano splendidissimæ emergent. Si ex stilo hujus Epistolæ de Authore conjiciendum erit, vix sapit genium illius ævi; & occurentes ibi mysticæ interpretationes, ut de 318. Abrahami famulis &c. Barnabæ hunc fœtum abjudicandum suadent.

De Dionysii Areopagitæ.

GITÆ scriptis res in aprico est. Quin supposititia exinde contendit PH. BRIETIUS è Societate Jesu in annalibus mundi, quòd Monachorum meminerit; cùm cucullati hi Patres serius in mundo comparuerint.

De Donatione CONSTANTINI MAGNI, ipsi etiam, quorum interest hæc mysteria propugnare; jam non dubitant, tantum, sed aperte pronunciant. Ipse MAIMBOURG *è Soc. Iesu*, in historia Iconoclast.p.181. edit. in 4. inquit: *la Donation de Constantin particulierement pour ce, qui Regarde Rome & l'Italie, si elle n'est fabuleuse; & supposée grossierement & sans aucune vraysemblance, par un extravagant imposteur du X. Siecle; comme la pluspart des Sçavans le tiennent pour indubitable; elle fut du moins sans effet, puisque les Empereurs, ou les Rois Barbares en furent*

tou-

toujours les maîtres &c. Et jucundum ſane eſt, quod memini me legiſſe in Authore quodam Anglicano: Cùm Veneti rogarentur à Papa, ut Archiva depromerent, è quibus ſuum in mare Hadriaticum jus defenderent, reſpondiſſe eos, aureis diplomata ſua litteris inſcripta eſſe à tergo Donationi Conſtantinianæ, quæ Romæ aſſervabatur. Quin BRIETIUS ad an. 1664. LAURENTIUS VALLA ait, ſcripſit adverſus ineptum Librum, qui inſcribitur *Donatio Conſtantini*, ſed majori in Pontificem odio, quàm eruditione.

S. JULIANUM TOLETANUM *Epiſcopum*, qui ſeculo VII. floruit, & juſſu ERVIGII Regis Hiſpaniarum adverſus Judæos ſcripſit, cum JULIANO POMERIO Presbytero in Galliis, tem-

tempore Gelasii Papæ, quidam confundunt, quod uterque Librum suum Prognosticon inscripserit, cum neque stilo, neque tempore aut dignitate conveniunt, teste BRIETIO in annal. mundi ad an. 686.

Morale Speculum non VINCENTII BELLOVACENSIS, qui anno 1256. claruit, sed alterius junioris *Vincentii* creditur, cum ex prima parte & secunda SECUNDÆ *S. Thomæ Aquinatis* compositum & fere descriptum sit. Obiit vero *S. Thomas* 1247.; Et illum plagii crimine onerare nimis durum quibusdam videtur.

Opusculum nitidissimum de imitatione Christi, apud plerosq; THOMAM à KEMPIS Canonicum Regularem S. Augustini Auctorem meruit. Sunt vero

vero qui obtrudunt JOANNEM GESSENIUM *Abbatem Italum* ex M S S. Benedictinis, quæ adulterata esse alii contendunt.

VINCENTIUM LIRINENSEM, Presbyterum & Monachum, cujus laudatissimum opus contra omnes hæreticos habemus, Baronius autumat esse Vincentium istum, quem tempore St. Martini Galliarum præfectum, SEVERUS SULPITIUS laudat.

CYPRIANI Opera cum optimis MSS. collata & suæ integritati restituta, nuper Oxonii, labore Ampliss. Dn. Episcopi Oxoniensis luci reddita sunt.

Pag. 48. *Conjecturarum*, meministi cujusdam Episcopi Lincolniensis Dn. BACLO; Is, si placet, est THOMAS BAR-

LOVIUS

LOVIUS magni apud Anglos nominis, & de nostratibus optimè meritus. Optandum foret videre aliquando ἀνέκδοτα ipsius, quorum magnam in instructissima sua Bibliotheca copiam habet, & nuperrimè uno & altero opusculo præsertim contra Curiam Romanam magnum Litteratis desiderium excitavit. Historia ejus de Conspiratione contra JACOBUM ANGLIÆ REGEM, vulgo *The gunpouder Threason*, non ita pridem publicum vidit.

NOVUM TESTAMENTUM GRÆCUM cum 100. MSS. collatum, Oxoniique ante quinquennium editum, curæ præcipuæ Episcopi Oxoniensis, Doctoris JOHANNIS FELL debemus. Intra breve spatium meliorem adhuc pollicentur Oxonienses editionem,

&

& vidi ipſe optimos Codices in hunc finem congeſtos. Multum iſti viro Reſpublica litteraria debet, nec pauci hodie in Anglia ſunt, qui eidem vindicant illuſtre illud opus & omni auro pretioſius, ſub titulo: *The Whole duty of man.* Alii pro Archiepiſcopo Cantuarienſi militant; ſed magis inclino ut Oxonienſi aſſeram; qui varias hactenus publicavit, nomine ſuo ſuppreſſo. VII. vero volumina ſunt quæ vulgo vocantur: *The works of the author of the whole duty of man.* (1) *The whole duty of man* [Officium totum hominis] (2) *The cauſes of Chriſtian piety:* [Cauſæ decrementi Chriſtianæ pietatis.] (3) *The Gentlemans calling* [Juvenis nobilis vocatio] (4) *The Ladies calling* [Virginis vocatio] (5) *The gouvernement of the tongue* [gubernatio linguæ] (6) *The art of contentement* [ars contente vivendi.]

(7) *The*

(7) *The lieving oracles* [Oracula viva.]

In DANIA ante quadriennium, ni fallor, apparuit CHRISTIANUS THEOPHILUS pro Defensione TH. BARTHOLINI; Ipsum DN. BARTHOLINUM, νῦν σὺν ἁγίοις authorem habuit. Cùm enim Magnus ille vir disquisitionem Medicam scripserat de sanguine *vetito*; B. VANDALINUS Episcopus Selandiæ eandem sibi oppugnandam desumpsit in disputatione publica de Libertate Christiana, quam morte præventus publicè tueri non potuit. Contra quam sub Nomine CHRISTIANI THEOPHILI iterum B. TH. BARTHOLINUS defensionem composuit.

In *Gallia* magnum applausum meruit Liber cui titulus: LE

RE-

RECHERCHE DE LA VERITE III. vol. Auctor ejus est MAILBRANUS, *Pere de l'Oratoire*; Cum autem Tomum I. in lucem emiserat, insecutus est libellus. *La Critique de la recherche de la Verité par un Academicien.* Is est Cl. SIMON FOUCHERIUS, *Canonicus Divionensis*, mihi in paucis carus. MAILBRANUS vero ab hoc Antagonista provocatus, defensionem suam conscripsit in præfat. tomi II. operis sui, quam iterum adortus est Dn. FOUCHERIUS tractatu: *La réponse pour la Critique.* Dum hi ita digladiantur, Monachus Benedictinus è Loteringia, *Don* ROBERT DE GALES, si recte memini, (nomen enim tacetur) litem componere aggressus est; per: *La Critique de la recherche de la Verité*: Cui iterum responsum est à Dn. FOVCHERIO per *la reponse à la Critique de la Critique de*

la

la recherche de la Verité. Idem Dn. FOVCHERIVS auctor est brevissimi Tractatûs inscript. *Nouvelle Façon d'Hygrometre* par S. F. h. e. SIMON FOVCHERIVS. In *Belgio* qui prodiit tractatus contra Historiam Criticam V. T. per RICAREDVM SIMONEM, Gallico idiomate conscriptus Ampl FR. SPANHEMIVM SS. antiquitat. Profess. authorem habet.

Addam jam pauca de Geographorum antiquorum uno aut altero. MARCIANI HERACLEOTÆ περιήγησιν sub NICOMEDE BITHYNIÆ rege conscriptam, ab HOESCHELIO Græcè saltem editam, inde à PARENTE MEO Gr. Lat. & notis illustratam, esse SCYMNI CHII jam omnes fatentur. Id autem LUCAS HOLSTENIUS vindicavit; & plura fortè re-

re-

perientur in notis ejus ad STEPHANUM de Urbibus, Leidæ ſtudio Cl. Dn. RYCKII ante triennium imprimi cæptis. In STEPHANO tria aut quatuor loca inveni, quæ SCYMNUM CHIUM hujus deſcriptionis Auctorem eſſe palam teſtantur. Et niſi inſigniter fallor, in ANTIGONI CARYSTII hiſtor. memorabil. SCYMNI locum citatum, aut nomen ſaltem legi.

De ANTONINI itinerario adhuc litigant eruditi. Plerique cæptum illud volunt ſub JULIO CÆSARE, & OCTAVIANO AUGUSTO, ſed poſtea auctum à ſequentis ævi ſcriptore non uno; ſive is fuerit ANTONINUS BASSIANUS *Severi fil.* ſive ÆTHICUS ISTER ſive OROSIUS qui ſub Conſtantino M. floruere. Potuit etiam mereri titulum ANTONINI Imp. ſc. ſub ipſius auſpiciis compoſitum; licet ali-

quot nominibus postea interpolatum sit.

Vetus Orbis descriptio Græci Scriptoris sub Constantio & Constante Imp. cum duplici versione & notis JAC. GOTHOFREDI, Genevæ 1620. in 4to., Authorem meruit ALIPIUM de quo in præfat. ita GOTHOFR. *Geographia hæc non est nisi alicujus operis historici* ἐπίτομος *& Ecloga. Auctor videtur* ALIPIUS *quidam, de cujus Geographia* JULIANUS *Epist. XXX. qui* ANTIOCHENUS *erat, teste* AMMIANO *lib. XXII. at aliter quibusdam videtur, quod cum ille vicarius Britanniarum fuerit, de Britannia ut sibi ignota loquitur; cum tamen potuit scribere Geographiam & jam ante præfecturam suam. Auctorem religione paganum fuisse ubique constat &c.*

Eundem esse PTOLEMÆUM qui Geographiam & Almagestum

ſtum conſignavit, à JOH. BAPT. RICCIOLIO probatum eſt Lib. VII. cap. X. quicquid contrarietur BAROCIUS Lib. III. Coſmograph. cap. III. Ipſe quippe in Almageſti lib. II. ult. pollicetur ſe opus Geographicum conſtructurum & locorum longitudines computaturum à Meridiano, qui tranſit per Alexandriam, quod etiam in Geographia ſua exſecutus eſt. Nec JVLIVS ille MATERNVS, quem in Geographia memorat, ille eſt qui ſub CONSTANTINO floruit, & qui ad LOLLIANVM ſcripſit de Aſtrorum judiciis, ſed alius ab illo diverſus.

De ÆTHICO quædam ſubjungam forte aliis non obſervata. Omnium ferè manibus teritur ÆTHICI Coſmographia ex recenſione SIMLERI: Au-

Æthicus *Istria regione Sophista claruit, primusque Codices suos Cosmographiam nuncupavit.* Innumeras in hoc opere fabulas deprehendi, & monstrosas voces vix ipsi Apollini explicandas, sed quædam exinde tamen cum fructu decerpsi. Interpolatum à monacho opus statim suboluit. Quid de hujus authoris ætate senserit Gualtherus Raleigh in historia mundi Anglicè conscripta, ex litteris Cl. Dn. Ryckii *Profess. Leidensis celeberr.* Amici optimi responsoriis judicare licet; Cum enim ipsi indicaveram Raleighi sententiam hunc Æthicum temporibus Ptolemæi Philadelphi antiquiorem statuentis rescripsit: Æthicum *à vulgato promisit olim* Salmasius, *in notis ad Histor. Aug.* 140. *ex* Thuaneæ *Bibliotheca, ni fallor, & Danielis Schedis. Memini etiam*

tiam me vidisse Codicem ÆTHICI MS. *in Bibliotheca* VOSSIANA *à publicato diversum. Multifariam autem errat Anglus ille, quem adducis, in Æthici ætate notanda. Primo confundit* ÆTHICUM *cum* ISTRO CALLIMACHIO *qui* PTOLEMÆI EVERGETÆ *temporibus floruit. Deinde alium adhuc antiquiorem perperam confingit.* ISTRI *autem enumerantur à* VOSSIO *tres & fortè aliquis istorum Cosmographiam scripsit Grecè, quam B.* HIERONYMVS *latinè vertit, quamque inepti monachi, sicut scribis interpolarunt, adscripseruntque* ÆTHICO, *quoniam is &* ISTER *natione erat; & simile Argumentum tractaverat.*

Sed longius non licet esse molesto. Vale itaque, Vir Amplissime, & fave nominis tui devoto cultori. Argentorati D. IV. M. DC. LXXXI.

PETRI BÆLII

AD

Virum Doctissimum

THEODORUM J.

AB

ALMELOVEEN

EPISTOLA

de

Scriptis Adespotis.

VIRO CLARISSIMO THEOD. JANSONIO AB ALMELOVEEN,

Medicinæ Doctori

PETRUS BÆLIUS

Philosophiæ Professor Roterodami

S. P. D.

NOn illepidum ſanè neque illiberale eſt argumentum in quo jam ante aliquot annos Vir multijugæ lectionis Joh. Deckherrus operam ſuam induſtriamque voluit collocatam, *emiſſis in lucem de Scriptis Adeſpotis, Pſeudepigraphis & Suppoſititiis Conjecturis.* Placent multis viris doctis ejuſmodi diſquiſitiones, & in amœnitatibus Literarum quas plerumque omnes conſectari

 amant.

amant numerantur. Sunt quidam gravioris ſupercilii, & nimium delicati faſtidii qui non ſe credunt prætium operæ facturos, ſi veritates id genus unde non pendeant Muſarum fata indagaverint. Utatur quiſque ſuo judicio, & quemadmodum æquum eſt nos iſta non ſcribere viris illis ſupra nubium tractus vaga ſidera ſequentibus, ita patienter illi ferant detegi iſthæc arcana talium ſtudio correptis hominibus, librorum ut plurimum, atque adeò humanioris literaturæ amantiſſimis; à quibus profecto magnam inibis gratiam quod tuis curis effectum ſit ut typis nitidioribus prodeant in lucem conjecturæ Deckherrianæ auctiores multo quam in utraque præcedenti editione. Quia verò à me intellexeras non ſolùm ex Reipublicæ Literariæ Excerptis menſe

Sept.

Sept. novissimo vulgatis p. 1013. sed etiam coram & ex literis observasse me nonnulla in opusculo optimi Deckherri quæ secus quàm oportuerat observata fuissent, egisti apud me ut ea Tibi indicarem, vadem te præstans fore ut Autor id non ferret parùm æquo animo, sciebas enim quid hac super re ipsemet Tibi scripsisset. Tum si quæ addere possem ex propria penu, ea ut tecum communicarem operi quod sub prælo sudaret anne-ctenda, non semel pro tua in me prolixa voluntate petiisti. Ego verò qui tui causa multo plura eaque ampliora si vires suppeterent facere paratum me sentio, libens conditionem amplexus sum, quamquam non nescius exiguam mihi esse admodum talium rerum supellectilem. Sed dicent fortasse aliqui Lectores stetisse per excerpta

Reip. Literariæ mihi singulis mensibus adornanda, (opus ad se rapiens universum otium ac tempus viri multo me diligentioris, laborisque patientioris) quominus plura Tibi hoc super argumento scripserim. Quidquid id est æqui bonique consulite Tuque operis editor, & Clarissimus Deckherrus Author, hasce qualescunque meas tum animadversiones, tum additiones.

Ea quæ habentur pag. 88. de Hottomanno, & de Junii Bruti vindiciis contra Tyrannos revocant me in memoriam ejus quod subinnui in Excerptis mensis Sept. 1684. pag. 151. Hottomannum haberi Autorem earum vindiciarum. Rogavit me paulo post per epistolam causarum patronus doctissimus apud Trajectum ad Mosam D. Nifet, num ea diceret Clarissimus Huberus,

berus, cujus de jure civitatis commentarii egregii epitomen tunc dabam, nam ex Grotii ſententiâ ſub ficto Junii Bruti nomine latêre Mornæum Pleſſiacum; judice verò Bœclero, Hubertum Languetum: Jacobum verò magnæ Britanniæ regem exiſtimaſſe fœtum hunc eſſe pontificii cujuſdam qui voluiſſet Reformatis creare invidiam nomine doctrinæ principibus deteſtatæ. Dicam hic me ex Hubero ea non ſumpſiſſe, ſed ex libro Gallico Pariſiis impreſſo anno 1589. cui titulus, *Traitté de la puiſſance des Rois contre le Roi de Navarre.* An verò iſte Tractatus idem ſit de quo Cl. Deckherrus p. 338. loquitur tanquam Lugduni combuſto, & falſo aſcripto Carolo Molinæo J. C. ſed quem alii tribuant *Hugoni Sorello Roſerio*, non mihi liquet.

Pag. 93. extat duplex mendum;

prius

prius annotat Cl. Paulus Vindingius in Epistola ad Deckherrum scripta secundæque editioni apposita; sic enim loquitur, *meministi cujusdam Episcopi Lincolniensis Dn.* BACLO; Is; *si placet est Thomas* BARLOVIUS. Subjungit quædam de operibus illustrissimi Reverendissimique senis, sed cum non loquatur de scripto egregio super excommunicatione Regum quod ex Anglico Gallicè versum ab Anonymo prodiit in lucem anno 1681. sub ficto Claudii Barbin Typographi Parisiensis nomine, non gravabor hic ea de re meminisse. Posterius erratum in eo consistit quod M. CHOFFETAN Ordin. prædicat. dicatur scripsisse in Apologiam Jacobi Regis. Haud ita vocabatur, sed *Coeffeteau*, vir in paucis Gallicâ facundiâ clarus, & tandem evectus ad Episcopatum

Massi-

Massiliensem. Vertit Gallicè Florum, & Historiam Imperatorum Romanorum usque ad Constantinum eadem lingua elucubravit.

Pag. 119. sic loquitur Autor; *Scelesti* de tribus impostoribus *in Gallia, ut referunt, passim venalis libri authorem Bernardinum* OCHINUM *fecit huc usque fama publica.* In 2. editione desunt hæc verba, *ut referunt*, quibus fides sit visam fuisse viro docto nimium crudam & parùm tutam priorem assertionem. Certum est falsissimum esse rumorem hunc librum emi posse in Gallia, vix ullus alius tam difficilè reperiri potest emendus ab iis qui hæc sagacissimè ruspantur. Sed ut credamus Ochinum non conscripsisse famosum adeò tractatum facit quod ait Grotius in Appendice de Antichristo p. m. 84. *Librum de tribus impostoribus absit ut aut Papæ*

tri-

tribuam aut Papæ oppugnatoribus. Jam olim inimici Friderici Barbarossæ Imperatoris famam sparserant libri talis, quasi jussu illius scripti. Sed ab eo tempore nemo est qui viderit: quare fabulam esse arbitror. Hæc ultima verba probant ut quod maximè falsum esse hunc librum facilè in Gallia reperiri. Si res ita se haberet, nequaquam Grotium latuisset. Observavit Paulus Colomesius Rupellensis in suis *Miscellaneis Historicis*, vernacula lingua Arausione vulgatis anno 1675. Vir, ut probe notasti in novissima tua Epistola, harum rerum callentissimus; quique in Gallia sua Orientali p. 27. dudum promisit dissertationem cui titulus sit futurus, *Decouverte d'Autheurs cachez*, observavit, inquam, in illis *Miscellaneis* p. 28. errasse Grotium dicentem inimicos Imperatoris Barbarossæ tribuisse illi librum de

de tribus impostoribus, non enim illum sed Fridericum II. jactatum esse Autorem ejuscemodi libri, ut patet ex Epistolis Petri de Vineis, ipsi à secretis & à sigillo, utque ipsemet Grotius scripsit in notis in 3. partem Philosophiæ realis Thomæ Campanellæ. Debuisset dicere Colomesius Fridèricum Barbarossam teste Grotio jussisse ut liber ille conscriberetur, non verò fuisse Autorem illius, hæc enim duo nòn tam parum differunt ut dubium relinqui debeat lectori utrum affirmetur. Quidquid id est hoc unum saltem patet non fuisse Ochinum illius teterrimi libri Autorem, quippe de quo fama fuerit vagata multo ante natum Ochinium.

Haud prorsus dijudicare valeo sint ne certa quæ refert Doct. Autor pag. 135. *Bibliothecam Galla-*

sue

Suecicam à Jesuitis Moguntinis fuisse editam, vel ab aliquo ex eorum Collegio sodali. Hoc unum scio Dominum Graverolium Nemausi in Gallia Jurisconsultum eruditissimum dicere in suis observationibus super senatus consultis Tolosanis ab Rupe-Flavino collectis, Autorem Bibliothecæ Gallo Suecicæ esse Isaacum Wolmarum, ejusque libri Typographum à Senatu Parisino flagris fuisse damnatum.

Pag. 181. agit Cl. Autor de scripto celeberrimo in Originem libertatis Reipublicæ Venetæ anno hujus sæculi 12. publici juris facto Italicè cum hoc titulo *Squittinio della libertà Veneta*. Verè equidem refert adscriptum fuisse id operis Marco Velsero, at ignorasse eum Virum miror super esse jam ferè nullum dubium quin autor Operis sit Al-

Alphonsus *de la Cueva*, Marchio de *Bedemar*, Regis Hispaniarum apud Venetos Legatus, & tandem in Cardinalium album relatus. Legere illud est tum in præfatione Versionis Gallicæ *Scrutinii* illius quam D. Amelot de la Houssaye creditur concinnasse & notis locupletasse, atque Ratisbonæ (si operis titulo fidem adjungas) typis tradidisse anno 1677. tum ex libello elegantissimo, cui titulus *la Conjuration des Espagnols contre la Republique de Venise en l'année* 1618, quem Abbas de S. Real patriâ Sabaudus Parisiis in lucem edidit ante aliquot annos. Ille idem Abbas Autor est trium quatuorve aliorum opusculorum Anonymorum, quorum ecce Tibi titulum. *Dom Carlos, Nouvelle Historique: De l'usage de l'Histoire: Memoires de Madame la Duchesse Mazarin* (degit nunc ea in Anglia,

magnæ

magnæ famæ, formæ; ingeniique fœmina) *Cesarion, ou Entretiens divers*, de quo opere nos in Excerptis Reip. Literariæ mensis Oct. 1684. p. 266. &c.

Pag. 262. credit Dom. Deckherrus Catharinæ Mediceæ vitæ, actorum, & consiliorum stupendam narrationem, scriptum esse Joh. SERRANI, sive SERRARII. Illum sine dubio intelligit quem vulgo vocamus *Iean de Serres*, quique composuit *l'Inventaier de l'Histoire de France*, non quidem usque ad suam ætatem sed usque ad excessum Caroli VII. At parùm verisimile est scripsisse illum narrationem supra memoratam de rebus gestis Catharinæ Mediceæ. Sapit hoc scriptum aliud longè ingenium & dicendi genus. Non ægrè crederem Henricum Stephanum esse Autorem illius libri prout ipsi à Maimburgio tribuitur in Historia

ria *Liga.* Solet divendi & compingi ille libellus cum Diario Henrici III. cujus Autor ignoratur, & cum divortio Satyrico Henrici IV. & Margaretæ Valesiæ, nec non amoribus ejusdem Regis, atque Confessione Catholica DE SANCY. Suspicantur quidam priorem illam Satyram de divortio Regio fuisse conscriptam a nobilissimo Historico *D'Aubigné*, nemo verò dubitat quin fecerit Confessionem Catholicam *de Sancy*, opus dicteriis aculeatis & salibus urbanissimis quamquam non rarò acrioribus refertissimum, multoque lepidius alterâ Satyrâ ab eodem scripta sub titulo *le Baron de Feneste.* Cæterum Joannes ille *de Serres* Minister fuit verbi divini in Delphinatu; qui ejus opus ad Henricum usque IV. deduxit erat quoque Minister & vocabatur Monliart.

Quæ

Quæ habentur pag. 265. continent me Hercule errorem non levem, ſed qui condonandus ſit viro peregrino. Dicit nempe Autor Cl. Ephemerides Eruditorum anni 1666. p. 137. teſtari librum cui titulus, *Memoires de la Regence de la Reine Marie de Medicis*, ſcriptorem habere Cardinalem *Richelium*. Minimè gentium extat illud in Ephemeridibus eruditorum, ſed fuiſſe illum librum conſcriptum pro Cardinali Richelio, ſive ad ejus uſum. Verus Autor Operis eſt Franciſcus Annibal *d'Etrées* Par & Polemarchus Franciæ qui annoſiſſimus obiit anno hujus ſæculi 70, quippe centenario propemodum æqualis. Is bellicæ artis apprimè ſed non minus politicæ prudens, opus hoc contexuit, multaque alia hucuſque inedita & publicâ luce digniſſima ut intelligere datur

ex

ex literis patris le Moine Jesuïtæ celeberrimi operi præfixis. Sic enim interpretor & jure quidem hanc subscriptionem epistolæ præfixæ *le* P. L. M.

In iis quæ proxime sequuntur melius id quod res est assequutus fuit Deckherrus, quippe Historiæ amatoriæ Galliarum genuinum opus est Comitis *Bussii Rabutini*, Viri olim præclaris muneribus instructi, quorum jacturâ & aliquot mensium carcere luit pænas omnes quas metuere habebat, asperiores sine dubio futuras sub Rege minus clementi. Est ille dudum inter quadraginta viros Academiæ Gallicæ, nec temerè reperias qui stilo comptiori & venustiori scribat. Fama est illum in conscribenda Historia Franciæ laborare.

Subsequitur mox observatio de Autore *Ministerii Cardinalium*

Ric-

Richelii, *& Mazarini*, quæ me in ſummam admirationem rapit. Nam quî fieri poteſt ut quis crediderit utrumque horum librorum conditum eſſe ab eodem ſcriptore, quandoquidem prioris Cardinalis *Miniſterium* Gallicè duntaxat ſcriptum eſt, poſterioris verò Italicè primum ab Comite Galeazzo Gualdo Priorato, (viro multis aliis Hiſtoriis in lucem editis inclyto, quique Vicentiæ in patria obiit anno 1678 Cæſareæ Majeſtatis Hiſtoriographus) dein Gallicè verſum. Accedunt multæ aliæ rationes quas profert Deckherrus ut conjecturam Burgoldenſis valde abſonam confutet. Quæ poſtea ſubnectit, videntur ſignificare Joh. Silhonium ſibimet ipſum aſſeruiſſe *Miniſterii Mazarinei* Hiſtoriam quam videret aliis tribui. Citat librum *du Miniſtre d'Etat* verè a Silhonio

con-

concinnatum, ſed cùm minimè mihi nunc ſatis ſit otii ad librum hunc evolvendum, & feſtinanter omnino iſta Tibi ſint mittenda, (operæ enim omnis moræ ſunt impatientes ob inſtantes Francofurtenſes Nundinas quibus opus Deckherrianum adornant) non poſſum hoc quidquid eſt fruſtrationis probè corrigere. Dicam tamen nihil quicquam aliud videri mihi ſcriptum eſſe à Silhonio circa *Miniſterium* Cardinalis Mazarini, præter Tractatum haud ita craſſum quem vocavit, *Eclairciſſement de quelques difficultez touchant l'adminiſtration du Cardinal Mazarin*, Opus ſanè egregium: præterea certum eſt librum *du Miniſtre d'Etat*, longè ante fuiſſe vulgatum quàm Cardinalis Mazarinus ad clavum ſederet. De Miniſterio Cardinalis Richelii legere me memini apud Sorellum cap. 2. Biblioth.

Gallicæ p. m. 27. Autorem illius esse *Dom Charles de S. Paul* Fuliensium Monachorum Præsidem, & Episcopali infulâ tandem donatum. Ejus alia quædam sunt opera & in his Geographia sacra in quam Lucas Holstenius annotationes quasdam edidit Romæ ante 20 annos plus minus.

Quæ leguntur pag. 267. ea sunt ut accidisse aliquid humanitùs Erud. Deckherro probent apertissimè. Ait nempe ipsum Armandum Richelium in Pseudonymorum familiam adsciscendum visum esse *cum adversus Petri de Marca de libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ operam* OPTATUS GALLUS *insurrexisset*. Primo fallitur dum dicit opus de libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ in quod Optatus Gallus insurrexit, fuisse scriptum à Petro de Marca, cura enim prodierat Petri Pu-

Puteani, & quod Petrus de Marca composuit hoc super argumento subsequutum est non vero præcessit Tractatum *Optati Galli*. Sed hic alter, venia sit gravior est verbo, error circa sensum verborum quæ ex Fageto vitę P. de Marca scriptore laudat paulo post Cl. Deckherrus. En verba. *Eodem ipso anno* (1640) *prodiit famosus quidam libellus sub Optati Galli nomine, duo volumina de libertate Ecclesiæ Gallicanæ recens edita graviter insimulans, quod ex eorum lectione Schismatis periculum pertimescendum esset cujus authorem fore* RICHELIUM *ambitione Gallici Patriarchatus atrociter* (Marca) *præsagiebat.* Duplex hic quoque lapsus, nam neque Petrus de Marca ille est qui præsagiebat; Optatus Gallus id faciebat, neque qui præsagiebat aut quispiam alius suspicatus est Richelium esse Authorem libri

qui sub fictitio Optati Galli nomine prodierat. Tantum abest ut Cardinalis esset Autor illius libri vel remotus vel proximus, ut è contra in eo acriter sugilletur, eumque refutandum majorem in modum Petro de Marca tradiderit. Dicit Clarissimus Baluzius in ejusdem Præsulis vita, Autorem qui sub nomine Optati Galli latere voluit satis *alioqui esse cognitum si larvam illi detrahere liberet*.

Plura potuissent dici his quæ de *Castellione* extant pag. 313. Autor ille fuit libri, *de non puniendis Hæreticis*, qui sub nomine Martini Bellii vulgatus est post Servetum ultimo supplicio Genevæ punitum, cui libro ut scis Theodorus Beza respondit. Posuerunt Galli nuper illum Tractatum Martini Bellii in suo Indice librorum prohibitorum Parisiis autoritate senatus & Archi-

Archiepiſcopi typis mandato.

Rectè omninò ſententiam mutavit Deckherrus pag. 321. de *Antonio le Grand*: is enim revera Autor eſt librorum qui non pauci numero ſub ejus nomine prodierunt; Diu eſt cùm inter Anglos vivat, Pontificiæ ſectæ addictus, nec ſemel iter Gallicum inſtituit præfectus ſtudiis & moribus nobilium quorumdam Ephœborum ex ea gente. Duaci natus eſt in Flandria, & ſi benè memini, opus Gallicum anonymum conſcripſit ante annos 20 plus minus, cui titulum fecit, *l'homme ſans paſſions ſelon les ſentimens de Seneque*, in Gallia primum, deinde in Batavia typis excuſum. Ejuſdem eſt alius tractatus Pariſiis publici juris factus cum hoc titulo, ſi benè memini, *l'Epicure Chrêtien & ſpirituel*.

Pag. 333. dicit Autor operibus poſthumis Benedicti de Spi-

noza anno 1678. typis exscripta præfixam esse *tersissimam incogniti Authoris præfationem.* Dictum est mihi nuper præfationem illam fuisse primo Belgicè conscriptam ab viro quodam è Menonitarum Secta cui nomen *Jarich Jelles* qui postquam Mercaturam exercuisset Amstelodami, in privato otio & exquæsitis reditibus vixit, vir cæteroquin literis haud ita instructus; Eam vero præfationem creditur postea latinè vertisse prout extat in libro Spinozæ Ludovicus Meyer Medicus Amstel., ante paucos annos vivis exemptus, Autor ut fama est Dissertationis paradoxæ cui titulus *Philosophia sacræ Scripturæ interpres*, quæ non immerito displicuit Theologis, utpote sapiens Hæresim. Contra eam stilum strinxerunt varii Theologi in hac Belgica Fœderata.

Jam ego in Excerptis Reip. li-

literariæ menſis Iunii 1684. p. 341. retuli ex Diecmanni Tractatu de *naturaliſmo*, truculentiſſimum librum *de juſta Reipublicæ Chriſtianæ in Reges impios & Hæreticos auctoritate* prodiiſſe anonymum Pariſiis anno 1590, & biennio poſt Antwerpiæ Pſeudonymum ſub Guill. Roſſæi nomine (citat Diecmannus V. Placcium Pſeudon. p. 249. 250.) verumque ejus Autorem eſſe Ieſuitam quemdam. At hîc pag. 337. dicitur Scavenius teſtatus peſtilentem hunc fœtum deberi acceptum ferri Guillielmo GIFFORDO.

Circa Autorem recentium librorum de polygamia, de quibus Cl. Deckherrus pag. 341. legantur noſtra Excerpta Reip. Lit. anni ſuperioris p. 359 & 1351.

Hæc ſunt quæ carptim obſervare potui dum feſtinanter legerem folia libri Deckher-

riani adhuc à prælo madentia: quæ submittenda mihi curasti docte & Benevole ALMELOVEENI. Fac me quæso ut purges apud Autorem de libertate qua usus sum in recensendis quibusdam ipsius erroribus.

NUNC ad Clar. Vindingii Epistolam venio, & paucis absolvo meas in eam emendationes.

Dicit ille 1°: *libri cui titulus, la Recherche de la verité*, Auctorem esse MAILBRANUM *Pere de l'Oratoire*. Dicendum fuerat MALLEBRANCHIUM. 2°. Dum ille Autor ejusque censor digladiarentur, *Monachum Benedictinum è Lotharingia*; don Robert de Gales *si rectè memini (nomen enim tacetur) litem componere aggressum esse per* la Critique de la recherche de la verité. Dicendum erat *Dom Robert des Gabets*, cujus opus vocatur *la Critique de la Critique de la Recherche de la verité.* 3°. In Belgio

gio qui prodiit Tractatus contra Historiam Criticam V. T. per RICAREDUM SIMONEM Ampl. FR. SPANHEMIUM authorem habere. Dicendum erat, *Richardum Simonem*; & *Ezechielem Spanhemium* Oratorem Electoris Brandenburgici. Cæterum Robertus ille *des Gabets* Monachus Benedictinus, Lotharingus, ex Congregatione S. Venne bonus fuit Philosophus, Cartesianæ sectæ addictissimus. Missi sunt huc non pauci ejus Tractatus Philosophici qui fortean propediem in lucem prodibunt. In his est brevis responsio Epistolæ cuidam quæ sine nomine Autoris prodiit Parisiis ante annos 15. circiter, sub hoc titulo. *Lettre d'un Philosophe à un Cartesien de ses amis.* Credit ipse Autor responsionis Iesuitam Rapinum scripsisse illam Epistolam, sed fallitur. Scripsit eam, vel omnia

conjiciendi argumenta me fallunt, ipsaque adeò opinio summorum hac in re judicum, Iesuita *Pardies* ex Prov. Benearnia oriundus, & Lutetiam accersitus docendæ Matheseos ergo, qua in Sparta egregiè inclaruit.

TANDEM supplementa quædam, ne prorsus ἀσύμβολοι accedamus, suppeditemus, nullo servato vel temporum, vel materiarum ordine, sed prout unumquodque nomen memoriæ occurrerit. Non meliorem curam nobis liberam faciunt hinc aliæ occupationes *quæ caput & circa saliunt latus*, illinc Typographi ardor Nundinas Francofurtenses anhelantis, indocilisque aliquam moram interponere inter opus Cl. Deckherri prælo exemptum mecumque statim communicatum, & istam appendicem prælo submittendam.

Occurrit mihi omnium primus

mus larvatus ille Joannes Baptista Gallus J. C. qui notationes edidit in Jacobi Augusti Thuani Historiam, quas Ingolstadii excusas anno 1616. & recens ex Nundinis Francofurtensibus allatas Prætor Parisinus damnandas & supprimendas curavit. Autor earum erat Jesuita quidam Parisiensis nomine Ioannes Baptista de MACHAUD, seu MACALDUS fatente Philippo Alegambe pag. 224.

Iesuitarum Catechismus qui prodiit in lucem anno 1602. quique deinde anno 1677. recusus est Ultrajecti (quamquam in fronte libri videas, *A Ville Franche chez Guillaume Grenier*) Autorem habet Stephanum Pasquier egregium virum & in Gallia præclaris muneribus secunda fama perfunctum. Non diffitetur filius cum respondet acerbo scripto Iesuitæ Francisci Garas-

si in parentem, cui titulus *la Recherche des Recherches*, in quo inter alia crimini datur Stephano Pasquier quod dixit de miraculis Xaverianis in suo Catechismo Iesuitarum. Videsis pag. 795. libri Iesuitæ & pag. 316. Apologiæ pro Stephano illo.

Tractatus celeberrimus *de la Politique de France* qui anno 1669. prodiit in lucem cum hac appellatione Autoris P.H. Marquis de C. continente primas literas nominis illius, scriptus est à Marchione du Chatelet nobili Aremorico ex antiqua Hajorum familia, filio ut mihi verisimile videtur *Pauli* illius *Hay* Domini du Chatelet de quo Pelissonius non pauca refert scitu digna in eleganti Historia Academiæ Gallicæ. In 2. & 3. Caput supradicti tractatus ubi de Religione agitur vulgavit aliquas observationes Petrus Molinæus Petri

filius

filius Canonicus Cantuarienſis, ſed mutato vero nomine in fictum de *l'Ormegrigni.* Tertio verò Capiti in quo de Reformatis agit Autor reſpondit Miniſter & Profeſſor Arauſionenſis Dominus de Chambrum, aſſumpta in fronte operis nomenclatura Græca, nimirum de M. de *Melanchthon.* Idem ille Canonicus Cantuarienſis Autor eſt *clamoris Regii ſanguinis ad cœlum adverſus parricidas Anglicanos*, qui liber vehementer ſtomachum movit Jo. Miltono in Alex Morum quem vel credidit, vel finxit edidiſſe eum clamorem.

La connoiſſance des bons livres, opus typis mandatum Pariſiis, & in Hollandia quoque anno 1672. Autorem habet Dom. Sorel, multorum aliorum librorum parentem, quos ipſemet recenſuit ad calcem Bibliothecæ ſuæ Gallicæ.

Pro-

Prodiit Parisiis liber Gallicus venustè admodum scriptus anno 1671. sub hoc titulo, *Entretiens d'Ariste & d'Eugene*, cujus Autor vocatur *Bouhours*, Iesuita Parisinus. In eum censuram strinxit quæ summopere placuit anonymus quispiam Cleanthis nomen mentitus, qui vocatur *Barbier d'Aucour*, Advocatus Parisinus, & nunc Academicis Gallicis cooptatus, postquam præfuisset studiis unius ex filiis Clarissimi Colberti, sed pro Iesuita Apologiam concinnare aggressus est Abbas non incelebris, edito in lucem libello *de la Delicatesse*, qui sanè minori in numero hăbitus est, quàm opus quod non multo ante conscripserat, cum hoc titulo, *le Comte de Gabalis, ou Entretiens sur les sciences secretes.* Erat hic Author l'Abbé de Villars.

Les Conformitez des Ceremonies moder-

modernes avec les anciennes, qui liber si titulo stes impressus fuit Lugduni Batavor. apud Io. Sambix anno 1667, sed si rem ipsam sequaris Genevæ, opus est Petri Mussardi Genevensis, viri admodum illustris, qui postquam Lugduni in Gallia verbi divini Ministrum egisset summa cum laude, ex eaque statione migrare coactus fuisset, cum Rex Galliæ Ministros extraneos suo munere abire jussisset in patriam se contulit, unde vocatus Londinum inter Gallos verbi divini præco, quoad vixit, extitit. Ejus est aliud opusculum haud illepidum nec indoctum, cui titulus *Jugement de Messieurs de la propagation de la Foy sur le Traitté du purgatoire de M. A. Bobye.* scripsit præterea *Historiam Deorum Fatidicorum* in 4°. quæ primum Genevæ excusa, Francofurti ad Mænum recusa est anno 1680. Scrip-

Scripserunt multi in expositionem Doctrinæ Catholicæ quam composuit Episcopus Condomiensis, nunc Meldensis, sed omnes suum nomen professi, si unum excipias, quem ideò Episcopus in præfatione posteriorum editionum anonymum solet vocare. Vocatur is D. *de la Bastide* patria Ruthenus in Occitania, diu multumque in partem curarum Ecclesiasticarum vocatus, quippe unus ex senioribus, quos vocabant, Carentonensibus. At nunc ille derelicta nostra religione vexatus novissimis procellis pontificiæ Ecclesiæ Mysta est. Duos libros edidit in Episcopum Meldensem; priorem adversus 1. editionem Expositionis; posteriorem verò adversus præfationem novæ editionis. Nec non etiam in arenam descendit cum Clero Gallicano anno 1682. scriptâ de illius cœtus Actis religionem spectantibus, responsione Apologetica primum Parisiis,

dein-

deinde Amstelodami typis mandata. In eumdem cœtum scripsit celeberrimus Ioh. Claude, ab ipsius enim calamo prodierunt *les considerations sur les lettres Circulaires de l'Assemblée du Clergé de France*, Hagæ anno 1682. typis mandatæ.

Percrebuit majorem in modum Tractatus Gallicus *de Episcopo Aulico*, carpens in primis Episcopum Ambianensem, & Archiepiscopum Rothomagensem. Fuit iste antea Episcopus Sagiensis in Neustria, & ab eo multa mala passus est Presbyter quidam nomine *le Noir* Theologalis, ut vocant, ejusdem sedis Episcopalis, qui cum acriori esset indole non modo diem dixit Præsuli, hæresiumque criminumque postulavit, sed Scripto juxta erudito & salso Episcoporum superbiam, & aulicos mores perstrinxit. Hic ille est liber quem vocant *l'Evêque de Cour* qui in ipsa Gallica furtim impressus in 4°. minori deinde

de forma recusus est in Hollandia. Apposita est epistola ejusdem *le Noir* ad ducem Guisiam fæminam negotiis Religionis immersam. Ille tandem pœnas dedit gravissimas inimicis suis ad triremes damnatus, sed mutata est pœna carcere perpetuo.

Miror nostrum D. Deckherrum qui tot libros politicos anonymos recensuit, & conjecturis suis submisit, tacuisse de solidissimo illo Baronis Lisola Opere quod juribus Galliæ Reginæ in Brabantiam oppositum est sub titulo, *le bouclier d'Etat & de Justice.* Fama est ex interceptis literis Domini de Lionne cognitum esse fateri eum ingenuè hoc scriptum esse omni exceptione majus. Nunquam audivi quidquam reposuisse Gallos tali clypeo.

Tractatus de *Origine Fontium* qui prodiit Parisiis anno 1674. opus est Dom. Perreault, non illius qui Præfectus est ædificiis Regiis, & versionem

ſionem Vitruvii commentariis locupletatam concinnavit, eſtque unus ex 40. Academicis Gallicis; nec illius qui Medicinæ Doctor Pariſienſis, & Academiæ Regiæ ſcientiarum ſocius tentamina Phyſica edidit Gallicè anno 1680. 3 *vol. in* 12, ſed tertii horum fratris.

Diſſertatio de *Triſagii* origine Authore P. A. V. D. M. quæ prodiit in lucem Rothomagi anno 1674. non ab Miniſtro Rothomagenſi ut perperam Maimburgius cenſet in ſua Pontificatus Gregorii magni Hiſtoria, concinnata eſt, ſed à Domino Allix nuper Paſtore Carentonenſi, nunc verò Londini commorante. Ex eodem fonte emanarunt Homiliæ Gallicæ de quibus nos in Excerptis menſis Aprilis 1685. p. 431, nec non *Anaſtaſii Sinaitæ anagogicarum contemplationum in Hexaemeron liber* 12. *hactenus deſideratus, cui præmiſſa eſt expoſtulatio de S. Johannis Chryſoſtomi epiſtola*

ſuppreſſa,

suppressa, qui liber Londini lucem aspexit in 4°. anno 1682.

Nullus liber melius indicat quàm pauci sint homines qui genium habeant ad jocos & sales rité interpretandos factum, eo qui ante decennium vulgatus est sub hoc titulo *Iani Alexandri Ferrarii Cœnobitæ Augustiniani* EUCLIDES CATHOLICUS. Ridetur in eo salsè & urbanè præfidentia Pontificiorum qui non secus ac si fidem suam firmis stabilirent fundamentis gloriantur, & alios præ se contemnunt; tamen ille liber multis Reformatis tantum non visus est impius haud quaquam discernere cautis *quid distent æra lupinis*. Sed quid facias cum eo genere hominum qui cucurbitas sippiunt, qui fatuè sapiunt ad cibos exquisitissimos? an propterea ironiæ valedicetur? Non censebunt, opinor, periti rerum æstimatores. Videsis supra laudatum Dieckmannum pag. m. 19. qui melius judicat de *Euclide*

clide Catholico, cujus non ignorat esse Authorem, celeberrimum Fabricium Heidelbergæ Theologiæ Professorem.

Richardus Simon, de quo supra, Autor esse creditur libri qui sub nomine de *Simonville* impressus est Parisiis anno 1681. & continet versionem Tractatus Leonis Mutinensis de Ceremoniis Judæorum cum notis, tum etiam ipsi tribuitur versio Itineris ad Montem Libanum Iesuïtæ Dandini, notis exquisitis comitata, nec non *l'Histoire Critique de la creance des Nations du Levant & l'Histoire de l'origine & du progrez des revenus Ecclesiastiques.* Videantur Excerpta Reip. Litterariæ mensis Maji 1685. pag. 531. & mensis Maji 1684 art: 2. & 3.

Egregium poemation vidimus ante paucos annos, cui titulus *l'Art de precher.* Crediderunt quidam Autorem ejus esse eumdem illum Poetam nominatissimum qui Satyris

ris suis adeo inclaruit ut regiæ Historiæ conscribendæ Provinciâ fuerit donatus. Alii vero dixerunt artem illam concionandi fœtum esse Monachi S. Genovevæ, quod forsasse non ignorarent esse quemdam in ea Congregatione Monachum qui quam plurima composuit carmina inedita quibus acerbè carpit pravos mores Clericorum: Falluntur utrique. Author operis vocatur *le P. de Villiers* ex Iesuïtarum Sodalitio. Admonet me titulus istius Poeseos, alterius tituli similis, nempe *de l'art de parler*. Liber ille ter jam fuit impressus, & factus est à patre Bernardo Lami Presbytero Oratorii ut vocant. Idem Autor est alterius libri Anonymi, *Entretiens sur les sciences*, de quo videas mentionem in Excerptis mensis Decemb. 1684. pag. 468. Versatur nunc ille Gratianopoli in Delphinatu, & multis operibus nomen decusque aliquod

sibi

ſibi peperit quæ anonyma prodire non paſſus eſt, de quibus proinde hîc ſileri oporteat.

Plurimi ſiunt à multis Lectoribus tria hæc opuſcula, *Somnia ſapientis*, *Genius ſæculi*, *Gyges Gallus Auctore Petro Firmiano.* Verus Autor erat Monachus quidam Capucinus nomine Zacharias Lexovienſis. Tribuitur eidem opuſculum ſatis atrox in Ianſeniſtas, cui titulus, *Relation du pays de Janſenie, par Louis Fontaines Sieur de S. Marcel*, Pariſiis typis mandatum anno 1660. Vide Sorellum *Biblioth Gall.* pag. m. 172.

Inter eos qui Expoſitioni Epiſcopi Meldenſis reſponderunt nomen ſuum profeſſus eſt Advocatus quidam Monſpelienſis, nomine Brueys, qui nunc ejuſdem Epiſcopi caſtra ſequutus, & in clientelam admiſſus, non rarò in noſtra dogmata calamum exerit. Auſpicatus eſt ab examine rationum quæ locum de-

dederunt Secessioni majorum nostrorum ab Ecclesia Romana. Hunc librum tres ex nostris refutarunt. Primo celeberrimus Petrus Jurieu Theologiæ hac in urbe Professor, Collega mihi æternùm colendus & de me semper optimè meritus, qui libellum eximium vulgavit cui titulus, *suite du Preservatif*. Ratio tituli haud ignota est iis qui sciunt jam opposuisse illum Authorem Expositioni Condomiensis Præsulis, Alexipharmacum optimum, sive *preservatif contre le changement de Religion*. Secundus qui in Brueysium insurrexit, edito in lucem tractatu, *le proselyte abusé, ou fausses veües de M. Brueys*, est D. *de Larroque* filius illius inclyti fama Ministri Rothomagensis cujus elogium videre est in Excerptis nostris mens. Mart 1684. ubi quoque videntur nonnulla de scriptis ejus anonymis Tertius Adversarius Brueysii, fecit observationes generales in ejus

jus librum (Vide Excerpta nostri ejusd. mensis p. 100.) & vocatur D. *L'enfant*, verbi divini Minister Heidelbergæ, vix in ætate parum provecta jam fructus edens qui ætatem ferent. Pater ejus olim Castellione ad Lupam Minister, nunc in Hessia eodem munere fungens scripsit in Methodum pacificam Jesuitæ Maimburgii. Ut hoc obiter dicam, liber qui Roterodami vulgatus est in eamdem Methodum pacificam, ante triennium, opus est Theodori Maimburgii Cognati Jesuitæ illius, qui Theodorus dudum valedixerat Ecclesiæ Pontificiæ, & in nostram se receperat. Agit nunc ille Londini. Ejus est aliud opus quod jam Groningæ typis mandatum fuerat cura celeberrimi Samuelis Maresii anno 1664. cum hoc titulo *Reponse sommaire au livre de Monsieur le Cardinal de Richelieu par le Sieur* R. DE LA RUELLE.

Prodiit Hagæ anno 1683. liber

celeberrimi adhuc superstitis, filii. Si quis diligenter evolvat Excerpta Reip. Litterariæ videbit detectos aliquot alios Autores anonymos.

Tractatus Gallicus *de voluntate*, qui anno superiore prodiit in lucem Parisiis, quemque nonnulli falso tribuerant Domino Nicolle, Autori anonymo, *de la Perpetuité de la foi*; *des prejugez legitimes contre les Calvinistes*; *des Essais de Morale*, *des Pretendus Reformez convaincus de Schisme*, factus est à Theologo Parisiensi qui vocatur D. *Ameline* ad quem extant Epistolæ Io. Launoii inter Opera celeberrimi illius viri.

Les Observations sur la nouvelle defense de la Version Françoise du nouveau Testament imprimée à Mons, de quibus Excerpta nostra mens. Maji 1685. p. 479. factæ sunt à Iesuita quodam qui vocatur *le Tellier.*

HABES his Clarissime Vir, quæ mihi venerunt in memoriam festinanter scribenti de argumento

Deckherriano. Plura potuissem fortasse, & minus vulgaria congerere, si scrinia evolvere, & libros quosdam examinare, atque amicos sciscitari per temporis angustias licuisset, tum etiam si non veritus fuissem molestiam creare iis authoribus quorum nomen dias in luminis oras revocassem. Erunt sine dubio qui dicent tanti non fuisse appendicem istiusmodi assuere operi Deckherri, quippe agere me tantum de scriptis cuilibet obviis, & recentissimis. Sed ô utinam cum olim scripta adespota recens è manu Typographi evolaverant, aliquis notum fecisset nomen Autorum. Nunc facilius esset suum unicuique fœtum vindicare. Promisit vir eruditus, Dominus *Baillet* in iis quæ publici juris fecit *Doctorum judiciis*, Tractatum uberiorem de scriptis anonymis, & pseudonymis, quem sperare fas est nobis ad satietatem præbiturum quæ hac in re desiderantur. Vale

Vir

Vir Clarissime & me ama, Tibi omni obsequio devinctum. Dabam Roterodami ipsis Nonis Martiis CIↃDCLXXXVI.

Syllabus Auctorum in hoc libello Laudatorum & Citatorum.

Cro-

Gau-

He-

Mal-

Seu-

FINIS.

ERRATA.

PAg. 7. l. 14. omnia. l. 18. sæviit. p. 21. l. 10. ludos. p. 48. l. 8. vernaculas. p. 95. l. 16. Pellerus. p. 163. l. 22. Monzambano. p. 167. l. 22. Freinshemium. p. 181. l. 6. Rauscherus. l. 10. Veneta. p. 189. l. 16. convitiis. p. 232. l. 15. Gustavi. p. 240. l. 16. Tabor. p. 284. l. 24. *Occanitis*. l. 32. *periere priores*. p. 330. l. 7. *iste*. p. 331. l. 9. libertatem. pag. 385. l. 6. venia sit verbo. p. 383. l. 18. recusus.